

DEMOKRATİK KADIN HAREKETİ

BÜLTENİ

Sayı: 5 Fiyatı: 1.5 YTL

**Rengimizi değişim
dinamięimizden
alıyoruz!..**

Uzun bir aradan sonra 5.sayımızla tekrar sizlerle birlikteyiz. Düzenli olarak çıkardığımız bültenimizin yeni sayısıyla Mart ayında sizlerle buluşmayı planlıyorduk, fakat bazı sorunlardan dolayı bültenimizi zamanında çıkaramadık ve bu gecikmeden dolayı da öncelikle sizlerden özür dileriz.

Hrant Dink cinayetiyle birlikte sistemli olarak yükseltilmeye çalışılan ırkçı-şoven dalga, polis yetkilerinin artmasına yönelik yasal düzenlemeler ve tüm bunlara paralel olarak devrimci-demokrat çevrelere ve ezilen ulus ve azınlıklara yönelik saldırılarda her geçen gün yeni boyutlar kazanıyor.

Yine 'laiklik elden gidiyor' söylemleriyle düzenlenen mitingler, temmuz ayında yapılacak olan genel seçimlerin yaklaşmasıyla birlikte yaşananlar, artan askeri operasyonlar ve sınır ötesi operasyon planları gibi ülke gündemini belirleyen ve özelde biz kadınları genelde ise tüm ezilen emekçi halkımızı derinden etkileyen gündemlere dair bültenimizin bu sayısında bir değerlendirme yapmaya çalıştık ve özgün mücadele alanlarımızın edilgenliğimizden çok yaşamda aktif rol aldığımız dinamikler üzerinden yükselmesinin önemine değindik.

Sizlerle düzenli olarak paylaşmaya çalıştığımız güncel sorunlara ilişkin yazılar, röportajlar ve sağlık köşesinin yanında yaşamımızın bütünü etkileyen kadın-erkek çelişkisi ve ilişkilerini toplumsal rollerinden arındırmanın yolları üzerine durduk. Ayrıca mücadelenin bugünden yürütülmesini zorunlu kılan bir alana, dünyanın ekolojik dengesini alt-üst eden küresel ısınmaya değinmeye ihtiyaç duyduk.

Yaşamımızı her yönüyle kuşatan tüm baskılara ve sorunlara karşı yeni kadını ve özgür bir dünyayı yaratmak için mücadele etmenin gerekliliğini ve zorunluluğunu tekrar tekrar vurgulayarak yaşamımıza sahip çıkalım. Gücümüz kararlılığımızda... Bu bilinç ve inançla bir sonraki sayımızda buluşmak umuduyla...

İÇİNDEKİLER

- ✓ Yaşamımızı kendi "seçim"lerimizle yönlendirelim!.....1
- ✓ Kadın ve Erkeğin Toplumsal Rollerini.....9
- ✓ Biyografi: Barbara Anna Kistler.....13
- ✓ Kadın-Erkek İlişkileri ve Çelişkileri.....18
- ✓ Röportaj.....22
- ✓ Sıradan Kötülükler (Sibel Özbudun).....26
- ✓ Küresel Saldırı ve Yaşam Hakkı (Bilge Contepe).....29
- ✓ Feminist Emma Dergisinin 30.Yılı Vesilesiyle (ADKH).....31
- ✓ ADKH I.Kurultayı Sonuç Bildirgesi.....33
- ✓ Medyada Kadın.....36
- ✓ Bu "Namus"tur Başka Bir Şeye Benzemez(!)41
- ✓ Sağlık: Doğum Kontrol Yöntemleri.....44
- ✓ Göğün Yarısını Ağlatanlar Aynı Göğün Altında Kalacaklar!.....49
- ✓ Bana Yeni Bir Ben Lazım (Ayşe Yeşil).....52
- ✓ Kütüphaneden... "Kadınların Özgürlüğü".....55
- ✓ Perdeden Yansıyanlar... "Devlerin Ölümü".....57

Demokratik Kadın Hareketi Bülteni

Sayı: 5

KARDELEN BASIM-YAYIM REKLAM GÖSTERİ ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.

Sahibi ve Yazışmaları Müdürü: Hakan ERTEN

*Yayın Türü: Yaygın Süreli

*Yönetim Yeri: Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel Sok. No: 20/2 Beyoğlu-İSTANBUL

Tel: (0212) 243 91 92 Dizi: Kardele Yayım cılık

Baskı: Kayhan Matbaacılık Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi D Blok No: 134 Topkapı/İst.

DKH Bülteni Posta Çeki Hesabı: Olcay ARAT
Hesap Numarası: 1627285

Perspektif

Yaşamımızı Kendi “Seçim”lerimizle Yönlendirelim!..

Son zamanlarda yaşanan gelişmeler, en du-yarsız kişi ve kesimleri dahi sarıp sarmala-mış durumda. Kaçmaya çalıştıkça hem tüm olaylardan en fazla etkilenen hem de bu olaylar içerisinde en atıl ve inisiyatifsiz taraf olma-nın çelişkisi bizleri zorluyor.

Peşi sıra yaşanan her şey tek tek bir filmin bir-birinden kopmayan şeritleri gibi gözümüzün önünden akıp gidiyor. Televizyonlarımızı kapadı-ğımızda, gazetelerimizi okuyup bir tarafa attı-ğımızda kendimizden uzaklaştırmanın rahatlığını duyduğumuz sorunlar, aslında yaşamlarımızın tam ortasına isabet etmeye programlanmış birer dina-mit kadar yakınımızda duruyor.

Emperyalizm, savaşlar, işgaller, açlık, yoksul-luk, IMF, NATO, G8, şiddet, hapishaneler, ey-lemeler, baskı, seçimler, TMY, operasyonlar vs... Bunları bir araya getirmek o kadar ağır bir yüke dönüşüyor ki daha en başından bu dağınık kare-lerin sancısı yaşamlarımızı karartmasına karşın, öyle oldukları gibi her birini zihinlerimizin karan-lık köşelerine saklıyoruz. Ancak o köşeler o ka-dar doldu ki artık nefes alamıyoruz.

Bu filmin baş aktörleri:

Emperyalist egemenler

Emperyalist egemenlerin çıkar ilişkileri ve

çelişkilerinin yön verdiği oyunda başrol oyuncusu olarak ABD ön plana çıkmaktadır. ABD, AB, Çin, Japonya ve Rusya gibi emperyalist güçler arasında süre giden ilişkiler ve çelişkiler sürecinde ABD, Büyük Ortadoğu Projesi'ndeki konumu ve tüm dünyada yaratmış olduğu tek hakimiyet ile diğer emperyalist ülkelere epey büyük bir fark atarak tüm gelişmelerde en belirleyici güç haline gelmiştir. Bu belirleyiciliği ezilen halklara ve uluslara yönelik her türlü şiddetin ve baskının merkezinde yer almaktadır. Ülkemizde yaşanan gelişmeleri de bu yönüyle ne dünyadaki gelişmelerden ne de emperyalist politikalarından bağımsız olarak tanımlayabiliriz.

Filmin figüran oyuncularını: Emperyalist güdümlü politikaların esiri olan egemenler

Son iki-üç aylık gelişmelere daha yakından baktığımızda bu gerçek apaçık ortaya çıkmaktadır.

Ezilen halkların dışlandığı her iktidar biçiminde demokrasi, laiklik, cumhuriyet, insan hakları, kadın hakları gibi kavramlar sadece birer söylemdir ve milyonlarca insanı kandırmanın, oyalamanın, bölmenin, "temsilcilik" oyunuyla dıştalamanın bir aracıdır. Bu nedenle kullanılan kavramların hepsinin içi boşaltılan, siyasete malzeme edilen birer araç olduğu koşullarda kadınların da en iyi vitrin malzemesi olduğunu rahatlıkla söylemek mümkündür. Çünkü kadınlar, varlıkları cinsel kimlikleriyle açıklanan, birey olamayan yegâne varlıklardır.

Ordu ve AKP Hükümeti arasında yaşanan iktidar mücadelesinin yarattığı gerilimler, Cumhurbaşkanlığı seçim sürecinde patlak vererek ayyuka çıktı. Bu süreçte ezilen halklar alabildiğine kullanıldı. Ülkemiz halklarının farklı konularda sahip olduğu duyarlılıklar üzerine şekillenerek, oynanarak yürütülen bu mücadelenin asıl nedeni, bu iki gücün mevcut pozisyonlarını koruma sancısından başka bir şey değildir. Bu amaç gizlenerek ordu tarafından halklara 'irtica tehlikesi', ülkenin bütünlüğünü, güvenliğini zedeleyen faaliyetler olarak yansıtılırken, AKP Hükümeti ve onu çıkarları gereği savunan kesimler tarafından, demokrasi mücadelesi gibi gösterilmeye çalışıldı. Bu ülkenin insanları da tüm bu oyunlara dahil edilerek bir top gibi oradan oraya savrulurken siyasetler arasında kullanılıp durdu. Yaratılan bu yanılsamalar öylesi bir boyuta geldi ki, darbeye karşı olan da darbeyi destekleyenler de Cumhuriyet mitinglerine katıldı. Bu eylemde bir taraftan "laiklik elden gidiyor" denilirken bir taraftan da "Kahrolsun Emperya-

lizm” sloganları atıldı. Eylemlere katılan kitlenin kafasının karışıklığı, orada bulunmuş amaçlarının ve istemlerinin birbirinden farklı oluşu, hatta taban tabana zıt olduğu, düşüncelerinin birleştiği zemini farklı tanımlıyor oluşlarından açığa çıkıyordu.

Hangi laiklik, hangi demokrasi?

Olmayan bir şeyin elden gitmesi mümkün mü? Bugüne kadar laiklik denilen şeyin sözümlerine ona din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması ve dinin devlet işlerinden ayrıştırılarak kişisel hak ve özgürlükler kapsamında ele alınması olduğunu görüyoruz. Gerçek hayatta ise devletin, dini, merkezi politikalarının merkezine koyduğu, dini kişi hak ve özgürlüklerinin bir parçası olarak algılamak bir yana bu ülkenin resmi dini olarak İslamiyet’i belirlediği, Diyanet İşleri Bakanlığı ile bu anlayışı kurumsallaştırdığı, eğitim kurumlarının hepsinde, dini, zorunlu ders haline getirdiği, diğer mezheplerden ve dinlerden olanların yasalarca yok sayıldığı bir durum söz konusudur. Tüm bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, amacın ‘laiklik tehlikesine karşı mücadele’ olmadığı kendiliğinden ortaya çıkıyor. Asıl sorun, ABD emperyalizminin tanıdığı iktidar olabilme kaygısıdır.

Ordunun geliştirdiği ‘laiklik’ söylemlerine karşı ‘demokratik mücadele’yi, parlamentoyu, ‘demokrasi’yi vurgulayan hükümetin, muhalefetin ağırlıklı kesiminin ve onları destekleyen diğer tüm kesimlerin asıl sorununun da emperyalizm tarafından kendilerine tanınan bu iktidarın tek sahibi olma arzusu olduğu rahatlıkla ifade edilebilir. TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, Çağlayan mitinginden sonra darbe tehlikesine karşı halkın demokrasiyi ön plana çıkardığını ve halkın bu iradesinin ‘alkışlanması’ gerektiğini söylüyor. Ve halkın iradesini seçimlere yansıtmasının, parlamenter demokrasiyi ön plana çıkararak çözüm olacağını ifade ediyor.

Demokrasinin olmadığı, sadece halkın iradesini kullanmanın bir söylemine dönüşerek iktidarın boşaltıldığı, bu yönüyle parlamentonun halkların iradesini temsil edemeyeceği bu kadar ortadayken aslında bu ülke halklarına, kendisini kimin sömürmesini istediği yönünde “özgürce seçim hakkı” tanınmış oluyor.

Tüm bu çelişkilerin ve çatışma noktalarının

Kadınların demokrasi mücadelesinde özne olma çabaları anlamlı ve olmazsa olmaz bir kuraldır. Çünkü kadın sorununu demokrasi sorunuyla kopmaz bağları vardır. Ancak demokrasinin olmadığı, ülkenin faşist diktatörlük tarafından yönetildiği koşullarda kadın mücadelesi yürütmenin tek yolu sistemin demokrasi, eşitlik, özgürlük yanlısılarından bağımsız bir kadın hareketi yaratma perspektifinde direnmek olmaktadır.

ezilen halkların ve ulusların çıkarlarını gözeten gerçekleştirmedikleri, tam tersine her egemen gücün halkları kullanma iradesi olabilmenin çatışması ve iktidar mücadelesi içerisinde olduğu, mevcut tablo değerlendirildiğinde kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Tüm bu çelişkiler ve çatışmalar devam ederken, iktidar kavgasında iktidar olanın iktidarlığını koruma kaygısı ile muhalefetin iktidar olabilme çabası, özünde ezilen uluslara ve halklara zarar veriyor. Çünkü ister iktidar, ister muhalif cephe olsun, tüm güç odakları, halkları kendi çıkarları doğrultusunda kullanmakta, çeşitli kavramlara boğarak suni çatışmalara sürüklemekte iken, bir taraftan da bu güç odakları elbirliğiyle tüm halkları ezen, sömüren, yoksullaştıran, iradesizleştirip hiçleştiren her politikayı onaylamakta ortaklaşıyor, bu politikaları destekliyor. Bu ülkenin yönetimine talip olan hiçbir gücün, buna ordu da dahil, özünde aynı ideolojik egemen görüşün temsilcileri olduğu unutulmamalıdır. Bu yönüyle aralarındaki çatışma noktasını farklı ideolojik-politik çatışmalar değil, aynı ideolojik-politik hat içerisindeki iktidar paylaşımı olarak görmek gerekir.

Halkın temsiliyetinin, demokrasinin olmadığı bir yerde kadının temsiliyeti ne demektir?

Ordunun AKP Hükümeti'ne yönelik yayınladığı muhtıradan sonra bu muhtırayı destekleyen mitingler düzenlendi. Mitinglerde en göze çarpan şey, kadınların çoğunluğu teşkil etmesi ve 'modern görünümlü, çağdaş ve laik kadın' portresi sergilemeleri oldu. İlginçtir ki bu laik kadınlar, muhtıranın demokrasi ile olan çelişmesini zerre kadar sorgulamadı. Diğer dikkat çekici noktalardan biri de modern giyimleriyle alana gelen kadınların 'hepimizi çarşafa sokacaklar', 'Türkiye İran'a dönecek' şeklinde ifade ettikleri 'yoğun korkuları'. O ana kadar politikayla uzaktan yakından ilgilenmeyen pek çok kadının ilk kez bu mitinglere katıldığı düşünüldüğünde bu abartılmış korkunun etkisinin de küçümsenmeyecek oranlarda olduğunu görmek gerekir.

Peki bu inisiyatifli, kendine güvenen ve ülke meseleleriyle bu kadar 'yakından' ilgili olan kadın kitleleri, ülkede ve dünyada milyonlarca insana yönelik saldırılar devam ederken, işkenceler, bas-

kılar, her türlü hak ihlalleri her geçen gün daha acımasızca ve pervasızca uygulanırken neredeydiler? Bu çelişki ister istemez kadınların inisiyatifinin ve iradesinin egemenlerin ellerinde şekillenen, bağımlı ve edilgen yönünü sorgulamaya itiyor. Bir başka mesele de aynı özlemlerle sokağa dökülen bu kadar kadının bir kısmının 'laiklik' diğer kısmının ise 'demokrasi' kampının taraftarı olması sorunudur. Ordunun 'laikliği koruma adına' demokrasiyi çiğnemesini taktirle karşılayarak sokağa dökülen kadınlarla her türlü hak ihlallerine ve hak gasplarına karşı en ufak bir tepki göstermeyen, gösteremeyen kadınların bu laik kadınlara karşı demokrasi havarisi kadınlara dönüşmesinin çelişmesini görmemek için gerçekten kör olmak, sistemin yarattığı yanılsamalarla körleştirilmiş olmak lazım. Demokratik olmayanlar laik olabilir mi? Ya da laik olmayanlar demokratik olabilir mi? Bu çelişkiye ve çarpıklığa rağmen kadınları alanlarda buluşturan şey nedir? Kadınların iradesi mi, gücü mü, birey kimlikleri mi? Buna inanmak mümkün mü?

Kadınlar açısından acınacak bir tabloyla karşı karşıyayız. Çünkü geniş kadın kitlelerini inisiyatif-

li kılma adına topluca köleleştirmeye, sürüleştirmeye çalışan egemenlerin sergiledikleri bu oyun, egemen sistemle kadınların özgürlüğünün nasıl birbirine ters kutuplarda yer aldığını acı bir şekilde gözler önüne seriyor. Hala anlamamakta ısrar edecek miyiz?

Toplumun farklı kesimleri egemenler için iktidarın sadece bir aracı iken kadınlara yönelimin farklı olmayacağını bilmek zorundayız. Üstelik toplumun cinsel kimliği itibarıyla en ezilen kesimi olarak kadının bir araç haline getirilmesi, kadının temsili iradesinin nasıl bir oyun olduğunu gözler önüne seriyor.

TÜSİAD'ın ilk kadın başkanı olarak bu ülkedeki kadınların temsilciliğinin en iyi örneklerinden gösterilen Arzuhan Doğan Yalçındağ, Cumhuriyet mitinglerine ilişkin demokrasinin yok sayıldığı durumlara karşı kadınların çağdaş ve medeni bir duruş sergilediklerini ve bu ülkenin çağdaş kadınlarının portresi olduklarını dile getirdi. İlginçtir ki aynı mitinglere yönelik olarak yıllardır çağdaş kadınların temsilcisi olduğunu iddia eden Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Başkanı Türkan Saylan, ordunun muhtırasını destekleyen ve bu açıklamaları laik bir ülkenin güvencesi olarak gördüğünü ifade eden beyanlarda bulundu.

İktidarın tanımladığı kadın kimliğiyle inisiyatif geliştiren bu iki kadın portresinin ayrıştığı ve bütünleştiği nokta çok çarpıcı değil mi?

İktidar olamayan ama her iktidar odağının üzerine oynadığı kadınların temsiliyetinin ne kadar sahte ve ne kadar biçimsel olduğu sadece bu örnekten bile açıkça ortaya çıkıyor. Ezilen halkların dışlandığı her iktidar biçiminde demokrasi, laiklik, cumhuriyet, insan hakları, kadın hakları gibi kavramlar sadece birer söylemdir ve milyonlarca insanı kandırmanın, oyalamanın, bölmenin, "temsilcilik" oyunuyla dıştalamanın bir aracıdır. Bu nedenle kullanılan kavramların hepsinin içi boşaltılan, siyasete malzeme edilen birer araç olduğu koşullarda kadınların da en iyi vitrin malzemesi olduğunu rahatlıkla söylemek mümkündür. Çünkü kadınlar, varlıkları cinsel kimlikleriyle açıklanan, birey olamayan yegâne varlıklardır. Bugün kadınların siyasete daha çok katılmaları gerektiğini dile getiren politikacıların ağızından dökülen inciler bunun göstergesidir: 'kadınlar kutsaldır, ana-

dır, başımızın tacıdır', 'kadınlar duygusaldır, siyasete daha çok katılırlarsa daha insani politikalar yaparlar', 'kadınlar uzlaşmacıdır, siyaset girerlerse daha az çatışma ve kavga olur', 'kadınlar barışçıl ve yumuşak başlıdır' gibi daha birçok söylem, kadınların siyasete katılımını destekleyen çok az sayıdaki kişilerin bile onlara siyasette nasıl bir yeri reva gördüğünü gösteriyor. Kadınlar, uzlaşmacı, barışçıl, iyilik dolu, fedakar insanlardır. Yani yönetimdeyken dahi bu özellikleriyle 'yönetilmeye en iyi adaylardır..'

Özellikle seçim tartışmalarının yoğunlaştığı ve siyasi partilerin iktidar olabilme telaşı içerisinde gündeme kilitlendiği bu dönemde, kadınlara yönelik girişimleri incelediğimizde karşımıza karışık bir tablo çıkıyor.

Seçim çalışmalarının hız kazandığı bu süreçte, seçim politikaları içerisinde önemli bir yerde duran kadın çalışmaları, buna yönelik bazı çözümler formüle ederek parlamentoda bir güce dönüştürülebilir çabaları sergileniyor... Çünkü ülke nüfusunun yarısını oluşturan kadın kitlelerinin taşıdığı oy potansiyeli, egemenlerin görmezden gelemeceği bir önem arz etmektedir.

Bu süreçte, kadınlara seçme hakkı yanında seçilme hakkının da olduğu bazı kadın kurumlarınınca ve siyasi partilerce dile getirilmeye başlandı. Parlamentoda, siyasi partilerde yönetim mekanizmalarında çok az kadının olduğu sıklıkla vurgulanmaktadır. KA-DER adıyla tanınan kadın kurumu, ülkenin seçkin yöneticilerinden ve sanatçılarından bazı isimleri bıyıklı pozlarıyla afişlere taşıyarak, siyaset yapmak için erkek olmak gerekmiyor düşüncesine, "haydi kadınlar siyasete" sloganıyla bir kampanya düzenledi. Bu kampanyaya epey dikkat çekti.

Siyasi partiler ve temsilcileri de kadına ve kadının siyasetteki yerine dair açıklamalarda bulunmaya başladılar. Hemen hepsi kadının nicel anlamda katılımının artırılmasına yönelik açıklamalarda bulundular. Ancak seçim yarışındaki partilerde kadınlara yönelik dile getirilen her şeyin söylemlerden ibaret olduğu, pratik çalışmalar gözlemlendiğinde hemen ortaya çıkmaktadır. 2007 seçim sürecinde kadınlara yönelik çalışmaları inceleyen bir gazeteci, İstanbul'da araştırma için gittiği partilerin şubelerinin çoğunun kapalı

olduğunu, açık olanların da kendisini şaşkınlıkla karşıladıklarını, hiçbir partide kadınlara yönelik çalışmaların olmadığını, bir tek AKP'nin semtlerde kadınlara yönelik faaliyet yürüttüğünü ifade ediyor. Yoğun olarak kadın kitlelerine yönelen AKP'de de bu yoğunluğa karşın çok az kadının yönetim kademelerinde olduğu ve seçimlerde aday gösterilen kadınların çok az olduğu düşünüldüğünde, mevcut tablo içerisinde KA-DER'in kampanyasının ne kadar yankı bulduğu da ortaya çıkmaktadır...

KA-DER bir kadın kurumu olduğu ve merkezine kadın sorununa karşı mücadeleyi aldığı için faaliyetlerinin dikkatle izlenmesi gereken bir yerde durmaktadır. Düzenledikleri bu kampanyada temel amaçlarının kadına yönelik ayrımcılığın yaşamın her alanında yoğun olduğu, kadınlar açısından bu nedenle inisiyatif olmanın önemli olduğu, kadının sorunlarına karşı mücadelede çözüm gücü olabilmek için politik olması gerektiğinden yola çıkıyor. Bu yönüyle değerlendirdiğimizde yaşamda rol almak isteyen kadınların politikada kadınlara yönelik ayrımcı politikaları teşhir etmesi yönüyle olumlu bir eğilim olarak görünüyor.

Ancak, gazeteci Nuray Mert'in aktardığı bir diyalog, KA-DER'in kadınlara yönelik ayrımcı politikaları eleştirirken o karşı çıktıkları ayrımcı politikardan çok da bağımsız olmadıklarını açıkça gösteren bir örnek olmaktadır: "...Geçen seçimlerden önce, bu tartışmayı yaptığımız bir TV programında, KA-DER'den bir arkadaşımıza Merve Kavakçı'nın meclisten kovuluşunu hatırlattığımda, onun başörtüsü 'siyasal simge', 'Meclise siyaset soktu' cevabını aldım. Kendilerine siyasetsiz meclis çalışmalarında başarılar dilerim." Nuray Mert, kota ve pozitif ayrımcılığa ilişkin görüşlerini belirterek devam ediyor: "Kotalar, pozitif ayrımcılık siyasetleri, demokratik siyasetin alanını genişletmiyor, daraltıyor. Dahası pek çok sorunun üzerine pembe bir şal örtüyor. Örneğin, gelinen noktada, kız çocuklarının eğitimi için göstermelik çabaların gerisinde, eğitim siyasetlerinin giderek daha fazla kast sistemleri yarattığı gerçeği göz ardı ediliyor. 'Parasız eğitim' konusunda gık demeyenler, üç tane beyaz kurdeleli kız çocuğu ile poz verip günü kurtarıyor. Herkese eşit ve parasız eğitimi savunup, bu koşullar altında kız

çocuğunu okula göndermemekte ısrar edenlerle mücadele edelim, ama ortada maddi sorun yokmuşçasına 'kızlarınızı okula gönderin' kampanyası düzenlemek kadar ikiyüzlü bir kadın siyaseti olamaz."

Nuray Mert'in aktardıkları ile birlikte birkaç önemli nokta üzerinde durmak gerekiyor.

Birincisi, parlamentoda yükseltilmeye çalışılan kadın mücadelesi, her şeyden önce parlamentonun anti-demokratik niteliğini sorgulamadan bu anti-demokratik koşullar içerisinde kadını inisiyatifli kılmanın handikabını yaşıyor.

İkincisi, bu handikap içerisinde kadının varlığını 'medise siyaset sokmayacak' bir çerçevede tanımlayarak muhalif ve alternatif kadın kimliklerini ve mücadelesini dışlayarak kadını siyasetin merkezinde siyasetsiz bırakarak ikinci bir yanılgıya düşülüyor. Sormak lazım. Kadın siyaset yapmayacaksa neden medise girmeye çalışıyor? Ya da politika üretmeyen bir kadın mücadelesinin mediste kadın sorununa yönelik ne tür adımlar atması bekleniyor? İşte bu sorunun yanıtı, KA-DER tarafından kotalar ve pozitif ayrımcılık talebi ve mücadelesi oluyor.

Çözüm olarak anti-demokratik olan bir alanı görmelerinin yanında bu anti-demokratik koşullar içerisinde kadının inisiyatif sorununu çözme yöntemi olarak parlamentoda kadınların lehine kotaların ve pozitif ayrımcılığın uygulanmasını talep etmeleri, üzerinde özellikle durulması gereken bir konu olmaktadır.

Ayrımcılık ve kota esaslı uygulamalar, kapsamı ve amacı ne olursa olsun başlı başına tartışılması gereken kavramlardır. Kota uygulamaları ve pozitif ayrımcılık, her şeyden önce genel anlamda eşitsizliklerin üzerini örten ve köklü çözümleri engelleyen şekilsel yöntemlerdir. Kadınların eşitlik sorunu ise, bu söylemlerle bir ayrımcılık meselesine dönüştürülüyor ve kadınlar mağdur, savunulması, korunması gereken varlıklar olarak tanımlanıyor, bu tanımlayışa mahkum olan edilgen duruşlarıyla siyasete daha çok katılmaları, bir kazanım olarak görülüyor. Üstelik de bu katılım, 'meclise siyaseti sokmayacak' bir şekle büründürülerek ifadelendiriliyor. Yani daha fazla siyaset üretmeyecek kadın varlığının artırılmasıyla kadın sorununa ilişkin çözüm bekleniyor...

Böylesi bir tablo içerisinde mücadeleyi yük-

Demokrasinin olmadığı, sadece halkın iradesini kullanmanın bir söylemeye dönüşerek içinin boşaltıldığı, bu yönüyle parlamentonun halkların iradesini temsil edemeyeceği bu kadar ortadayken aslında bu ülke halklarına, kendisini kimin sömürmesini istediği yönünde "özgürce seçim hakkı" tanınmış oluyor

sel trek, bir ak alım kad ını inisiyat i flikılım ayı, kad ını inisiyat i flikılan gerçek mücadele dinamiğini körelterek edilgenleşt i menin en etkili yöntemi olacaktır.

Kadınların özgürleşme ve eşitlik mücadelesi ile egemenlerin iktidar mücadelesi arasındaki çelişki, uzlaşmaz bir çelişkidir.

Gelinen süreçte yaratılan demokrasi ve eşitlik yanılsamaları o kadar derinleşmiştir ki ,kadının iktidarsızlığı üzerinden kadının iktidarlaşması tartışılmaya başlanmıştır. Böylesi çarpık bir anlayış üzerinden yükselen kadın mücadelesi ve onun çözüm yöntemleri, tüm bu gerekçelerle çözümsüzlüğü örgütleyen ve üzerinde yoğunlaşarak izlenmesi, tepki gösterilmesi gereken bir alana dönüşmektedir.

Faşist diktatörlükle yönetilen bu ülkede parlamento bir iktidar alanı değildir. İktidar alanı olmayan ama 'halkın iradesinin yansıdığı demokratik alan' olarak gösterilen parlamento, tam anlamıyla bir sirk alanına dönüşmüştür. Bu sirk alanında kadınlara yönelik girişimler çok daha sırtır hale gelmiştir.

Kadınların demokrasi mücadelesinde özne olma çabaları anlamlı ve olmazsa olmaz bir kuraldır. Çünkü kadın sorununu demokrasi sorunuyla kopmaz bağları vardır. Ancak demokrasinin olmadığı, ülkenin faşist diktatörlük tarafından yönetildiği koşullarda kadın mücadelesi yürütmenin

tek yolu sistemin demokrasi, eşitlik, özgürlük yanılsamalarından bağımsız bir kadın hareketi yaratma perspektifinde direnmek olmaktadır.

Bugün kadın hareketlerini tıkanmasının ve kendisini yeniden üretmemeyerek hep aynı söylemleri dile getirip çözüm olamamasının altında, kadın mücadelesinin sıkıştığı meşruiyet alanından kurtaramamak, dar sınırlara hapsederek bütünlüklü bir mücadeleye dönüştürememek olmaktadır. Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim üyesi Meryem Koray, televizyonda yayınlanan "Türkiye'de Kadın Hakları" başlıklı programda bu gerçeği basit bir dille şöyle anlatıyor: "Ortada bu yasal kurumlarla ve düzenlemelerle iyileşmeyen bir gerçek var. Bu gerçek bir yerde söylemimize de eleştirel bakmamızı getiriyor. Nerede tıkanıyoruz, niçin tıkanıyoruz? Tıkanma şurada, yani bugüne kadar liberal feminizm özellikle bunları gerçekleştirmek açısından başarılı oldu ama liberal feminizm, geldi bir yerde durdu. Çünkü, sisteme ait bir takım eleştiriler getirmezse kendi söylemini de açamıyor, söylem orada duruyor, istek orada duruyor ama hayata geçemiyor."

İşte kadın hareketlerini çözümsüzlüğe hapseden kilidi kıracak temel güç, sisteme karşı alternatif mücadele alanları içerisinde olduğunda çözümü zorlayan örgütlenme biçimine kavuşacaktır. Bu zeminden hareket eden kadın hareketleri de eril iktidarın bir parçası olmaktan kurtulacak, eril iktidarın da ancak alternatif toplumsal projeler

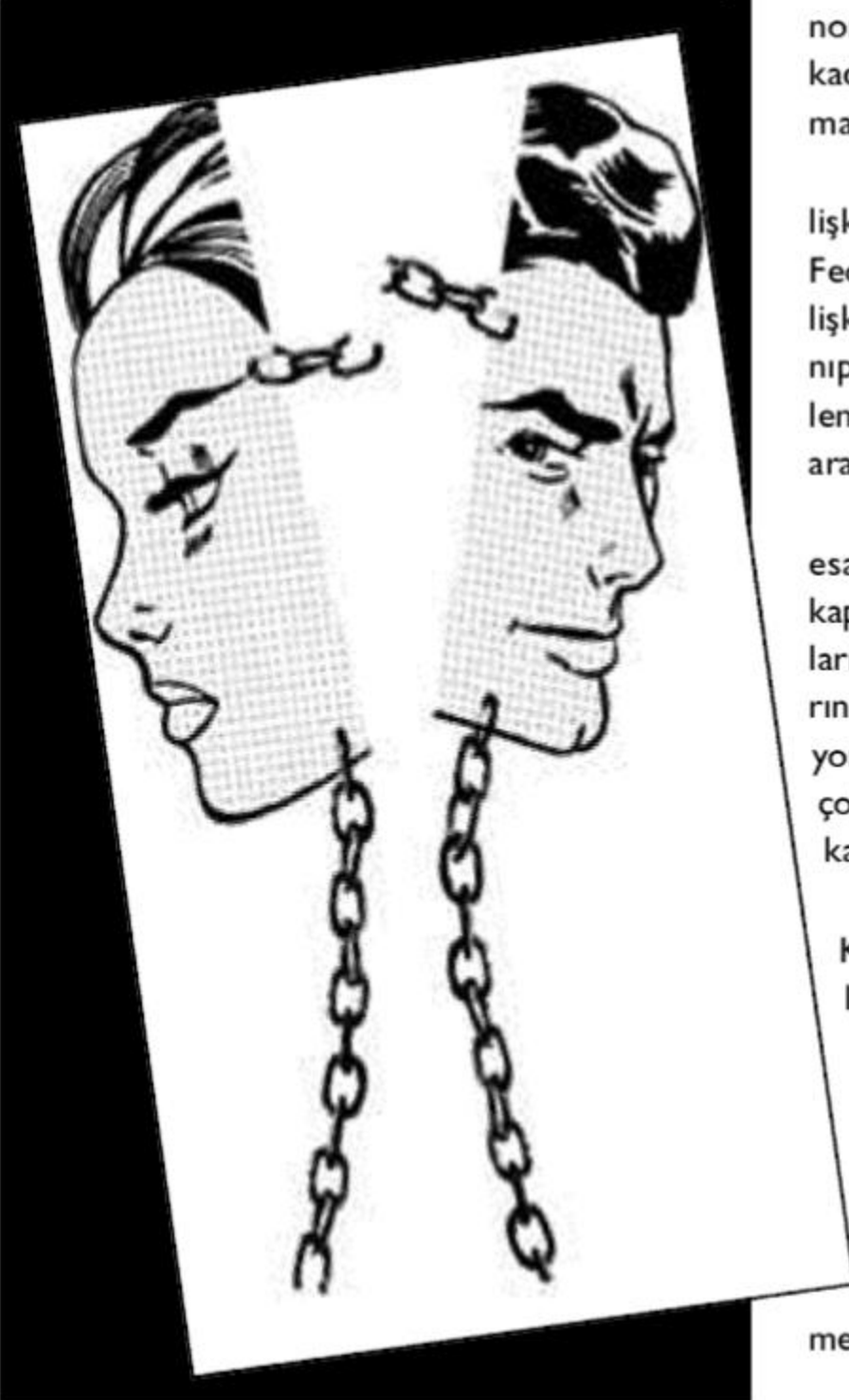
geliştirildiği taktirde alt edilebileceğini bilince çıkaracaktır. Kadın sorununu darlaştıran nokta özgün kadın mücadelesi yürütmek değil, tam tersine bu mücadelenin toplumsal projelerle bağını kurmayarak bağımsızlık ilişkisini yanlış bir noktadan kurması olmaktadır.

Bugün kadın hareketlerinin bağımsız olmasının tek yolu, kadın sorununa karşı bütünlüklü bir mücadele, yani anti-emperyalist, anti-kapitalist, anti-feodal ve anti-şovenist bir mücadele hattını izlemektir. Aksi taktirde bağımsız, politik bir kadın kitle hareketinden bahsetmek imkansız hale gelir.

Dünya ve ülke gündemini takip ederek bu gündemlere müdahale ederken korumamız gereken temel kriter bu gerçek olmalıdır. Bu yönüyle son günlerde tüm gündemlerin önüne geçen seçim sürecinde kadın mücadelelerinin bu zeminde mücadelesiyle uzlaşmaz çelişkileri barındıran parlamentoya yönelik mücadelesinin ancak onun bu yönünü teşhir eden bir politik kitle çalışmasıyla mümkün olduğu kavranmalıdır.

Kadın ve Erkeğin Toplumsal Roller

Yüzyıllardan beri süregelen kadın-erkek çelişkisi geçmişten bu güne değişik biçimler olsa da özünde aynı nedenle kendini bugüne taşımıştır. Bu çelişki en doğal haliyle bugünkü insan ilişkilerinin de yansımasıdır.

İlkel-komünal dönemdeki ilk doğal iş bölümü kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olmasını sağlamaktaydı. Ancak ilkel-komünal dönemin paylaşım şeklinin yerini alan sömürü ilişkileri ilk olarak önceki dönemin kadın-erkek ilişkilerini değiştirmekle işe başladı. Kadını erkeğe hizmet için yaratılmış olduğu gerçeğini dinsel açıdan da destekleyerek hâkimiyetini güvence altına almayı hedefledi. Kadın, zamanla yaşadığı bütün olumsuzlukları “şükür” diye karşılamaya başlayınca içinde biriken isyan duygularını da hızla törpülemeye başlıyordu. Buna toplumsal normlar da eklenince oluşan değerleri içselleştiren kadın, kendisine dışarıdan biçilen rollerin ana kahramanı olup çıkıyordu hiç yadırgamadan.

Bizimki gibi ülkelerde, elbette ki kadın-erkek çelişkisinin daha derin ve sancılı yaşanacağı ortadadır. Feodal üretim ilişkilerine paralel olarak yaşanan çelişkide kadın erkeğin malıdır ve başlık parasıyla alınıp satılan, berdel usulüyle evlendirilen ve söz dinlemeyen olduğunda da törelere kurban giden bir araç haline gelebilir.

Bugün kadınlara kâğıt üzerinde verilen haklar esasında ezme olgusunun üstünü ince bir örtüyle kapatma telaşının ürünüdür. “Yasalar benim duvarlarımdan içeriye girmez.” diyen kadın, verilen hakların somutta hayat bulamadığını kendince dile getiriyor. Sekiz yıllık eğitimin yasallaştığı ülkemizde, birçok kız çocuğu halen okula gönderilmeyerek erkek kardeşlerinden ayırt edilebiliyor.

Burjuva toplumlarda da durum çok farklı değil. Kadına verilen cinsel özgürlük “cilalanmış kölelik”in diğer adıdır.

Burjuva toplumlarında kadını baskı altına almak için “ahlak” sözcüğünden sıklıkla yararlandığı bir gerçektir. “Ahlak” diye karşımıza çıkan o ulvi sözcüğün(!) sömürü ilişkilerinin ömrünü uzattığını biliyoruz. Bunun yanında kader ve rıza sözcükleri de yine “eşitsizliğin emniyet kemeri” durumundadır.

Soyut düzeyde fuhşa kesinlikle karşı çıkan burjuva toplumlarda, esasında yaygın fuhuş söz konusudur. Tek başına bu örnek bile burjuva toplumların ahlak konusundaki ikiyüzlülüğünü ortaya çıkarır.

“Ateşle Barut Yan Yana Durmaz”

Ateşle barut ikilemi iki kişi arasındaki sevgiyi cinsellik derekesine indirgeyen bir anlayışın ürünüdür. İlişkileri bu denli basitliğe iten bu anlayışın kendisi, kadını yalnızca cinsellik aracı olarak görmektedir. İnsan yapısının doğal bir ifadesi olan cinselliği, ilişkinin öznesi haline getiren bu anlayış, iki insanın doğal birlikteliğini zıfak gecesinde buluşturan bir kılıfa büründür. Bu noktada kadını doğurganlığıyla ön plana çıkarış erkeğe de kadının namusunu koruma görevi vermektedir.

Örneğin, yan yana oturan kadınlı erkekli gruba yine bir kadının: “Bizler bu şekilde oturamayız, kendinize çeki düzen verin.” deyişindeki düşünüş biçimi, aslında düzenden tam bir kopuş sağlayamamanın adıdır. Esasında bu kadın arkadaş, ateşle barutun yan yana duramayacağını ifade ediyor. Bu örnek, aslında devrimci yaşamdaki bazı ahlak anlayışlarının toplumun gerici yanlarıyla bütünleşerek değiştirip-dönüştürme yerine o geri yanlardan beslendiğinin göstergesidir.

‘Kadın şeytandır ve ona yaklaşan bir şekilde günaha sevk edilmiş olur.’ Toplumda oldukça yaygınlık kazanan bu görüş, kadını erkekten ayıran ve onları iki zıt kutup ilan eden görüştür.

Erkeğin kaburgasından yaratılan kadınların, erkekle eşit sayılması gittikçe olanaksızlaşmakta, daha da kötüsü, kadın da giderek bu şekillenişe inanmakta ve kendisine dışarıdan verilen bütün görevleri kabul ederek erkek-egemen zincirin halkalarına bir yenisini de kendisi eklemektedir.

Ahlaksızlığı Meşrulaştırma Kurumu: Aile

Kadın-erkek çelişkesinin tarihsel arka planı olan özel mülkiyet sistemleri zamanla kendini muhafaza edecek, devamlılığını sağlayacak, hücreler yaratmıştır. Bu hücreler, özel mülkiyet sistemini yeniden üreterek, kadının ikinci cinsliğini pekiştirecek bir niteliğe kavuşmuştur. İşte bu hücreler, bugün toplum-

ca çok önemli görülen, devletin, milletin temel dayanaklarından olan ‘aile’den başkası değildir.

Nişan ve söz dönemlerinde eline erkek eli değmemiş kadın her şeyiyle zıfak gecesini beklemektedir. Tek mülkü olan çeyiziyle aile denilen o kutsal kurumdan içeriye adım atıldıktan sonra toplum gözüyle ahlaksızlık olarak değerlendirilen her şey artık mubahtır.

Bugünkü toplumlarda, kadın olabilmeyen ilk şartı, evlenip çocuk doğurabilmektir. Çocuk sahibi olmayan kadın yarım kadındır; çünkü asli görevini yerine getirmemiştir. Bu nedenle üstüne kuma getiren erkek, buna mecbur kalmıştır.

“Seven erkek kıskanır” saplantısıyla sevgisini ispatlamaya çalışan erkek, sahiplenmeye çalıştığı kadının duygularını hiçe saydığı farkında bile değildir.

Evlenip çoluğa çocuğa kavuşma zamanları toplum tarafından belirlenen kadın ve erkek bireylerden kadın için geriye kalan tek şey, kendisine buyrulmuş eksiksiz yerine getirmekten başka bir şey değildir. Erkek de bu saatten sonra kendisini ailenin korunmasına adar. Kadının elini sıcak sudan soğuk suya değdirmemek için gecesini gündüzüne katarak çalışır; ama en zor durumlarda bile kadının çalışmasına izin veremez.

Evliliği vazgeçilmez bir geçim kapısı olarak gören kadın, zamanla pişmanlığı yaşasa da bu sefer de “çocuklarım için katlanıyorum” larla kendisini avutur.

“Aile içinde kadın proletaryayı erkek de burjuvazi temsil eder.” diyen Engels, aile içi eşitsizlik gerçekliğini de gözler önüne serer. Ezilen sınıfın yaşamda tutunamamış, iktidar olamamış erkeği, kadın üzerinde hâkimiyet kurarak sahte iktidarının keyfini sürmektedir. Kendi soyadını ve memleketini kadının kimliğine geçiren erkek, artık kadını istediği gibi kullanılabilecek bir araç olarak görme hakkına da sahip olduğunu düşünmektedir.

Cinselliği ve çocuk sahibi olmayı evliliğin sonucu değil de nedeni olarak gören evli çift, doğasında yaşanacak şeyleri toplumsal kaidelerle bastırma yoluna gittiği için, şiddetli geçimsizliğin sularında gezinmektedirler.

“Karım benim namusumdur.” diyen erkek ve “Kocamdır sever de döver de!” diyen kadın kendi-

lerini tecrit ettikleri aile hücrelerinde sahte mutluluk oyunları oynamaya devam ediyor.

Devrimci yaşamda kadın-erkek çelişkisi üzerine

Devrimci pratikte bugün karşılaştığımız kadın-erkek çelişkileri dünün "bacı" söylemleriyle kendisini dışa vuran erkek-egemen zihniyetin izlerini taşımaktadır. Egemen anlayışın söylemlerinin dışına taşamamış, kendi alternatif ilişkilerini yaratamamış bir devrimci ahlak elbette ki değiştirme-dönüştürme noktasında çeşitli zaafı da beraberinde taşıyacaktır.

Kadının kimlik mücadelesine başladığı günlerde yüzyılların biriken isyanı yanlış noktalara evrilecekti, evrildi de. Dünün kendine güvensiz, erkeğin gölgesinde kendini ifade etmeye çalışan kadın tipinin yerini, bugün de, feminist çıkışlarla aradaki boşluğu doldurma çabasına giren kadın tipi almıştır. Eşitliği yakalama dürtüsüyle harekete geçen kadın, cinsel özgürlük yanılmasıyla egemen anlayışın insanı kimliğine yabancılaştıran zihniyetiyle aynılaşmaktadır.

Bugün mücadele içerisinde, kimlik arayışı içinde

olan kadınlar, görece iyi durumdadırlar. Ancak yoldaşlık ilişkilerinde inceltmiş şovenizmle karşı karşıya kalan bu kadınlar, yanındaki erkeği de özgürleştirecek özgün örgütlülük çatısı altında kendini daha rahat ifade edebilme olanağı yakalamadıkları sürece kadın olma bilincine erişemeyeceklerdir. Cins ayrımcılığına ilkel karşı koyuşlarla cevap olmaya çalışmak bu ayrımcılığı ortadan kaldırmaktan ziyade pekiştirme görevi üstlenir. Bu nedenle, yanı başındaki erkek yoldaşıyla ideolojik mücadele yürütmeyip liberal davranmak ne kadar yanlışsa, ilkel karşı koyuşlara zemin vermek de bir o kadar yanlış olur.

Devrimci pratikte kadın-erkek ilişkilerini iyileştirme yönünde uygulanan kimi önlemler/yasaklar, esasında kendini dönüştürememiş, kadını cinsel bir meta olarak gören anlayışın çok da uzağında olmayan bir düşünüşü ifade eder. Kadın-erkek çelişkisi, yok sayılarak ya da yasaklamalarla ortadan kaldırılacak bir çelişki değildir. Kadın ve erkeğin arasındaki ilişkiyi engelleme yerine sorunu doğru temelde ele alıp yarının özgür beraberliklerini yaratmak gerekir.

Devrimci ilişkilerde ön plana çıkan yanındaki kadını sahiplenmiş, aslında düzenin namus anlayışından

kopamamanın verdiği bir çıkmazdan başka nedir?

Bir de 'Çevre ne der?' kaygısıyla gizli ilişki yaşama saplantısında olan kişiler doğalında yaşanması gereken özgür bir ilişkiyi tıpkı sistemin "günahtır, ayıptır" psikolojisiyle yabancılaştırabiliyor.

Mücadele içinde kendi gücüne güvenmeyen kadınların bu güvensizliği ve güçsüzlüğü, onların başka arayışlara yönelmesine yol açıyor. Bu nedenle, hemen yanı başındaki yoldaşı olan 'erk'ek, gücü simgelediği için duygusal olarak da bir yakınlaşma söz konusu oluyor. Kendinden olmayan gücü yanı başındaki erkekle tamamlama yarışına giren kadın, kendisini koruyan, kollayan bir noktada duran erkeğe karşı duygusal olarak yakınlaşıyor. Böylelikle, oluşturulan bu çarpık ilişkilerde, çoğu zaman, kadın erkeğin gölgesinde olmayı yeğleyebiliyor.

Devrimci bir ilişkide aradığını bulamayan kadın, zamanla kendi iç çelişkisini yaşamaya ve giderek devrimci değerleri de sorgulayan bir konuma gelmektedir. Bu da çiftlerin birlikte örgütlülük sürecine adım attığı, ama kadın ve erkeğin kendini bir türlü yenileyemediği ilişkilerde söz konusudur.

Yarının dünyasını yaratacak olanlar bugünden doğru adımlar atmak zorundadır. Bir yanlarıyla düzenin içinde olan devrimci kadın ve erkek bireyler erkek-egemen düşünceye karşı kendilerini tekrar tekrar sorgulamaktan vazgeçmemeliler.

Duyguları da yaşamımızı örgütlediğimiz gibi örgütleyebilmek için kolları sıvamalıyız.

Mutlak Eşitlik mi, Doğal Cins Farklılığı mı?

Bugün özellikle devrimci-yurtsever-demokrat diye niteleyebileceğimiz çevrelerde kadın sorununun tartışılması, kaba tabiriyle feminizm olarak nitelendirilip geçiştiriliyor. Hiçbir çelişkinin yok sayılarak ortadan kaldırılamayacağı gerçeğinden hareketle kadın sorununu ya da kadın-erkek çelişkisini bugünden örülecek mücadele yöntemleriyle çözümlenebileceğini unutmamalıyız.

Bugün sendikalarda, dağlarda, alanlarda, demokratik kitle örgütlerinde azımsanamayacak ölçüde kadın olduğunu gözlemleyebiliyoruz. Ama maalesef

gözlemlediğimiz başka bir durum daha var. Kimlik sorununu sürekli olarak ertelemiş kadın, nerede olursa olsun inisiyatif dışında kalmış ve bu durumunu ortadan kaldırmak için erkek gibi davranmak durumunda kalmıştır. Bunun yanında toplumda birçok erkek hâlâ bir kadın tarafından eleştirilmeyi ve ondan aşağı konumda olmayı kendine yediremiyor.

Kadın kimliğini bir kenara bırakarak mücadeleye atılmış kişiler toplumsal şekillenişle ilintili olarak içlerindeki erkek-egemen düşünceyle mücadele etmekten kaçınırlar. Kendilerine böyle bir eleştiri getirildiğinde ise mücadelede kadın-erkek ayrımı olmaz diyerek işin içinden çıkma-kaçma eğilimi gösterebilmektedirler.

Bugün alanlarda attığımız "Kadın-erkek el ele, demokratik devrime!" sloganı pratik yaşamda hayat bulmadığı sürece kuru ajitasyondan öteye geçemeyecektir. Yaşamın her alanında 'yoldaşlaşacak' kadın ve erkek bireyler olabilmeliyiz.

Kadın-erkek çelişkisi çözümlenemeyecek bir çelişki değildir. Sorunu doğru temellerde ele alıp inceleysek aslında mülkiyet sistemleriyle beraber hayat bulan bu çelişkinin yine mülkiyet sistemlerinin ortadan kalkmasıyla yani sınıfsız, sınırsız ve sömürsüz bir dünyada özgür ikili ilişkilerin hüküm süreceği bir gerçektir.

Kadın-erkek çelişkisi, ne kadını yok sayarak, görmezden gelerek ne de erkek düşmanlığı yapıp erkeğin sahte iktidar koltuğuna sahip çıkmaya çalışarak ortadan kaldırılabilir. Bu çelişki, ancak yeni insanı yaratma mücadelesinde bugünden başlanacak özgün çözüm projeleriyle atılacak adımların yarının dünyasında devam ettirilmesiyle mümkün olacaktır. Bu temelde yürütülecek mücadele, kadını ya da erkeği yok sayarak değil, tam da ikisinin de geleneksel elbiselerden sıyrılarak yeni insan olma yolunda emin adımlar atmalarıyla başarıyı yakalar.

"Demokratik Kadın Hareketi, erkeklere karşı değil erkek egemen düşünce ve eylemlere, cins ayrımcılığına karşıdır. Bu temeldeki mücadelesi kadın-erkek çelişkisinin doğal bir cins farklılığına dönüşmesine kadar sürecektir."(Demokratik Kadın Hareketi Deklarasyonu/ 21. madde)□

BIYOĞRAFI

BARBARA ANNA KİSTLER

“Barbara'nın göğsünde
Dicle kanıyor,
Alp'lerden Munzur'a
Barbara uzanıyor...”

ALPLER'DEN MUNZUR'A UZANAN ENTERNASYONAL PROLETARYANIN KADINI BARBARA...

Barbara Anna Kistler, 1955 yılında, İsviçre'nin Zürih kentinde, bir işçi ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Kısa bir okul dönemi geçirdikten sonra genç yaşlardan itibaren çalışmaya başladı. Yoksul semtlerinde temizlik, servis ve yardımcı işlerde çalışıyor; yoksullarla iç içe yaşıyor ve emeğin sömürsünü bizzat kendi yaşamından öğreniyordu. 16 yaşından itibaren de siyasete ilgi duymaya başladı.

Burjuva demokrasisinin toz pembe görüntüsünün arkasında yatan adaletsizliğin, eşitsizliğin yabancılaşmanın, sömürünün gerçekliğini görüyor ve bu

onu sisteme karşı mücadele edenlere yakınlaştırıyordu. Baskı ve sömürüye olan tepkisi geliştikçe, tüm bunlara karşı mücadele etmenin, tek tek bireylerin karşı koyuşuyla sağanamayacağını, sistemi değiştirmek için örgütlü mücadele yürütmek gerektiğini bilince çıkartıyordu. Otonom bir örgütlenme olan Republic Bunker'e yakınlık duyuyor ve onun çeşitli faaliyetlerinde yer alıyordu. Daha 17 yaşında polis tarafından komünleri basıldığında, kapitalizmin demokrasi aldatmacasının gerçekliğini fark ediyor, 3 haftalık tutuklanma döneminden, ezilenlerin haklı mücadelesine daha

svi re de do an bu m ca-
deleye tutkun y re i, Dersim
da lar na ta yan bilin , onun
bu ifadelerinde somutla yordu.
Barbara ya en ok sorulan soru
olmu tu, onun neden T rkiye ye
gelip m cadeleye burada devam
etti i. Onunsa yan t hep
a k ve netti. Devrimin ve dev-
rimcilerin vatan yoktur, istedi i
her yerde m cadele ederler. Ben
enternasyonal bir devrimciyim
d nya ezilen halklar n n kar-
de li ini ve birli ini savunurum.
O na Avrupa ya d nmek isteyip
istemedi ini soranlara ise srrarla
kar k yordu ve d nmek
istemeyi inin nedeninin tamamen
politik bir tercih oldu unu vurgulu-
yordu.

kararlılıkla, cüretle sarılarak, çıkıyordu.

İsviçre'deki gruplar içerisinde en yakın ilişkisi; KGI(Komite Gegen Isolation-İzolasyona Karşı Komite) ile oluyor. Aynı zamanda Marlen grubu ile de yakın ilişkiler kuruyor. Bu grup içerisindeki en önemli çalışmaları, hareket içerisindeki feminist düşünceleri, Marksist-Leninist düşüncelerle değişt irip dönüştürmek, kadın mücadelesini sınıf müca-
delesini anlayışıyla yürütmeye dönük oluyor. Nite-
kim bu konuda yaptığı çalışmalardan olumlu so-
nuçlar alıyor ve bu grup bugün Proleter Devrimci
Hareket bütünselliği içerisinde yer alıyor.

Devrime daha yararlı olabilmek için sağlıklı ve
sportif bir fizığe sahip olmak gerektiğini düşünür-

dü ve buna göre yaş ardı. Çok yönlü bir kişil iğe sa-
hipti. Dört dil biliyordu ve bildikleriyle yetimme-
yerek sürekli yeni bir şeyler öğrenmeye çalışıyor-
du. Çevresinde bıraktığı ilk izlenimler alçak gönül-
lülüğü ve sabrıydı. Çok konuşmaktan ziyade çevre-
sini gözlemlemeyi tercih ederdi. Bunu şöyle açık-
lıyordu: 'İyi gözlemci çevresini iyi kontrol ettiğin-
den dış dünya ile ilişkilerinde daha az hata yapar.
Ayrıca yaşamımız bunu gerektiriyor, biz dünyayı
değiştirmek için yola çıkan insanlarız. Bunu yaşa-
mımızın her alanında prat iğe geçirmeliyiz. İyi göz-
lem, sağlam bilgi sahibi olmayı ve onu doğru de-
ğerlendirmeyi beraberinde getirir.'

1980 Sonrası Ülkemizdeki

Devrimcilerle Tanışması

Barbara, 12 Eylül 1980'de ülkemizde yapılan askeri faşist darbe sonrasında Avrupa'ya sığınmak zorunda kalan devrimcilerle tanışma olanağına sahip

oldu. Bu tanışmayı 1992'de Yeni Demokrasi Dergisi ile yaptığı bir röportajda şöyle anlatıyor:

'1980 sonrasında Avrupa'ya sığınan devrimcilerle eylem birlikteliklerinde ve enternasyonal yürüyüşlerde tanıştım. Avrupa'da, Türkiye'de varolan varolmayan bütün siyasi görüşler bulunur. Çeşitli örgütleri savunan arkadaşlarla tartıştım. Sonuçta TKP-ML'nin düşüncelerinin en doğru olduğunu gördüm ve özellikle eylem birlikteliklerinde Partizanları en yakın ittifak olarak gördüm. İbrahim Kaypakkaya'nın yazılarını okuduğumda çok etkilendim. Bu genç komünist önderin kısa yaşam sürecinde neler yaratabildiğine büyük bir hayranlık ve saygı ile baktım. ...TKP-ML'nin her şeyden önce bilimsel olarak doğru olduğunu

anladım ve çeşitli milliyetlerden Türkiye halkını gerçek kurtuluşa götürecektik tek proleter parti diye güvendim. Türkiye'de TKP-ML önderliğinde yükselen devrimci mücadele dünyadaki ezilen halklara ve

enternasyonal proletaryaya umut veriyor. Beni de bu umutlandırdı. TKP-ML'nin siyasi ve ideolojik önderliğinde kendi siyasi kimliğimi de sağlamlaştırabilirdim.'

İsviçre'de doğan bu mücadeleye tutkun yüreği, Dersim dağlarına taşıyan bilinç, onun bu ifadelerinde somutlaşıyordu. Barbara'ya en çok sorulan soru olmuştu, onun neden Türkiye'ye gelip mücadeleye burada devam ettiği. Onunsa yanıtı hep açık ve netti. 'Devrimin ve devrimcilerin vatanı yoktur, istediği her yerde mücadele ederler. Ben enternasyonal bir devrimciyim dünya ezilen halklarının kardeşliğini ve birliğini savunurum.' O'na Avrupa'ya dönmek isteyip istemediğini soranlara ise ısrarla karşı çıkıyordu ve dönmek istemeyişinin nedeninin tamamen politik bir tercih olduğunu vurguluyordu. O, bir yandan darbe sonrası ülkemizdeki ağır yaşam koşulları ve devlet baskısı nedeniyle mücadeleyi bırakan, yurt dışına kaçanlara; bu gibi baskılar karşısında yılmadan ısrarla mücadele etmek gerektiğini kendi yaşam pratiğiyle göstermek istiyor. Bir yandan da ezen ezilen çelişkilerinin çok derin olduğu, dünya devrim mücadelesinin fırtına merkezlerinden biri olan ülkemizdeki mücadeleye aktif katkı sunarak buradaki mücadelenin yükselmesinin önemini gözler önüne sermeye çalışıyordu.

Hapishane Süreci

19 Mayıs 1991'de yapılan Hasanpaşa katliamının* hemen ardından başlıyor Barbara'nın hapishane yaşamı. Faaliyette henüz yeni olduğu ve devletin gözaltı sonrasında uygulayacağı ağır işkenceler nedeniyle yoldaşlarının, çözülmesinden duyduğu tedirginlik, onun 15 gün işkencede gösterdiği direnişiyi boşa çıkıyor ve Barbara kararlılığın, ısrarın ve direngenliğin simgesi oluyor. Kısa sürede, hapishanedeki çeşitli örgütlerden dostlarıyla yakın ilişkiler kuruyor ve burada da herkese açık kişiliği ve yüksek moraliyle sevilen biri haline geliyor. Kendini ön plana çıkarmaktan hoşlanmadığı ise arkadaşlarına ve ailesine verdiği şu yanıtlarda açıkça belli oluyor: 'Özellikle İsviçre'de benim tutuklanmamla ilgili bir şey yapı-

lacaksa benim öne çıkarılmamdan çok, Türkiye'deki işkencenin (özellikle her gün yüzlerce insanın işkencelerden geçirildiği, hatta işkencedeki ölüm olaylarının gündeme getirilmesinin çok daha önemli olduğunu) ve yine çok önemli olan anti-terör yasası öne çıkarılın.' Barbara, kendi aile çevresine de mücadelesini doğru bir temelde anlatabilmeyi başarmış olsa ki ölümsüzleşmesinin ardından, annesi. bir röportajında, onun için şu sözleri ifade ediyor: 'Şuan Barbara bana o kadar yakın ve hatta onu şöyle derken duyar gibiyim. Benim ölümden bahsetme, ama Türkiye'deki binlerce ölü veren Kürdistan'daki mücadelenin bahset. Tüm dünyadaki devrimci mücadelelerden bahset.'

Mahkemede ise savunmasıyla kendisini yargılamak isteyen gerici güçlere adeta meydan okuyor. Burjuva basın, devrimcilerin anti-propagandasını yapabilecekleri bir fırsatın çıkması ümidiyle mahkeme koridorlarını dolduruyor. Büyük bir iştahla ağlayan, sızlayan, kandırılan(!), mağdur bir kadın görüntüsü ile karşılaşmayı bekliyorlar. Ancak O, proletaryanın sarsılmaz bilinci ve direnciyle hem mücadelesinin haklılığını ve meşruluğunu savunuyor hem de burjuva basının kendisi hakkında ortaya attığı spekülasyonları eleştiriyordu ve savunmasını şu sözlerle bitiriyordu:

'Sonuç olarak emperyalizme, faşizme ve tüm dünya gericiğine karşı mücadelede halkların devrim davasına yardımcı olabildiysem bundan ancak gurur duyuyorum. Bu nedenden dolayı beni yargılamak size düşmez, beni yargılayacak tek güç enternasyonal proletaryadır. Yaşasın Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi! Yaşasın proletarya entemasyonalizmi!'

En Büyük Tutkusu: Munzur Dağları

7 aylık hapisane sürecinin ardından tahliye oldu. Tahliyesi sırasında yoldaşlarıyla, dostlarıyla vedalaşırken; 'Dağlarda hepimize savaşacak bir mevzi hazırlayacağız. Sizleri bekliyorum' diyerek, bundan sonra mücadelenin hangi alanında savaşacağını da

böylelikle söylemiş oluyordu. Ta en başında, Türkiye'ye gelişinde de aynı istek yatıyordu zaten. Dediğini yaptı ve İsviçre'nin Barbara'sı, artık Munzur dağlarında, Kinem olarak, devrimin en zorlu yollarından birinde, sürdürüyordu ısrarlı yürüyüşünü. Bu alanda da sıcak yaklaşımı, samimiyeti, içtenliği, disipliniyle bölge halkının ve yoldaşlarının ilgisini, sevgisini kazandı. 'Ben sosyalizm için yaşıyorum' diyordu her defasında. Hayatı boyunca da bu amaçla yaşadı.

Tıpkı, Kanada Komünist Partisi üyesi Norman Bethune'yi** İspanya ve Çin'e taşıyan enternasyonal bilinçte olduğu gibi, Barbara'da ülkemiz halklarının kurtuluşu için İsviçre'den Türkiye'ye geldi. 1993 yılının Ocak ayında, Pülümür'de, devlet güçleriyle girdikleri çatışmadan sonra, dondurucu soğuğa rağmen Zel Dağı'nı aşarak evlere ulaşabildiler. Ancak bölge halkının özverili, yoğun çabalarına rağmen donma sonucu durumu ciddileşti ve 5 yoldaşıyla birlikte O da ölümsüzleşti.

Kadının Kurtuluşuna Dair

Kadın sorununun, dünyanın farklı bölgelerinde toplumsal yapıların farklılığı itibariyle çeşitli yönlerden farklılıklar taşıdığını söylüyordu Barbara, 'Hem kapitalist ülkelerde hem de emperyalizme bağlı ülkelerde kadınların sınıfsal sömürü yanında cins baskısına da maruz kaldığını belirtiyordu. Ona göre kapitalist toplumlarda kadınlar, ekonomik bağımsızlığını kazanmışlardır, ancak modern köle olarak yaşamakta ve burjuvazinin çizdiği bir özgürlüğe sahip olabilmektedir. Yani, sahte bir özgürlüktür bu. Üretimdeki iş yanında, ev ve çocuk sorumluluğu da tamamen kadının omuzlarındadır. Belli kesimler görece daha rahat yaşasa da genel olarak kadınların eşitliğinden bahsetmek mümkün değildir. Toplumdaki yabancılaşma ve yozlaşma en çok kadını etkilemektedir. Kadınlar daha çocuk yaşta tacize, tecavüze maruz kalmaktadır. Tüketim toplumunda tüketilip atılacak bir meta gibi algılanmaktadır.

Yarı-feodal, yarı-sömürge ülkelerde ise kadınlar, kapitalist ülkelere kıyasla çok daha kötü şartlar altında yaşamaktadır. Emperyalizmin baskı ve

sömürsü feodalizmin baskısı ile birleşmiş durumdadır. Kadınlar genç yaşta ve zorla parayı verene bir mal gibi satılıyor. Ailesinin kendisi adına verdiği kararlara göre bir yaşamı oluyor. Yoğun şiddete maruz kalıyor.'

Barbara, dünya genelinde yaşanan kadın sorunlarına ilişkin bu gibi benzerlikleri, farklılıkları koyuyor. Kadın sorunu hususunda feministlerin yaklaşımını ise şu şekilde değerlendiriyor: 'Kadının ezilmesi feministlerin söylediği gibi erkek şovenizminden kaynaklanmaz. Kadının ezilmesi sınıfsal, ulusal, feodal baskının yanında tüm bunlara ek olarak gerçekleşiyor. Feminizm burjuva, reformist bir akım olarak kadınların üzerindeki cins baskısı üzerinden kadının öfkesinin burjuvaziye kanalize edilmesini engelliyor. Bunun yerine emekçiler arasında bir çatışma körükliyor ve kadın ile erkek omuz omuza proletarya saflarında, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya için mücadele verirken, eşitliğin temelini koymayı engelliyor. Devrimci hareket içindeki kadınların durumu buraya göre çok daha ileri.'

Dünyanın her yerinde farklı biçimlerde ortaya çıkan kadına yönelik çifte sömürüye karşı fırsat bulduğu her alanda kadınları daha bilinçli olmaya ve sınıf mücadelesini yükseltmeye çağırıyordu. 1992 yılında İstanbul'da 8 Mart şenliğinde yaptığı bir konuşmasında kadınları sınıfsız toplumu yaratma mücadelesine şu sözleriyle çağırıyordu:

'Kadın ile erkek omuz omuza yeni ve güzel bir dünya için savaşarak, bu mücadele içinde özgürce yaşamayı öğrenebilir ve insanları yeni topluma hazırlayıp eğitebiliriz. Ama bilmeliyiz ki gerçek kurtuluş patron-ağa devleti yıkılmadan ve halk iktidarı kurulmadan önce ne emekçi kadın ne de emekçi erkek özgürce ve eşitlik içinde yaşayamaz. Emperyalizmin yıkılmadığı süre içinde sınıfsal, ulusal ve cinsel baskı ortadan kalkmayacak. Kadınların da erkeklerin de kurtuluşunun tek yolu devrimle sağlanır.'

Biz bu dünyanın ve insanların yarısını oluşturuyoruz. Ezilen emekçi kadınlar olarak emperyalizm tarafından oluşturulan zincir halkalarından kurtulana kadar tarihin omuzlarımıza yüklediği, kendimizi ve insanları özgürleştirme görevini devrimlerle

sürdürmek zorundayız.'

Yüreği, dünyanın her neresinde olursa olsun ezilenlerden yana atan; devrim mücadelesinin ısrarcı bilinçli, direngen, enternasyonal kadınıydı Barbara.

'Emperyalist zincirin en ince halkasından koparılması gerçeğine uygun olarak, mücadelelerin boyutlandığı ülkelerin ML karakterlerine destek vermemi enternasyonal bir görev olarak görüyorum. Komünizm öldü çığıklarının atıldığı şu süreçte bu görev bir kat daha artmıştır.' diyordu, Barbara. Tam da söylediği gibi komünizm öldü çığıklarının bugün daha da artırıldığı şu süreçte görevlerimiz bir kat daha artmıştır. Barbara'nın tüm dünyayı kucaklayan coşkunu, enternasyonal bilinciyle bu görevin bugün bizlerin omuzlarından yükseliyeceği unutulmamalıdır.□

DİPNOTLAR:

*3713 sayılı yasanın geçmesiyle birlikte işkenceciler hakkında dava açılmayacağı, tutuklanamayacağı ve yargılanamayacağı devlet tarafından açıkça onaylanmıştı. Bunun hemen arkasında İstanbul Hasanpaşa'da İsmail Oral ve Hatice Dilek devletin kolluk güçlerince infaz edilmişti.

**Ünlü Cerrah Norman Bethune, Alman ve İtalyan faşist haydutları 1936'da İspanya'yı işgal ettiğinde cepheye gitti ve anti-faşist İtalya halkı için çalıştı. Japonya'ya karşı direnme savaşında Çin halkına yardım etmek için bir tıp ekibinin başında Çin'e geldi ve 1938 ilkbaharında Yenan'a vardı. Hemen ardından Şensi-Cahar-Hopey sınır bölgesine gitti. Kurtarılmış bölgelerin ordusuna ve halkına iki yıl kadar hizmet etti. Yaralı askerleri ameliyat ederken kan zehirlenmesinden 12 Kasım 1939'da Hopey Eyaleti'ndeki Vangsien'de öldü.

*** Şiir Grup Munzur

Kadın Erkek

İlişkileri ve Çelişkileri

“Hayatta bir kadının teslimiyetini para ile ya da herhangi bir toplumsal güç aracı ile satın alma deneyimine sahip olmayan yeni bir genç erkek nesli ile gerçek aşktan başka hiçbir nedenle kendisini erkeklere verme ya da korkularından dolayı kendilerini sevgilerinden esirgeme deneyimine sahip olmayan bir genç kadın kuşağı tüm eşitsizlikleri yıma gücüne sahip olacaktır.” (F. Engels)

Kadın-erkek ilişkilerinin, insanların maddi yaşam koşullarından bağımsız şekillenmediğini, bu koşulların yaşamın bütün alanlarına yansıdığını söylemek kesinlik arz eder. Keza, kadın-erkek ilişkisi, genel olarak insanlar arasındaki ilişkinin özgün ve kristalize olmuş biçiminden başka bir şey değildir. Kadın-erkek ilişkisinden, cinsellikten bahsedeceksek bunun tarihselliğini görmek zorundayız. Aynı şekilde kadim bir çelişki olan kadın-erkek çelişkisiyle birlikte görmek durumundayız. Şunu da belirtmek meselenin özünün kavranması noktasında önemlidir: Kadın ve cinsellik her zaman bir bütünü oluşturan ya da bu şekilde anılan kavram ol-

muştur. Nitekim kadın-erkek ilişkisi, cinsellik, cinsel aşk gibi kavramlar insanın doğal alanı görülse de maddi yaşamda, toplumsal ilişkilerle kaynaştığı zaman, doğallığından çok toplumsallığından bahsedebiliriz.

kadın-erkek ilişkisi (özelde kadının ezilmişliği), kadın-erkek eşitliğine ya da kadının sömürülmesi gibi tek bir konuya sıkıştırılmayacak kadar önem taşıyan toplumsal, kültürel, ekonomik, politik ve bunlardan da önemlisi tarihsel bir sorundur. Aynı şekilde, bu sorun, kadınların kendi öz sorunu, kendi sorunlarını tanımları, çözüm pratiklerini ortaya koymaları gibi görünse de yalnızca kadını değil, erkeği de etkileyen ve ilgilendiren köklü bir çelişki.

Egemen sınıflar, bugüne kadar, kadın-erkek eşitsizliğini bir sorun olmaktan çıkıp “cinsiyet” ayrımcılığını “doğanın eşitlikçi düzeni” adı altında göstermeye çalışmıştır. Avcı-toplayıcı toplumda, kadın-erkek arasındaki çelişki, özel mülkiyetle birlikte sınıflı toplumlardan nitelik açısından farklılık gösterir. Böylesi bir toplumda kadın-erkek ilişkileri doğal olandan toplumsal-sınıfsal alana geçişle birlikte bir dönüşüm yaratmıştır.

Tarım üretimi, bu üretimin yoğunluğu, toplumsal artı yaratması, toplumsal mülkiyeti eşitsiz ve özel bir konuma getirmiştir. Kolektif mülkiyet olan tarım araçlarının erkeğin eline geçmesi ve özel mülkiyetin gelişmesi kadın-erkek ilişkisinde bir dönüm noktasıdır. Özel mülkiyetin kurumsallaşması, bununla birlikte mülkiyetin miras yoluyla babadan oğula geçmesini güvence altına alan ve dolayısıyla kadınların cinselliğinin denetimini erkeklere veren ataerkil aile kurumsallaşmıştır. Bu çerçevede içinde, kadının cinselliği erkeklerin; özellikle babanın, sonra da kocanın malı olarak belirlenip kadının “cinsel saflığı” (bekaret) üzerinde pazarlık yapılan bir ekonomik değere dönüşmesini sağlamıştır. Tabii erkeğin üstünlüğünü dile getiren bu durum, sonradan, hakim sınıf (ideoloji, din, felsefe vb) tarafından, yaşamın her alanına yayılmıştır. Hatta kadın cinselliği; erkek cinselliğine göre daha “doğal” ve güçlü kabul edilmiştir. Dolayısıyla cinsellik (özellikle kadın cinselliği), toplumsal bir sorun ve hassasiyet olarak görülür. Zira kadının bu güçlü cinselliği denetlenmediği takdirde toplumsal kargaşa (buna fitne de denir) yaratır. Bu sorunun kurumsallaşmasında ve hüküm sürmesinde elbette ki ideoloji olarak dinler (özellikle tek tanrılı dinler) önemli bir araç görevi görmüşlerdir. Belirli bir tarihsel ve toplumsal koşullara şekillenen tek tanrılı dinler arasındaki farklılıklar ve özgüllükleri gözardı etmeksizin; ataerkil sistemin doğuşu ve kurumsallaşması ile olan etkileşim sonucunda kadını ve erkeği mutlak ve hiyerarşik bir biçimde ikiye bölen ka-

tı toplumsal cinsiyet rollerinin dayatılması, erkeğin üstünlüğüne dayanan ataerkil aile ilişkisinin kutsanması ve bu yolla kadın bedeni üzerindeki denetimin yasalaştırılmasının ortak özellikler gösterdiğini görebiliriz.

Kadın-erkek çelişkisi, sınıflı toplum tarihinde, sosyo-ekonomik dönüşümlerde farklı nitelikler ve biçimler almasına rağmen özünü her zaman korumuştur. Köleci toplumda, feodal toplumda, kapitalist toplumda bu temel işlenmiştir. Kapitalist sistem niteliği gereği kadın-erkek ilişkisine (kadına) farklı bir tanımlama ve farklı bir uygulama getirmiştir. En azından kadını evden kamusal alana çıkarmıştır, ekonomik özgürlük vermiştir, hatta cinselliğinin kabulü ve kendi bedenine sahip olma hakkını vermiş, yani cinsel devrim yaratmıştır. Bunu da burjuva demokratik devrimleriyle gerçekleştirmiştir.

Burjuvazi, kadına ve cinselliğine verdiği bu kıs-

mi yanılmalı özgürlüğü hiçbir zaman kadının gerçek anlamdaki kurtuluşu ve cinsel özgürlüğü temelinde vermemiştir. Aksine kendi çıkarları doğrultusunda ekonomik bir meta olarak görmüştür. Burjuvazinin vermiş olduğu yanılmalı özgürlük, çok daha fazla nesneleşme, kendisine, doğaya, topluma yabancılaşma sunmuştur. Ki burjuvazi, kadını her zaman aileyle özdeşleştirip onu korumak adına politikalar üretmiştir. Çünkü kadını özgürleştirmek burjuvazinin de dayandığı küçük aile yapısına aykırıdır.

Cinsel özgürlük, kadının cinsel kimliğini ve cinselliğini bilinçli emeği ve iradesi ile özgürce yaşamasıdır. Dolayısıyla bizlerin tercihi asla ne burjuvazinin sunduğu cinsel özgürlük alternatifi ve yoz kültürü ne de bunların mülkiyet hukuku olabilir; gerici değer yargıları ve feodal gelenekler ise asla. Tam da burada bizlerin değişme ve değiştirme, nitel olarak alternatif insan ilişkilerine, çikarsız, baskı ve çikara dayanmayan özgür insan ilişkilerini ve yeni kültürü inşa için toplumu her yönüyle devrimcileştirme misyonumuzu taşımamız zorunluluktur. Bu perspektifle kadın-erkek ilişkilerinin, cinsel paylaşımın, aşkın, sevginin özünün, niteliğinin nasıl olması gerektiği konusunda bakışımızın bilimsel ve devrimci olması ve bunu yaşamımızda hayata geçirmemiz olmazsa ol-

mazdır. Peki, nasıl bir kadın-erkek ilişkisi, nasıl bir birliktelik, nasıl bir cinsellik?

Aşk, sevgi, cinsellik insanın toplumsal ilişkilerdeki duygusal alanı-öğeleri olup; tıpkı evlilik gibi toplumsal-ekonomik sistem üzerinde yükselen, onun hukuki bir ifadesi yani toplumsal bir kurum özelliği taşır. Bahsettiğimiz bu kavramlar sosyo-ekonomik ilişkilerle sürekli zenginleşip gelişir. Köleci Roma (Grek) toplumundaki "platonik" bir aşk ve sevgi anlayışı, feodal toplumdaki "romantik" ve de "epik" bir aşk ve sevgi anlayışı, burjuva (kapitalist) toplumdaki "tutkulu" bir aşk ve sevgi anlayışı buna güzel örnekler sunar. Kadın-erkek ilişkisindeki birliktelikle tam da bu noktada, cinsel birlikteliğin ötesinde bir maddi arka planının olduğunu söylemek mümkün. Belirleyici olan bu arka plan ise özneler arasındaki etkileşim, paylaşım ve bi-

Kadın-erkek ilişkisi, her türlü ekonomik, toplumsal dayatmalarla hapsedilmemiş, doğal ve insanca akışı içinde birbirini tamamlayan; bilinçli emek ve özgür iradenin bir eylemi olarak algılandığında ve görüldüğünde gerçek bir anlam ve içeriğe kavuşacaktır.

linçli emektir, iradedir. Zira özel mülkiyet sistemi ve bunun getirmiş olduğu yabancılaşma kadın-erkek arasındaki cinsel birlikteliği evlilik kurumu içerisinde örgütlemiş ve dayatmıştır. Yeni insanı, özgür bir dünyayı yaratma mücadelesi verenler, kadın-erkek ilişkilerini, birlikteliği, cinsel aşkı ve özgürlüğünü hiçbir zaman ne özel mülkiyet sistemi içine ne her şeyi nesneleştiren emperyalist yoz kültüre ne de feodal gerici değer ve geleneklere sığdırmaz, sığdırmamalı. İnsanların dünyasının değersizleştiği ve nesnelere değer kazandığı bu sistemde olmazsa olmaz bir koşuldur, ilkedir. Şunu çok iyi görmeliyiz ki kadın-erkek ilişkilerine, cinselliğe bakıştaki (tabii pratikte de) ileri olmayan, bilimsel olmayan yönlerin kökeninde, maddi yaşama ve kendimize olan çok boyutlu 'yabancılaşma' yatar. Bu konuda Marks şunu der: "Özel mülkiyet bizi öylesine alıklaştırmış ve sınırlı kılmıştır ki bir nesne ancak ona malik olduğumuz ya da bizim tarafımızdan dolayimsız sahip olduğumuz, yenildiği, içildiği, giyildiği, içinde oturulduğu vb. kısacası bizim tarafımızdan kullanıldığı zaman bizimdir." Nitekim insan ilişkilerimizdeki sahip olma tutkusu, bencilleştirme, hayranlık bağımlılığımız, güce tapma, her şeyi basitleştirme vb. gibi yabancılaşmayı ifade eden sayısız örnekler tam da yukarı paragraftaki temel belirlemeye tekabül eder.

Yaşamımızın her alanına sirayet etmiş olan; insanın doğaya, kendisine ve topluma olan yabancılaşması ancak ve ancak bilimsel bir temelde devrimci eylemlerle ve özgür dünya, yeni insan, yeni kültür perspektifiyle kırılabilir.

İnsanın kendisini ve karşı cinsini her yönüyle tanıması, bunu tamamlayıcı ve ilerletici bir şekilde işlemesi gerçek bir kadın-erkek ilişkisini, cinselliği, aşkı aynı zamanda bunların özünü belirler. Şüphesiz ki, bu belirleyicilik, bilimsel olandan, ileri ve insani ilişkilerden süzülen bilinç ve bu bilinçte kopmaz bir bağ oluşturan duygu bütünlüğünden yaratılır. Kadın-erkek ilişkisi, basit bir şekilde "cinsellik" olarak ifade edilemez. Ya-

şamın bütün alanlarının ortaklığından ve bilinçli üretiminden yoksun bir cinsellik neyi ifade eder? Bu ilişkinin özü, hayvani cinsel ihtiyacı karşılamaktan öteye geçmez. Üstelik böyle bir ilişki kavrayışı, nihayetinde, burjuva-feodal bir bilinç ve kültüre hayat verir.

Kadın-erkek ilişkilerinde salt bir cinsel ilişkiye dayalı anlayışa dair Lenin'in şu tespiti bizce önemlidir; "Kadın ve erkeği bir araya getiren tek etmen cinsel ilişki olunca, doğal olarak bu ilişkide başlangıçta yakalanan, yakalandığı sanılan ya da yakalanılacağına inanılan psikolojik ve bedensel doyum yerini sıradanlığa, bıkkınlığa ve alışkanlığa bırakır"

Kadın-erkek ilişkisi, her türlü ekonomik, toplumsal dayatmalarla hapsedilmemiş, doğal ve insanca akışı içinde birbirini tamamlayan; bilinçli emek ve özgür iradenin bir eylemi olarak algılandığında ve görüldüğünde gerçek bir anlam ve içeriğe kavuşacaktır. Karşılıklı paylaşım ve çok yönlü ortaklaşma, yani birlikte düşünme ve üretme zemininde bir ilişki ile kadın-erkek arasındaki çelişki, yeni insan ilişkilerinin inşa temelinde çözebildiği oranda özgür bir kadın-erkek ilişkisinden bahsedilebilir. Bunun yöntemi de elbette ki çelişkilerin çözülmesi, her türlü yabancılaşmanın kırılması yeni, ileri bir kültür ve yeni bir insan yaratma bilincidir. Bilimin ışığında insani olanla birlikte maddi dünyayı gerçek anlamda bilecek, kavrayacak yolda ilerleyip yabancılaşmanın bütün halkalarını kırdığımız takdirde gerçek bir insan olabilir, gerçek bir özgürlük yaşayabiliriz. Yaşamımızı yeniden yaratarak, yaşamımızı değiştirerek bunu değiştirebiliriz. Özne olma bilinciyle tüm maddi yaşamı değiştirip "özgür dünya yeni bir insan" erdemi ve onurlu mücadelesiyle insanlığı ve tarihi ilerletebiliriz. İşte o zaman sınıfsız, sömürsüz, özgür dünya, özgür insan düşünü kucaklamış oluruz.

RÖPORTAJ...

Her alanda olduğu gibi çalışma yaşamımızda da kadın olmaktan kaynaklı birçok zorlukla karşılaşılıyor. Bu sayımızda çalışan kadın ve sorunlarına dair yaptığımız röportajı sizlerle paylaşıyoruz.

SORULAR

1. Çalışma yaşamınızda karşılaştığınız en büyük zorluk nedir?
2. Kadın olarak çalışma yaşamında ayrımcılığa maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?
3. İşçi kadınlara yönelik iyileştirme projesi size verilseydi işe nereden başlardınız?
4. Geçmişten günümüze çalışan kadın portresinin değiştiğini söyleyebilir miyiz?

Necla Çakır (Kuaför-İzmir)

1- Çalışma şartlarının ağırlığından dolayı kendime yeteri kadar zaman ayıramıyorum.

2- Çocuklarıma anne, kocama eş, bir de çevreme hanımefendi olayım derken kendime bile zamanım kalmıyor. Bunlardan dolayı mesleki alanda da ilerleyemediğimi düşünüyorum. Toplumun kadına biçtiği rol belli: "Ya her şeyi göze alacak değiştireceksin ya da sadece olduğun yerde kalacaksın." Erkeklerinse bu konuda daha şanslı olduklarını söyleyebilirim.

Mesela erkek meslektaşlarımızın oynadığı bir futbol takımı var, bizim kadın olarak o kadar çok görevimiz var ki, erkek meslektaşlarımızın zaman ayırdığı şeylere biz zaman ayıramıyoruz. İşten eve, evden işe...

3- Avrupa'da regl dönemlerinde ayda 3 gün ücretli mazeret izni olduğunu duymuştum. Bir de doğum sonrası belirli bir süre ücretli izin alındığını. Burada da kadınlara o hakların verilmesini, asgari ücretin yaşamsal koşullara göre düzeltilmesini, çocuk büyüten ailenin çocuk yardımı almasını, devlet desteğiyle senede iki kez aile terapisi ve sağlık konusunda iyileştirmelerde bulunulmasını isterdim.

4- Eskiden köyde tarlada çalışıyordu kadınlar, o zaman da eziliyorlarmış; ama şimdi bazı kadınların sosyal hakları var. Ama bugünkü kadının işi daha zor, topluma uygun bir şekilde olmak zorundasın. Yani bakımlı ve modern bir kadın. Kadın çalışmak zorundadır; ama kesinlikle de parasını kendine harcayamıyor. Erkek stres atmak için işinden çıkar kahvehaneye gider. O da yetmez meyhaneye vs'ye gider. Bütün bu 'hane'ler erkekler için yapılmıştır. Kadınsa işinden çıkar ve tek 'hane'si vardır; o da evidir. Tabii erkek bu hanelerin birinde stresini atamıyorsa ev hanesine gelip bir de orda eşi ve çocukları üzerinde stresini atmaya dener. Yani kısacası erkek egemen bir toplumda yaşamak gerçekten zor.

Şuan daha çok kadın çalışmaya başladı; ama bu sayı arttıkça kadın her koşulda daha çok eziliyor. Yani çalışan kadın iki kat ve kendi ürettiğiyle daha fazla eziliyor. Ev kadını da eziliyor; ama yaşam koşulları da değişiyor her geçen gün. Ve ev kadını da çalışan kadın da hiçbir zaman emeğinin karşılığını alamıyor.

Gülcan Çivi (Fotoğrafçı, ANKARA)

1- Çalışma yaşamında çok fazla bir zorlukla karşılaşmadım. Çünkü arkadaşlarım çok yardımcı, patronlarım çok yardımcı. Bariz bir zorlukla karşılaşmadım, çalışma hayatım kolaydı benim için.

2- Benim işimde böyle bir zorluk olmadı. Bana uygulanan ayrımcılık olumlu, akşam çıkış saatlerim daha erken oluyor, erkek arkadaşlar daha geç, saat 8'de çıkıyorlar.

3- İşe kadının eğitiminden başladım. Bir kadın hem anne hem kadın olduğu için daha iyi eğitildiğinde daha bilinçli bir insan yetiştireceğini düşünüyorum. Her şey anne de bitiyor, babadan önce, bu kanaattem.

4- Geçmişten bugüne kadının çalışma koşullarının değiştiğini söyleyebiliriz. Bugün kadın işe çok rahat gidip gele-

biliyor. Eskiden annelerimiz ev kadını iken, bugün her sektörde çalışabilmektedir. Mesela, ben fotoğrafçıyım, eskiden kadın fotoğrafçı bulmak çok zordu; ama bugün fotoğrafçı kadın olarak çalışabiliyorum, özellikle gelip kadın fotoğrafçı soruyorlar. Bunu her mesleğe yayabiliriz, her ortama girip çıkabiliyoruz.

Leyla Hanedan (Milli Piyangocu, ANKARA)

1- Biz sürekli dışarıdayız, her türlü zorlukla karşılaşıyoruz. Tabii şartlarından tut, insanlarla olan ilişkilerde her türlü zorlukla karşılaşıyoruz. Dışarıdaki gerginlik zaman zaman eve de yansıyor.

2- Çok fazla ayrımcılığa maruz kalıyorum. Erkek arkadaşlarımız: "Kadınsın git evinde otur." diyebiliyorlar. "Kadına biraz saygılı davran." dediğimdeyse karşılık olarak: "Kadınsan ne işin var." gibi sözlerle karşılaşabi-

liyoruz.

3- Kadın-erkek eşit diye ifade ediyorlar; ama neleri düzene koyabilirdik bilmiyorum. Kadınlara daha fazla kolaylık tanıdım çalışma süresinde, ağır işlerde çalıştırılmamasını isterdim.

4- Ben 26 yıldır bu işi yapıyorum, ondan bu yana gelişme var; ama çok da değil. Şimdi kadınlar daha çok aktif oldu, her işte çalışıyorlar, her işi yapıyorlar. Ama ne yazık ki bu çalışmanın karşılığında aldığımız ücret konusunda hiçbir değişiklik yok. Ben de yıllardır dışarıda, soğukta çalışıyorum, emeğimin karşılığını alamıyorum.

Selma Karabağ (Tezgâhtar, ANKARA)

1- Bizim işimizde en büyük zorluk, insanlarla uğraşmak diyebilirim. Farklı farklı yapıda insanlar olduğu için hepsine farklı muamele yapmak zorunda kalıyoruz. Dışarıda ve yaşamlarında karşılaştıkları sorunları bize yansıtıyorlar, çok aşağıladıkları, kırdıkları, çok iyi davrandıkları da oluyor.

2- Pek fazla olmadı, ayrımcılığın olmaması tabii ki iyi.

3- İlk önce kırsal kesimde yaşayan kadınlara eğitim şansı verirdim. Kendini ispatlamaları için. Eğitim aldıkları için onlar da çocuklarını ve yaşadıkları çevreyi değiştirirler. Böylece fazla sorun kalmaz. El becerilerine yönelik kurslar vermek isterim, kendilerini ispatlamaları için, önce kendilerini kendilerine, sonra da topluma ispatlamaları için.

4- Evet, gözle görülür bir fark var diyebilirim. Eğitime çabalarının çok gelişmiş olması toplumun kadınlara bakış açısının değişmesinde en büyük etkidir. Artık kadın-erkek çalışması eşit gibi. Eskiden "kadınlar çalışmaz evde oturur" denilirdi, şimdi "hayat müşterek" kavramı çıktı ortaya.

Ayşe Ekici (Kasiyer, KONYA)

1- Ben üniversiteyi bitirdim, iktisat okudum. Özel sektöre ait bir mağazada kasiyerlik yapıyorum. Bu sektörde beş yıldır çalışıyorum. Başlangıçta kendi alanımda, yani eğitim aldığım mesleğimi yapamamanın zorluğunu yaşadım. İkinci olarak da çalıştığım sektörün özel sektör olması ve özel sektörün getirdiği zorluklar var: İş garantisinin olmaması, mesaiyeke lma zorunluluğu ve mesai ücretlerimizi vermemeleri, çok çalışma az kazanma gibi belli başlı, genelde yaygın olan zorluklar. Bu zorluklar aynı zamanda, erkek kadın ayrımı yapılamadan sadece eleman

olarak getirdikleri zorluklardır. Kadın açısından bakılırsa daha ağır bir durum söz konusudur. Özellikle işyerinde vardiya sisteminin olması. Bir kadına akşam vardiyasının getirdiği zorluklar daha çoktur. Örneğin, gece iş çıkışında 'Ben eve nasıl gidebilirim, durakta gece 10'da nasıl bekle-

rim?" sorunu oluşuyor hep kafamda; çünkü gece saat 10-11'de bir kadın nasıl dışarıda olur mantığıyla karşı karşıya kalıyorsunuz. Gerek aile gerekse çevre baskısı... Hatta bir gün gece 11'de işten evime giderken bir polis arabası beni durdurup: "Bu saatte ne işin var dışarıda, evden mi kaçtın?" gibi bir soru da sordurabiliyor bu zihniyet.

2- İki üç sene öncesinde, müdür, sorumlu, şef gibi konumlarda genelde erkek elemanlara öncelik veriliyordu ve bayanların bu tür konumlarda sorumluluk taşıyamayacaklarına dair anlamsız bir mantık taşınyordu.

3- Kadınlara yönelik daha çok iş imkânları, çalışma alanları açmak ve daha rahat ortamlarda çalışmalarını sağlayacak imkânlar sağlardım.

4- Evet, büyük bir değişiklik var. İlk başta çalışan kadın sayısında artış oldu. Kadınların artık kendi ayakları üzerinde durmaları konusunda bilince ulaştığını düşünüyorum. Şu anda kadınların her sektörde çalışma rahatlığına kavuştuğunu düşünüyorum. Erkek ve kadınların birlikte çalıştığı sektörler arttı. Öncesinde aileler bile kızlarını erkeklerle birlikte çalışmalarına izin vermezdi. Kadın dendiğinde "evinde oturur" mantığı ortadan kalktı. Kadınların maddi yönde kendilerine olan güveni arttı. Bence kadınlar artık her sektörde kendini kanıtlamış durumda. Mecliste bile sesini yükseltebiliyor. Tabi ki çalışabilecek durumda olan kadınlar için söylüyorum. Kadınların ne kadarının çalışabilecek imkâna sahip olduklarını bilmiyorum.

Bilge Sayın (Esnaf, ANKARA)

1- İki tarafı idare etmek, hem evi hem de burayı, çok zor.

2- Evet, kadın esnaf olarak sıkıntı yaşadım yaşıyorum. Genelde ezmeye çalışıyorlar. Erkekler kadının başarılı olmasını hazmedemiyorlar. Çoğu zaman, kadın olarak iş yapmasını kabul edemiyorlar.

3- Pek fazla bir şey söyleyemeyeceğim.

4- Tam olmasa da şimdi eskisinden daha iyi olduğunu düşünüyorum. Şimdi ki kadınların eskisi gibi ezilmişlikleri yok daha rahatlar. Eskiden kadınlar daha çok yük altındaydı ve daha çok eziliyorlardı.

Pınar Avcı (Tezgahtar, ANKARA)

1. Uykusuzluk, erken kalkmak, en büyük zorluklar bunlar. Eve hasret kalmak...

2. Hayır, şimdi bayanlar daha çok çalışıyorlar, yeterince erkeklere kendilerini ispatladılar.

3. Çok özenli davranırdım, erkekler gibi çalışamayacaklarını, onları dengelemeye çalışmalarını düzenlerdim.

4. Tabii kesinlikle eskiden kadın çalıştığı zaman çok tuhaf geliyordu, kötü gözle bakıyorlardı, şimdi öyle değil çok fark var. Artık bir bayanın evde oturması saçma geliyor.

SIRADAN KÖTÜLÜKLER

Sibel ÖZBUDUN

Gelin bugün, "sıradan kötülükler" üzerine konuşalım. Son yıllarda ülkemiz sokaklarında, stadyumlarında, otobüs terminallerinde, internet sitelerinde, gazete sayfalarında, TV ekranlarında (bakın "yükselen" bile demiyorum) sıradanlaşan ve en sonunda kardeşimiz, Ahbariğimiz Hrant'ın ensesinde üç kurşun olarak patlayan kötülükler.

Öylesine sıradanlaştılar ki, artık jandarma ve polisler tabancasının dumanı tüten katilini "Vatan Toprağı Kutsaldır, Kaderine Terk Edilemez" vecizesi altında poz verdirtip yanında hatıra fotoğrafı çektirtmekte beis görmüyorlar.

Ya da MHP Antalya İl Başkanı Nizamettin Sağır, "Bu coğrafyada Türk olduğunu söyleyemeyen vatandaşın,

yaşama hakkı olduğuna inanmıyorum,”¹ diyebiliyor ve hiçbir yetkilinin kılı kıpırdamıyor.

Veya geçtiğimiz günlerde oynanan Trabzonspor-Kayserispor maçında, ‘Biz Türküz, Biz Trabzonluyuz, Hepimiz Mustafa Kemal’iz’, ‘Türküm, doğruyum, Trabzonluyum’ ve ‘Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur’ pankartları açılıyor. Tezahürat sırasında megafonla ‘Ayağa kalkmayan Ermeni olsun’ anonsu yapılıyor. Maçı izleyen gençlerin çoğunun başında beyaz bere...

Bir başka maçta, Malatya’da oynanan Malatyaspor-Elazığspor maçı öncesinde, Elazığsporlu bir grup taraftar, ‘Ermeni Malatya’ sloganı atıp, ‘Ne Ermeniyiz, ne Malatyalıyız, Elazıglıyız, Türkiye sevdalısıyız’ pankartını açarken, Malatyalılar da boş durmuyorlar: “PKK dışarı”!

İş stadyumlarda kalsa, yine iyi. Popstar Alaturka yarışmasında Bülent Ersoy, bir yarışmacının ‘Sarı Gelin’ türküsünü söylemesi üzerine söz alıp şöyle diyor: “O insanların söylevlerine asla katılmıyorum. Ben Hıristiyan değilim. Hayatım boyunca vatansever oldum, ölürken de gerçek bir Müslüman kızı olarak can vereceğim.”

Ve sokaklara “Hepimiz Ogün Samast’ız” çıkartmalarının yapıştırılıyor ve Kadıköy’de kilise duvarlarına Ermeni yurttaşları ölümle tehdit eden yazılar yazılıyor...²

İnternet sitelerinde “Türkçü Şehir Savaşçıları”na taktikler belletiliyor:

“Türkçü Şehir Savaşçısı, belirlediği hedef yer ve muhiti incelemeli, harekât yapacağı bölgeyi Türk düşmanlarından daha iyi bilmelidir. (...) Hedefe silahlı saldırıda bulunacak Türkçü Şehir Savaşçıları yüzlerini kar maskesi ile kapatmalıdır. Saldırıda kullanılacak silahlardan düşen boş kovanların delil olarak aleyhimize kullanılmaması için mermiler üzerinde herhangi bir parmak izinin bulunmamasına özen gösterilmeli ve harekâttan sonra kullanılan silahlar imha edilmelidir.

Türkçü Şehir Savaşçıları harekâtlarında her zaman yedek silahlar ve yedek şarjör bulundurmalıdır.

Veya geçtiğimiz günlerde oynanan Trabzonspor-Kayserispor maçında, ‘Biz Türküz, Biz Trabzonluyuz, Hepimiz Mustafa Kemal’iz’, ‘Türküm, doğruyum, Trabzonluyum’ ve ‘Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur’ pankartları açılıyor. Tezahürat sırasında megafonla ‘Ayağa kalkmayan Ermeni olsun’ anonsu yapılıyor. Maçı izleyen gençlerin çoğunun başında beyaz bere...

Saldırı anında silahın tutuklu kalması gibi sorunlarda, yedek silahı ile Türk düşmanlarını imha etmek için kararlılıkla direnerek sonuca ulaşmalıdır.”³

“Sıradan kötülük”, tüm ülkeyi “Kurtlar Vadisi’ne dönüştürüyor ya da “Kurtlar Vadisi” ülkenin sahnesine dönüşüyor. Hani, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü öğrencisi Zeynep Gültekin’in ‘Bir Popüler Kültür Ürünü Olarak Mafya Dizileri: Kurtlar Vadisi Örneği’ başlıklı yüksek lisans tezinde 55 bölümünün inceleyip bize şu dökümü verdiği: “411 cinayet, 152 yaralama, 137 saldırı, 147 dayak, 155 tokat, 175 kavga, 110 işkence, üç tecavüz, 191 taciz, 145 silah kullanma, 226 silah gösterme, 111 silahlı çatışma, üç bombalama, dört adam kaçırma, 145 küfür ve hakaret, 174 tehdit, 149 dolaylı tehdit...”⁴

(Sahi, kaçınız öldürüldünüz, kaçınız yaralandınız,

kaçınız saldırıya uğradınız, kaçınızın suratında tokat patladı, kaçınız işkence gördünüz, kaçınız taciz-tecavüze uğradınız, kaçınıza silah gösterildi, kaçınız bombalandı, kaçınız kaçırdı, kaçınıza küfredildi, kaçınız dolaylı-dolaysız tehdide uğradı şu 770 bin küsur kilometrekarelik "Kurtlar Sofrası"nda?⁵⁾

Ve parlamentodaki "sosyal demokrat!" partinin lideri, kürsüden haykırıyor: "Milliyetçilik, bu toplumun ana çimentosudur. Milliyetçilik duygusunun varlığından kimse korkmasın. Milliyetçiliği de kimse bir suçlama konusu yapmasın. Bizim milliyetçiliğimiz ayırıcı, parçalayıcı, dışlayıcı değil kapsayıcıdır. Bu topraklarda yaşayıp, bu ülkeyi seven herkes, bu milliyetçilik anlayışında var."⁶⁾

"Kötü milliyetçilik" diyor, Hasan Bülent Kahraman, "Bizde etkinleşen faşizm, öteki büyük ideoloji olan Faşizmin, şimdilik, bir alt kültürü olarak gelişiyor. Faşizm, analistlerinin öğrettiğine göre bu her zaman böyle başlar," saptamasının ardından.

"İçedönük, sınırlı bir algılama kapasitesine sahip, tabanı itibarıyla lümpenliği öncelikle barındıran, onu asıl muharrik gücü olarak gören, ona yaslanan, tepkilerini duygusal bir muhakemeye oluşturan, şiddete açık ve onu kullanmayı asal işlev edinmiş bir milliyetçilik anlayışı. Buradaki milliyetçilik, daha iddialı bir şey söylemek gerekirse, ideolojik-siyasal olmaktan çok sosyolojik bir örüntü için kullanılıyor: Bir vurucu gücün aracı olarak söylemsel-simgesel milliyetçilik.

İçinde bulunduğumuz dönemin asal kültürü olan kitle kültürü ve onun her gün biraz daha banalleşen, vulgerleşen örnekleri faşizmin en besleyici damarıdır. Eleştirel, analitik, sorgulamacı bir kültürün yerini alan magazin kültürü, televizyonlar aracılığıyla yayılan, yaygınlaşan ucuz, basit, sıradan ve zaman öldürmeye dayalı kitle kültürü örnekleri ile faşizm iç içe geçiyor, bugün."⁷⁾

Evet, sıradan kötülük, faşizmin alt kültürü toplumun kılcal damarlarına doğru yayılıyor...

Sahnedeki işsiz-güçsüz, geleceksiz, umudunu yitirmiş, yaşamları futbol ile internet kafeler arasına sıkı-

şıp kalmış, genç desperadolar var. 12 Eylül yıllarında doğdular, "Kırlı Savaş"la büyüdüler. "Şehitler ölmez, vatan bölünmez!" bağırtılarının ardına gizlediler ölüm korkularını. Sırtları sıvazlandı, alınları öpüldü, önlerinde el pençe divan durdukları, ellerini öpmek, aynı fotoğraf karesinde yer alabilmek için birbirleriyle itiştikleri "Kocamış Kurtlar"ca. Erkeklikleri okşandı. Malkoçoğlu'ndan Yandım Ali'ye sıçradılar...

"Kurtlar Vadisi" hiç kaçmazdı; Polat Alemdar, tüm kırıklığa uğramış düşlerinin hülasası...

Velhasıl, "Türklük ve İslâm"dan başka sermayeleri yoktu...

Şimdilik karın doyurmasa da, "Derin Abi"lerin, yani Çatlı'ların, Çelik'lerin, Çakıcı'ların, Kırıcı'ların, Ağca'ların yaptığı gibi pekâlâ ileride nakde de tahvil edilebilirdi... Nakit ve prestije...

Günümüzün "Çılgın Türkler"i onlar... Ve bu devlet, "onları" çok seviyor...□

Dipnotlar:

1-"Bahçeli: İzaha muhtaç bir garabet", Cumhuriyet, 25 Ocak 2007, s.6.

2- "Ne Hrant Olduk ne de Ermeni", Radikal, 30 Ocak 2007, s.5.

3- İsmet Berkan, "Terör Örgütü Bu Değilse Ne?", Radikal, 26 Ocak 2007, s.3.

4-"Bölüm Başına Yedi Ölüm, İki Çatışma, İki İşkence...", Radikal, 27 Ocak 2007, s.4.

5-Ben söyleyeyim: "Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı kayıtlarına dayanarak verilen bilgiye göre, 2001-2004 yılları arasında 16 bin 602 kız kaçırma olayı yaşandı, 3 bin 366 kadının ırzına geçildi, 1803 kişinin evlenme vaadiyle kızlığı bozuldu, 1371 kadın fuhuşa teşvikten dolayı mağdur oldu. Sağlık Bakanlığı'nın Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2003 verileri, kadına yönelik şiddetin nedenleri konusunda ilginç bir tablo ortaya koyuyor. Buna göre, kadınların, eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalma nedenleri arasında 'yemeği yakması, kocasına karşılık vermesi, parayı gereksiz yere harcaması, çocukların bakımını ihmal etmesi ve cinsel ilişkide bulunmayı reddetmesi' sayılıyor." (Emine Kaplan, "AKP'den 'Eşe Dayağa' Vize", Cumhuriyet, 5 Haziran 2006, s.8.)

6-"Baykal: Milliyetçilik Toplumun Çimentosu", Radikal, 31 Ocak 2007, s.7.

7-Hasan Bülent Kahraman, "Sıradanlık, Faşizm ve Kültür", Radikal İki, 28 Ocak 2007, s.9.

Bilge Contepe
(Türkiye Yeşilleri Eş
Sözcüsü)

Ekoloji tüm canlı sistemin birbirleri ile uyum içinde yaşamaları, yaşarken de birbirlerinin yaşam haklarına saygı göstererek bu yaşam zincirini sürdürmeleridir.

Organik toplumlarda bu zincirin sürdüğünü, devletli toplumlara geçiş sonrasında bu zincirin koptuğunu görürüz. Tarım toplumları sonrası endüstri toplumlarında bu sorun günden güne büyüyerek, insanı tüm canlılarla birlikte yok oluşa doğru götürmektedir.

Tüm dünyayı ilgilendiren ortak bir sorun; ekolojik kriz. Her toplumu ilgilendirdiği gibi her bireyi de ilgilendiren, sınırları olmayan, dil, din, farklılığı tanımayan genel ve en gerçek sorunumuzdur.

İçinde bulunduğumuz yüzyılın en önemli sorunu da; yaşamımızı yaşanmaz hale getiren, çlgınca üretim ve tüketim modeline dayalı kapitalist sistem ve çok uluslu şirketlerin ortakları neoliberal siyaset tellalları ile birlikte küresel saldırı planlarıdır.

Küresel saldırı, ekolojik doğal değerlere yönelik bir saldırıdır. Güney ülkelerinin doğal değerlerini sömürerek zenginleşen kuzey ülkeleri, arkalarında bıraktıkları yoksulluk ve sefalet manzaralarına seyirci kalmışlardır.

Doğanın ve insanın sömürü düzeninden kurtulması ve özgürleşmesi için tek çıkar yol; ekolojik yaşam mücadelesidir. YAŞAMA HAKKI 'nın savunulmasıdır.

Anayasal hakkımız olan "Sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı", gelen giden siyasi iktidarların kararları ile ne yazık ki tahrip ediliyor. Ormanlarımız, tarım alanlarımız, temiz sularımız, yakılıp yıkılıyor. Gelişme ve kalkınma uğruna birkaç şirkete peşkeş çekiliyor.

Yüzde yüz kâra dayalı, çalışmasına göz yumulan sanayi tesislerinin, katı ve sıvı atıkları ile geleceğimize ipotek koyuluyor. Devlet birçok konuda olduğu gibi anayasayı da kendi kararları ile yok sayarak, insanların sağlıklı bir çevrede yaşama olanaklarını kendi eliyle ortadan kaldırıyor.

Bir insanı veya bir canlı türünü yok etmek mi istiyorsunuz? Yaşama ortamını ortadan kaldırın yeter.

Küresel Saldırı

Yerel halkların birlikte oluşturdukları toplumların, kültürleri, topraklarındaki ürünleri, doğalarındaki ağaçları, konuştuğu dilleri, inançları ile ekolojik bir bütündür.

Yaşamın, yüzyıllarca verdiği emekleri sonucunda oluşan bu bütünlüğün, küreselleşme adındaki vahşi kapitalist saldırı ile yok edilmeye tarih boyunca çalışıldığını, zengin devletlerin kuruluş yapılarında başta Kızılderililer olmak üzere birçok yerli halkın çektiği acıları tüm insanlık biliyor.

Bilen yalnızca insanlar değil, doğadaki tüm canlılar da biliyor. Kargaların Kızılderililer'le yaşayan beyaz bir kuş olduğunu, yakılan çadırlarla, tarlalardaki ateşi söndürmek için verdiği yürekten çaba sonucunda isten siyahlaştığını, isyan çılgınlıklarından, sesinin çatlaklaştığı bir örnektir yalnızca. Bağdat'ın Bülbülleri için de aynı kader yok mu? Küresel saldırıdan insanlarla birlikte tüm yaşam zinciri olarak ifade edeceğim ekoloji de nasibini alıyor. Aşırı kâra dayalı sınırsız bir kalkınma, gelişme sonucunda oluşan küresel ısınma, küresel iklim değişiklikleri ile yaşamımıza ipotek koyuluyor. Su kaynaklarının tarım ürünleri ile birlikte kaybı, küresel açlık gerçeği ile kaderimizi belirliyor. Tüm bunlar gösteriyor ki insanlarla birlikte tüm canlıların hayatı bir felaketin eşiğinde.

Ekoloji ve yerel halk topluluklarının küresel saldırı karşısında değerlerini koruyarak yaşamını sürdürebilmesi için dayanışmanın öneminin gereği doğuyor.

İçinde yaşadığımız coğrafyada dayanışarak yaşamımızı sürdürebilmemiz için, öncelikle farklılıklarımıza tahammül edebilmemiz gerekiyor. Yerel çok kültürlü ekolojik yapımızın önündeki en büyük tehlikenin tek tip dayatmaları ile erozyona uğratılmaya çalışıldığı gerçeğinin bilincinde olarak; kültürel, dinsel, dil, etnik, cinsel ve düşünsel farklılıkları, çok kültürlülüğü renkliliği ile doğrudan demokrasiyi savunan yeni bir toplum için çabalarımızı yoğunlaştırmalıyız.

Doğadaki çeşitlilik gibi toplumsal hayatta da çeşitliliği esas olarak almayı sağlayabilirsek, bu çeşitliliğin güzelliğinin ve birlikteliğin devamını sürdürme yolunda attığımız her adım, verdiğimiz her uğraş sonucu oluşan toplumsal uzlaşma bizleri küresel saldırıdan koruyabilir ancak.

Suçlu Bulundu

Dünyayı bu denli kirleterek yok oluşa doğru sürükleyen egemen sistem, şimdi de bunun sorumlusu insan-

dır diye, tüm pislikleri temizlemesi için halka havale ederek kirletmeye devam ediyor.

Bu gün dünyadaki insanların çoğu açlık sınırında yaşıyor. Göz açıp kapayana kadar birçok çocuk açlıktan ölüyor. Evinde çöp bile üretemeyen, çöpleri yiyen yoksulluğun, yoksunluğun doruk noktasında yaşadığı dünyada, dünyanın efendileri insanlık suçuna suç katarak yollarına devam ediyorlar.

BM, küresel ısınmaya bağlı iklim değişikliğine neden olan başta ABD olmak üzere küresel kapitalist sistemin endüstri gazlarının salınımlarını durdurmaları yönünde baskı yapacağına, hazırladığı raporda sistemi sorgulayacağına, tüm sorumluluğu insanların üzerine yıkıyor.

İnsanlar çabaları ile bu sorunu durdurmaları diyor. Nasıl durduracaklar? Televizyonun fişlerini prizde bırakmayacaklar, ucuz tekstil konfeksiyonu satın almayacaklar, soba yakmayacaklar, az elektrik, az su kullanacaklar ve küresel ısınmayı ve ona bağlı iklim değişikliklerini durduracaklar.

Bu rapordan esinlenen hükümetimizin bakanları da açıklamada bulundular. Hiçbir önlemin alınmadığı, somut projelerinin olmadığı net olarak anlaşılan bu duyarsızlık Ayşe Teyze'nin, Rıza Efendi'nin omuzlarına yüklenmiş oldu.

Çevre Bakanımız: "Ayşe Teyze düdüklü tencere kullanırsa, Rıza Dayı toprağı şöyle ekerse küresel ısınmayı durdurabiliriz." diyor.

Küresel ısınma, küresel kapitalist sistemin dünyanın başına getirdiği bir sonuçtur. Bunun sorumluları da işbirlikçi küresel sermayedir.

Ekolojik dengeyi bozarak yaşamı yaşanmaz hale getiren bu vahşi sistem anlayışı, doğayı para hırsıyla sömürerek tüketmiş, insanları da yoksulluklarıyla baş başa bırakmıştır.

Kyoto protokolünü imzalamayan başta ABD'dir. Atmosfere bıraktığı sera gazı emisyonları konusunda da, birinciliği sürdürme yolunda da kararlıdır.

Yaşamımıza ipotek koyan suçlular bellidir. Bu sistem, bu zihniyet değişmedikçe insanlık olarak hızla yok oluşa doğru gidiyoruz.

Feminist “Emma” Dergisinin 30. Yılı

Avrupa Demokratik Kadın Hareketi

Şubat ayında Almanya’da feministlerin Alice Schwarzer öncülüğünde çıkardıkları “Emma” dergisi 30. yılını doldururken, bu durum feministler tarafından kadın hareketinin büyük kazanımı diye coşku ile kutlandı. Genel basın da, kadınların başarısını

manşetlere taşıyordu. Peki, bahsedilen başarı hangi kadınların mücadelesinin ürünü ve hangi kadını temsil ediyor?

Öncelikle feminist hareketin temelini inerek toplumda ezilen, sömürülen ve şiddete maruz kalan tüm kadınlara hitap ederek onların “ikinci cins konumu”ndan kurtulma mücadelelerini ne kadar örgütlediği incelenmelidir.

Feminizm teorisinin temeli, 18. yüzyılda dönemin aydın düşünürleri Mary Wortley Montagu ve Marquis de Condorcet’in de içinde yer aldığı kadın topluluğunda atılır. Her şeyden önce, temel imtiyaz olarak, kadının eğitim hakkı savunulur. Kadınlar bu hareketlilik kapsamında 1785’te Hollanda’da kurumsallaşırlar.

Mary Wollstonecraft’ın 1792’de yazdığı “A Vindication of the Rights of Woman” (Kadın Haklarının Müdafası) adlı eseri, feminizm literatüründe önemli yer edinir, bu konuda yapılan ilk bilimsel çalışmalardan biri olduğunu belirtmek gerekir.

Kadınlara adaletsiz davranıldığına ilişkin

giderek gelişen düşünce, feminizmin organize bir hareket haline gelmesini sağladı. 19. yüzyılda kurulan feminist kadın hareketi reform hareketi içinde yer aldı. Bu hareket kadının kendi mücadelesini örgütlemesinde önemli bir adımdır. 1837’de kadın hareketine, “féminizme” adını veren sosyalist Charles Fourier’dır.

Kuşkusuz ne o dönemde ne de bugün yekpare bir feminist hareketten söz edilemez. Feminist hareket, sosyalist feministlerden burjuva feminizmine kadar geniş bir yelpazeyi kapsıyor.

Fakat hepsinin buluştuğu ortak nokta, kadın sorununu sınıfsal toplumun ürünü olmasını reddetmeleridir. Onlara göre kadın sorunu sınıflar oluşmadan önce de mevcuttur, dolayısıyla sınıfların ortadan kalkması kadınların kurtuluşunu getirmez.

1960’ların sonları ve 70’lerin başlarında gelişen radikal feminizm, kadının toplumdaki ezilmesinin teorilerini üretir. Bu patriarhal teoriye göre kadın sorunu kadın-erkek çatışmasına indirgenir. Yani tüm erkeklerin kadınların ezilmesine katıldığını ve bundan erkeklerin çıkarlan olduğuna inanırlar. Sınıflı toplumun yıkılması ile bu ezilmenin ortadan kalkacağına inanmazlar. Bu düşünceye göre tüm kadınların, sınıf farkı gözetmeksizin, aynı şekilde ezilmesidir.

Her ne kadar Margaret Thatcher veya Benazir Butto gibi kadın idareciler kadınları ezse de, radikal feministler bunun onların “erkek değer sistemi” içine çekilmeleri ve kızkardeşlerini unutmaları yüzünden olduğunu savunurlar.

Feministler, her sınıftan kadınların ortak bir-

takım sorunları olduğundan, bunun için ortak mücadele vermeleri gerektiğinden dem vururlar. Oysa 1970'lerde emekçi kadınlar "daha fazla ücret" için sokağa dökülürken, feminist hareketteki burjuva kadınlar bu imtiyaza karşı çıkarak eylemleri boykot etmekteydiler. Zira burjuva kadınlar kendi hizmetçilerine daha fazla ücret vermek istemiyorlardı.

Ait olunan sınıflar arasındaki fark ne denli büyükse, bu sınıflara mensup olan kadınların yaşadıkları sorunlar arasındaki uçurumlar da o denli derinleşmektedir.

Kadının kendi kaderini eline alması için 1977'de Alice Schwarzer'in öncülüğünde, feministler "Emma" dergisini kurarlar. Bu dergiyi mevcut feminist yayınlardan ayrı kılan, kadın sorununu entelektüel tartışma platformlarından sokaklara taşımak biçimindedir. Amaç her kesimden kadına ulaşmak, kadın sorununu tartıştırmak ve örgütlemektir.

Kadına verilen ana mesaj "her kadın ancak mücadele ederek, toplumda bir statüye sahip olursa, ezilen kimliğinden kurtulabilir!" Yani kadının özgürleşmesi, çok çabalayıp toplumdaki hiyerarşik yapıda yerini almaktan geçiyordu. Alice Schwarzer'e göre Avrupa'da kadınlar diğer coğrafyalarda yaşayan kadınlara göre özgürler. Örneğin, mecliste, menajer konumunda ve diğer yönetmenlik pozisyonlarda ki kadın sayısı giderek artıyor. Böylelikle derginin okurlarına, kadının özgürleşmesi yolunda büyük adımlar atıldığı anlatılıyor. Ayrıca Almanya'da başbakanlığın bir kadın tarafından oluşturulması kadının mücadelesinde büyük kazanım diye deklare ediliyor. Oysa Alice Schwarzer ve diğer feministlerin gözden kaçırdıkları gerçek, bu gelişmenin toplumdaki üst tabakadaki kadınlara ilişkin olmasıdır. Ezilen kadınların çoğunluğunu üst tabaka değil emekçi kadınlar oluşturuyor. Bu kadınlar, üretimin %40'ını oluşturuyorlar; ama erkeklerden daha az maaş alıyorlar. Feministlerin taktir ettikleri kadın başbakanın hükümeti sosyal ve ekonomik hakları kısararak kadını giderek çocuk ve yaşlı bakımı ile yükümlendiriyor. Bu hamle, aile propagandası kapsamında yapılıyor. Örneğin, çocuk doğuran kadınlara verilen annelik parası artırıldı. Bir yıl çocuğuna bakmak için evde kalan kadın ma-

aşının %'67 sini alacak. Bu yasadan gene en çok faydalananlar dolgun maaş olan kadınlar, az para kazanan veya işsiz olanlar için hiç bir avantaj sağlamıyor. Oysa Emma dergisinde sözde kendi doğasını yaşaması için, yani çocuk doğurma isteğini gerçekleştirmesi için maddi temelini oluşturduğu "kadın" başbakan "kadınlar hangi konumda olurlarsa olsunlar, hemcinslerinin yaşam koşullarını kolaylaştırıyorlar, dolayısıyla kadınlar daha çok yönetici konumlara girmelidir." sözleri ile övüyorlar. Bir kaç kadının sınıf atlayıp, bulunduğu mağdur sosyal konumdan kurtulması tüm ezilen ve sömürülen kadınların kurtuluşunu getirmez. Tam tersine bu "sosyal sınıf atlayan" kadınlar buldukları konumda mağdur insanları ezenler zincirine bir halka daha ekliyorlar. Almanya'da seçilen kadın başbakan bunun en güzel örneğidir. Emekçi kesimin sosyal ve ekonomik haklarını gasp ederek, kadının tarihte ağır bedellerle elde ettiği hakları bir bir elinden almakta.

Kadın sorununun nihayi çözümü ancak kendi örgütlü mücadelesi ile elde edeceği genel toplumsal değişikliklerle, eşitsizliklerin ortadan kalkması ile mümkün.

Bu, sınıflar arası eşitsizliklerin ortadan kalkıncaya kadar hiçbir mücadele verilmeyeceği anlamına gelmiyor. Aksine bugünden verilen her mücadele toplumsal değişikliklere hizmet edecektir. Bir anda değişimi beklemek mümkün olmayacağına göre bugünden yarını değiştirmek ancak mücadeleyle mümkün olur. Tam da bunun için kadınlar her alanda örgütlenmeli ve kendi imtiyazları için mücadele vermelidirler. Ama bu imtiyazlar tüm ezilen, sömürülen ve şiddete maruz kalan kadını kapsadığı gibi gerçek demokrasi ve özgürlük, kadın sorununun çözümünü bireysel kurtuluştan geçtiğinin propagandasını yapan elit kadını da özgürleştirecektir.

Avrupa Demokratik Kadın Hareketi 2-3 Haziran 2007 Tarihlerinde Almanya Frankfurt' ta "Emperyalist Saldırganlık ve Kadının Özgürleşmesi" Kurultayı'nı Gerçekleştirdi. Bu sayımızda kurultay sonuç bildirgesi ile üç oturumlu gerçekleşen kurultayın gündem maddelerinden biri olan "Modern Kapitalist Ülkelerde Kadının Özgürlük Yanılsaması" konusunu, bundan sonraki sayılarımızda da diğer iki gündem başlığını, sizlerle paylaşacağız.

ADKH

1. Kurultayı Sonuç Bildirgesi

Ortadoğu'da savaşın, işgalin sürdüğü ve yeni işgallerin söz konusu olduğu; Avrupa'da sosyal hak gasplarının yoğunlaştığı, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da soyut kamplaşmalar yaratılarak, halkların birbirine düşman edilmeye çalışıldığı, en önemlisi de Emperyalist-Kapitalist bloğun dünya halklarına yönelik ekonomik, askeri vb. politikalarını gözden geçirecekleri G-8 Zirvesi'nin yapıldığı bir dönemde "Emperyalist Saldırganlık ve Kadının Özgürleşme Sorunu" başlığıyla yapılan kurulta-

ya, Almanya NRW, Kuzey, Güney, Hessen, Fransa, İngiltere, Hollanda, İsviçre ve Avusturya'dan katılım oldu.

İki gün sürmesi planlanan kurultayda delege tespiti ve divan seçiminin ardından yönetim komisyonunun ADKH tüzüğüne dair bazı değişiklik önerileri oylanıp oy çokluğuyla kabul edildi.

İlk gün "Modern Kapitalist Ülkelerde Kadının Özgürlük Yanılsaması", "21. Yüzyılda Emperyalist Saldırganlık ve Din Arasına Sıkıştırılmış Kadın", "Kadın Mücadelesinin Çıkışı ve Biçimleri" konularında sunumların yapıldığı kurultayda, tartışmaların verimi ve canlılığı dikkat çekiciydi.

"Burjuvazinin sınıf olarak ortaya çıkışı ve burjuva demokratik devrimleriyle kadının daha önce var olan eşitlik ve özgürlük arayışı bir şekilde örgütlü güce kavuştu... Burjuvazinin 'eşitlik, özgürlük, kardeşlik' sloganıyla gerçekleştirdiği ayaklanma, bu üç kavrama en çok susayan kadınlar tarafından coşkuyla karşılandı ama sınıfsal karakteri gereği burjuvazi kadın hakları ve kadının eşitliği konusunda, daha ilk yıllarında samimiyetsizliğini gösterdi" denilen kurultayda, "Bugünün toplumunda kadının, burjuva özgürlüğü ve eşitliği sınırları içinde kazandığı temel önemde bazı medeni, politik ve sosyal haklarda olsa, yansıtılana ve göreceliğe değil de modern kapitalist ülkelerde kadının gerçekliğinin köküne

indiğimizde ortaya çok farklı bir tablo çıkmakta.

Çağdaş uygarlığın ve demokrasinin kalesi olmakla övünen en gelişmiş kapitalist ülkelerde, geçmişe göre inceltirilmiş biçimler içinde de olsa, kadın hala ikinci sınıf insan muamelesi görüyor, sürekli ve sistematik bir biçimde eziliyor, sömürülüyor ve aşağılanıyor.

Kapitalizm, kadın sorununu çözmek bir yana, onu çok daha genişletmiş, karmaşık ve derinlikli hale getirmiştir" vurgusuyla ve İngiltere, ABD, Almanya gibi ülkelerde kadına yönelik suçlar konusundaki istatistiki verilerle, kozmetik ve tekstil sektörü başta olmak üzere çizilen kadın imajından örnekler verilerek "Kapitalizmin kadına yalnızca metalaşma özgürlüğü getirdiği" gerçeği tartışıldı.

Özellikle emperyalistlerin Ortadoğu'ya yönelik saldırılarının yoğunlaşması ve Avrupa' da müslüman göçmen kitlesini hedef alan politikaların hayata geçirilmesiyle birlikte, İslam inancında kadına yönelik gerici uygulamalar üzerinden yapılan demagojilerle "kadın hakları", "eşitlik", "burka" söylemleriyle kadın, emperyalist politikalara yedeklenmeye çalışılmakta. "Ortadoğu'da bugün yaşananlar binlerce yılın birikimidir. Demokrasi ve özgürlük vaatleri ile girişilen işgaller elbette bu ülke halklarına ne demokrasi ne de özgürlük getirecektir. Özellikle kadınlara getireceği, daha fazla acı, gözyaşı ve kan olacaktır. Yakılmış viran bir ülke, ölen kocalar, çocuklar, işgal ve tecavüz emperyalist savaşın

gerçekliğidir."

Buna karşılık ADKH'nin yaklaşımının nasıl olması gerektiği konusunda, sorunun islam sorunu olmadığı, din olgusunun kadının ezilmişliğinin temellerinden birini oluşturduğu bilinciyle hareket edilmesi gerektiğinin altı çizilen kurul-tayda, kadının özgürlük mücadelesinde sonuç alacak, kalıcı kazanımlar sağlayacak tek yolun; kadının özgürlük mücadelesinin toplumsal mücadeleyle bütünleştiği, insanın insanla ilişkisinde her türlü ezme ve mülkiyeti dışlayan bir devrim mücadelesi olduğu vurgulandı.

Tartışmaların ardından Mainz' da çalışmalarını sürdüren kadınlar tarafından müzik dinletisi verildi.

İkinci gün yapılan delege tespitinin ardından faaliyet raporu, denetim kurulu ve mali raporun okunup tartışılmasından sonra yeni yönetim organlarının seçimi gerçekleşti. Geçmiş dönemin faaliyetleri değerlendirilirken delegeler tarafından "eğitim çalışmalarına ağırlık verilerek kadın kadroların eğitilmesi sorununun aciliyeti, kitlelere gidilecek araçlar konusunda daha iradi ve yaratıcı çalışmalara ihtiyaç duyulduğu" özellikle belirtilirken, kadın hareketinin bir yıl içerisinde önemli eylemliliklere imza attığı ama öte yandan da pratik faaliyetin eğitim faaliyetinin önüne geçmesi halinde pratikte boğulma tehlikesi yaşanacağına işaret edildi. Gelecek döneme yönelik düşünce ve temennilerin iletilmesiyle kurultay sona erdirildi.

1. Gündem Konusu:

Modern kapitalist ülkelerde özgürlük yanılsaması

Kadın sorununu ele aldığımızda ilk etapta bize sosyo-ekonomik olarak geri kalmış ülkeleri ve bildiğimiz ezilen kadın manzaralarını çağırıştırır. Çünkü kapitalist sistemin en etkin aracı olan görsel ve yazınsal medya aracılığı ile kadının ezilmesini, sömürülmesini ve şiddete mağruz kalmasını geri ülkelerin gerçeği ve ürünü diye yansıtmaktadır. Diğer alet edilen bir olgu da sözde “kadını ezen zihniyeti” ile islam dinidir. Özellikle son zamanlarda sıkça din hedef tahtası olarak gösterilmekte ve böylece çarpıtılmış düşünceler empoze edilerek gerçekler saptırılmaktadır.

Öte yandan gelişmiş kapitalist ülkeler kadının özgürleşme ve bağımsızlaşma mücadelesinin kazanımının simgesi haline getirilmekte. Propagandası yapılan düşünceye göre, kadın özellikle 68 harektinden sonra cinsel, ekonomik ve politik bağımsızlığını kazanmış durumda ve günümüzde bu sistemde erkek ile eşit koşullarda yaşamakta. Kısacası, kadının özgürlük yanılsamasının varlığını koruma amacı ile kapitalist sistem bir çok propaganda aracı ile yaşamımızın her alanına girerek etkili olmaktadır.

Bugünün toplumunda kadının, burjuva özgürlüğü ve eşitliği sınırları içinde kazandığı temel önemde bazı medeni, politik ve sosyal haklarda olsa, yansıtılana ve görevceliğe değil de modern kapitalist ülkelerde kadının gerçekliğinin köküne indiğimizde ortaya çok farklı bir tablo çıkmakta.

Çağdaş uygarlığın ve demokrasinin kalesi olmakla övünen en gelişmiş kapitalist ülkelerde, geçmişe göre inceltirilmiş biçimler içinde de olsa, kadın hala ikinci sınıf insan muamelesi görüyor, sürekli ve sistematik bir biçimde eziliyor, sömürülüyor ve aşağılanıyor.

Kapitalizm, kadın sorununu çözmek bir yana, onu çok daha genişletmiş, karmaşık ve derinlikli hale getirmiştir.

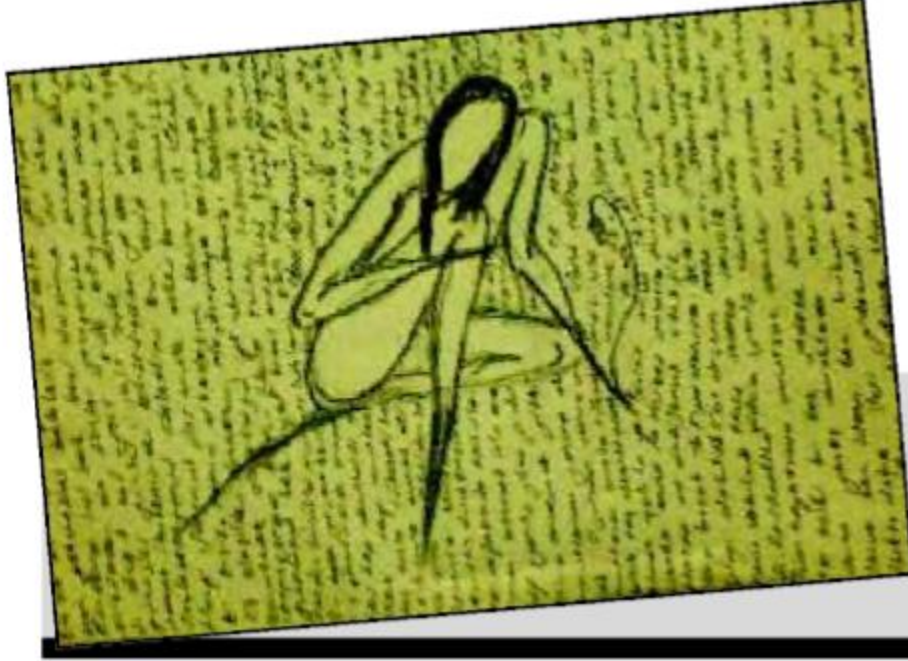
Sömürücü sınıflar iktidarlarını, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm ezilen sınıflara azgın bir sömürü, baskı ve şiddet üreten politikalar ile ayak-

ta tutmaktadırlar. Ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda çok yönlü yıkıma yol açan bu politikalarla emekçi sınıfın yaşamı her geçen gün ağırlaşmakta, çalışma koşulları dayanılmaz hale gelmektedir. Bu olumsuz gelişmelerden en çok nasibini alan ise kadındır. Günümüzde kadın mücadelesinin kazanımı sonucu çok gelişmiş kapitalist ülkelerde üretimde yerini almış olsa da, çoğu alanlarda erkeklerden daha az maaş alarak, eşitsiz koşullarda çalışmakta ve tarihsel bir bakış açısıyla kadınların çalışma hakkının kapitalizm tarafından garanti altına alınmayacağını görebiliriz. Bir resesyon döneminde, kadınlar işlerini ilk kaybedenler arasında yer almaktadırlar ve parsellenen işlere, işçi seçiminde, tercih kadın oluyor, böylelikle kadının ekonomik bağımlılığı sağlanıyor. Bir cinsel meta haline getirilen kadın, her türlü metanın pazarlanmasında da reklam aracı olarak kullanılır. Sermaye, daha fazla kâr elde etmek için kadını, cinselliği üzerinden metalaştırır.

Bugün medya aracılığıyla kadın cinselliği en iğrenç bir biçimde kullanılmakta ve pazarlanmaktadır. Ayrıca sözde “medeniyetin kalesi” gelişmiş ülkelerde kadına uygulanan şiddet, tüyler ürpertici; örneğin ABD ve Fransa’da şiddete maruz kalan her dört kadından bir tanesi ölüyor ve Almanya’da her üç kadından bir tanesi şiddete maruz kalıyor. Bu gelişme karşısında kadını koruyan yasalar ancak kağıt üzerinde bulunmakta, pratikte hiç bir işlev görmemekte.

Özellikle son dönemlerde çıkan yasalar sonucu kadın tekrardan klasik rolüne dönüştürülmeye çalışılıyor. Bir yandan kadının giderek özgürleşmesini hedef aldığını beyan eden egemen sınıfın çıkarlarına hizmet eden politikacılar, öte yandan sosyal kısıtlamalar sonucu kapattıkları ana okullar ve kreşlerden dolayı kadını yeniden çocuk ve yaşlı bakımı ile yükümlendirmekteler.

Avrupa Demokratik Kadın Hareketi

Medyada Kadın

Medya; yazılı, sesli ya da görsel eserlerin dağıtımını, yayımını ya da iletimini sağlayan teknik veya her türlü mesajın az veya çok geniş ya da ayrışık bir topluluk içinde yayılmasını sağlayan yöntemlerin tamamıdır. Eğlendirme, bilgilendirme, kültürel şekillendirme, siyasileşme ve toplumsallaşma rollerine sahip olan medya bu rolün dağıtımında da egemenlerin iradesiyle hareket edip, onun çıkarına hizmet etmektedir. Toplumdaki eşitsiz, cinsiyetçi ilişkileri yeniden üreterek, bunu yaygın bir biçimde dolaşıma sokar. Toplumun şekillenişinde ve tüketim alışkanlığında büyük rol oynadığı için, etkisi altına aldığı kitle hakkında da ipuçları veren harita niteliğindedir. Kendisini belirleyen ekonomik, siyasal ve sosyal dinamikleri değiştirip, üretip geliştirecek potansiyele sahiptir. İçinde bulunduğu egemen sistemin güç ilişkilerini yansıtan medya, bu güç ilişkisini egemenlerin beklentisi doğrultusunda yeniden belirleyip değiştirebilir. Yaşadığımız coğrafyada 15 yılı aşkın bir süredir medya, büyük holdinglerin yatırım

yaptığı bir sektör olmuştur ve medyanın kendisi de büyük bir endüstriyel yatırıma dönüşmüştür. Şu anda da basın, yayın, reklâmcılık, dağıtım vs. gibi farklı medya sektörlerinde, birkaç büyük grubun egemenliği söz konusudur. Rekabet halinde olan bu gruplar, çıkarlarını kapitalizmin sürekliliği için emeğe karşı birleştirmişlerdir. Sendikalaşmanın neredeyse yok olduğu bu sektörde meslek örgütlenmeleri de güçlü değildir. Medya kanalları içinde yönetim ve karar alma mekanizmalarının çoğunluğunda da erkekler vardır, iş bölümü cinsiyetçi olarak kurulmakta, bu da erkek egemen sistemin bu sektörde hâkimiyetini göstermektedir.

Ataerkil sistemin başladığı ve sürdüğü zamanlarda her kadının “kurban” olduğu ve bu sistemin süreceği gelecek zamanlarda da yine “kurban” olacağı sözü, kadını acizleştirmekten öte öngörüle bulunmayı, yaşadığı her dönemde ve sistemde birey olmasının önünde büyük engel olduğunu ifade etmektedir. Mülkiyetin var oluşundan bu yana, alınırsatılır ve devredilir bir nesne olarak birey kimliğinden men edilen kadın, ataerkil sistemin her

yüzyılda, her coğrafya ve toplumsal yaşam içinde özünde değişmeyen ama şekil değişikliğine uğrayan çeşitli sömürü ve baskılar karşısında boyun eğerek kimliksizleşip silinmiştir. Sistemin koruyucusu ve kollayıcısı olan iktidardaki egemenler, resmi ideolojilerini yaymak için de yine en kârlı araçları olan medyayı kullanmaktadırlar. Kendisini sürekli yenileyen ve bu araçla kendisini yeniden üreten kapitalizm, amaçları doğrultusunda kendi araçlarını da şekillendirip bu araçlar kanalıyla tüketim toplumunun tüketenlerini ve tükenenlerini de belirlemiştir. Alıcıların ve satıcıların var olduğu bu pazarda talep edilen her şey arz edilebilir ve arz edilenlerin de talebini yaratma bu sistemin yaşamsal politikasıdır. Bu uğurda insanı da metalaştıran egemen ideolojinin kâr hırsı, bunu şekillendirip sunmaktan çekinince duymadığı gibi bunu toplumda içselleştirmiştir. Tüketimin nesnesi ve öznesi olarak kadını metalaştıran bunu da derinleştirerek büyük karlar sağlayan kapitalizm, çeşitli kanallar aracılığıyla bunu yaygınlaştırmıştır. Sınırları yok edip sermayenin sınırsız dolaşımını sağlayan ve her şeye parasal de-

ğer biçerek özgürleştiren bu sistem, kadını cinsel bir meta olma dayatmasıyla pazarda işlem görür hale getirmiştir. Pazarın vitrini, ürünün aksesuarı olmasının yanında en ideal tüketicisi durumuna getirilen kadın, bu pazarın da hedef kitlesidir.

Kadının kimliğine belli sınırlar çizen medya, bunu bütün araçlarıyla çeşitli şekillerde sunmaktadır. Hem görsel hem de yazılı medya kanallarında cinsel kimliğiyle var olabilen kadın, zevk veren, güzellik ve estetik içeren, eğlenceli olan her türlü söylemle özdeşleştirilmiştir. Kadının birey kimliğini yok sayıp bir nesne olarak şekillendiren, aşağılayan ve kimi zaman da yüceltip kutsallaştıran egemen sistem bunları yaparken, onu en iyi ifade eden ve aynı zamanda en önemli parçası olan medyayı bu yönlü pervasızlaştırıp kadın, erkek, çocuk tüm topluma kendi "kadın" tipini sunup içselleştirmektedir. Her erkeğin sahip olması gereken ideal kadınlar ve her kadının sahip olması gereken ideal özellik ve güzellikler, bu "janjanlı" dünyanın en çok özeneninin ve yine en çok sömürüleninin kadın olduğunu göstermiştir.

Kadının medyada temsili, ait olduğu sisteme gö-

re farklılaşmaktadır. Dini baskılanmanın yoğun olduğu Asya ve Afrika ülkelerinde kadın, yayın araçlarında çok az yer almakla beraber, daha çok film ve dizilerin dini niteliklere uygun edilgen kadını ya da haberlerin tahrik edip tacize, tecavüze uğrayan ve gereğince cezalandırılıp ibret alınması gereken tiplemesidir. Feodal ahlâkı baskı aracı yapan ve dinin kuralları gereği hayatı şekillendiren bu ülkelerde, kadın medya kanalıyla açık şekilde obje haline getirilip sunulmasa da bunu tetikleyen program ve haberlerle kadının istismarını meşrulaştırıp teşvik ederek, kadını katmerli bir şiddete maruz bırakmaktadır. Fuhşu yasaklayıp bu ad altında cezalandırarak bu konuda yayın kanallarıyla kamuoyu oluşturan ama aynı zamanda TV. demeçleriyle de günlük, haftalık, aylık vb. dönemler için evliliği meşru gören ahlak anlayışı, bunu da “gençlerin ihtiyacının giderilmesi açısından gereklidir” açıklamasıyla, kadına bakışın cinsel temelde olduğu ve bu gerçeği feodal sistem dahil ataerki bütün sistemlerde var olduğunun göstergesidir.

Bizimki gibi ülkelerde ise medya daha ağır sorumluluklar altındadır. Hem içindeki egemen sistemin bir parçası olup ait olduğu sınıfa hizmet hem de onun ve sınıfının bağlı bulunduğu emperyalist güçlerin politikasını meşrulaştırıp propagandasını

yapmak medyayı, sınırları kalkmış olan bu sömürü düzeninin en çok çalışanı yapmıştır. Medyanın şekillenmesi bu sistemlerden ve bunların sömürülerinden bağımsız değildir. Bugün egemen sistemin en güçlü silahı haline gelmiş olan medya, yazılı, sözlü ve görsel tüm kanallarıyla toplum üzerinde ciddi bir etkiye sahiptir. İşçi, memur, köylü, esnaf tüm emekçi kesimin kendi sorunlarından uzaklaşmaları, var olan baskı ve sömürüye duyarsızlaşmaları ve yaşamı tozpembe görmeleri için elinden gelen gayreti sarf etmektedir. İşte tam da bu noktada devreye giren ikinci cins “kadın” tüm bu sorunların karşısında en iyi ilaç ve kârlı bir ürün olarak karşımıza çıkıyor. Kadının aksesuar olarak kullanıldığı en yaygın yayın şekli reklâmlardır. Tanıtımı yapılan hemen her ürünün başrol oyuncusu olan kadın, sadece ürünü tanıtmakla kalmıyor, değişik cinsel mesajları da yarı çıplak bedeninde taşıyor. Bir dondurma reklâmını prezervatif reklâmından ayırmak çok zordur. Kadını albenili yapan ve “çirkin kadın yoktur, bakımsız kadın vardır” sloganıyla hedef kitlesini kadınların oluşturduğu kozmetik ürünlerinin reklâmında kullanılan kadın bedeni izleyici erkeği de bu yönüyle ekran başında tutmaktadır. Hedef kitlesi erkek olan her üründe kullanılan kadın, ürüne olan ilgiyi kadının bedenine duyulan istemle art-

Kadını hiçleştiren, acizleştiren ve kadının yaşadığı soruna sözde çözüm bulmak amacıyla yapılan bu programlar bırakın sorunu çözmeyi kadının yaşadığı baskı ve edilgenliği daha da katmerleştirmekte, kadını birey kimliğinden daha da uzaklaştırmaktadır.

tırmaktadır. Jilet reklâmında, tıraş olup temizlenen erkeğin koltuk altını öpen kadın, bütün erkekleri bu duyguyu yaşamak için bu jilet markasını kullanmaya yöneltir. Medya, rating bazında artan kârı için kadını çeşitli yollarla taciz ve istismar ederken, tüketimi cazipleştirip en çok kadını soyuyor. Sürekli tahrik edilen ve asla tatmin edilemeyen kapitalizm cinselliği, doyumsuz ve aç kitleler yaratarak kendi sürekliliğini sağlamlaştırmakta ve kullandığı araçları da yenileyip tekrardan üretmektedir.

Reklâmın diğer kadınları ise, kadının hayatını kolaylaştıran deterjanlar, ev aletleri ve çocuk bezlerine iliştilmiştir. Kendisi pek zeki olmadığı için

...Sistemin koruyucusu ve kollayıcısı olan iktidardaki egemenler, resmi ideolojilerini yaymak için de yine en kârlı araçları olan medyayı kullanmaktadırlar. Kendisini sürekli yenileyen ve bu araçla kendisini yeniden üreten kapitalizm, amaçları doğrultusunda kendi araçlarını da şekillendirip bu araçlar kanalıyla tüketim toplumunun tüketenlerini ve tükenenlerini de belirlemiştir...

de, yol gösterici erkek seslendirmesiyle kadın için sadece uygulayıcısı olmuştur. Kadını cinsel kimliğinin haricinde kutsayıp anne ve eş olarak atayan sistem bu rolün uygun tüketim maddelerini de yine kadın aracılığıyla kadına sunmuştur. Çocuklarına bakıp sadece ev işi yaparak mutlu olabilen bir kadının ihtiyacı tabii ki bu yönlü olmalıdır ve reklâmlarda bu ihtiyaca cevap olacaktır. Telefonda babasını soran kişiye "ütü yapıyor" cevabını veren ve alaycı gülümsemesiyle toplumdaki kadın-erkek rollerini bildiğini ima eden çocuk da, farkında olmadan bu eşitsizliğe hizmet ediyor. Gazete ve magazin dergilerinin tam boy kadın resimleri, dekolte-den fırlayan göğüsler, iç çamaşıra kadar giden yırtmaç boylarından ibaret olup geçilen niteliksiz haber de, bunu söylemekten çekince duymuyor.

Hemen her kanalda yayınlanan çeşit çeşit, ratingli, ratingsiz dizilerin kahramanları hepimizin de bildiği medyanın gözdeleleri, magazin dünyasının hammaddeleri ve hepsi de kendi yaşamlarını feodal ahlak baskılanmasından arındırmış, burjuva özgürlük anlayışıyla dizginsiz yaşayan insanlardır. Magazin dünyasının en nadide parçalarından (!) seçilerek televizyon dizilerinde rol alan bu gözde kadınları ise ya edilgen, duygusal, sezgisel, kontrol gücünden yoksun eş ya da sevgiliyi ya da kötü-fettan, yuva yıkan, haset kadını oynar. Keza medya patronları da aynı hayatı yaşamakta ama topluma dayatılan ahlak, ilişki, aile ve kısacası yaşam, baskıcı feodal değer yargılarıyla çevrilidir. Dizilerin tamamı konu ne olursa olsun kadının ve erkeğin misyonunu kusursuz gösterip aksi rolleri de cezasız bırakmamaktadır. Namus cinayetlerinin yoğunlaştığı dönemlerden esinlenen töre konulu diziler ise karşı olmak adına mesaj kaygılı yapılsa da senaryonun gidişine göre töreye, aşirete, ağaya, ağanın karısına hatta kâhyasına hayranlık yaratacak erdemliliklerle süsleyerek aksine cazip hale getirmektedir. Gerçi çıkış konusu ne olursa olsun her dizinin can damarı âşık kadın ve erkeği kavuşturma yolundadır. Eninde sonunda kendisini seven sahiplenen

güçlü ve yakışıklı erkeği elde edip evlenmek kadının esas kurtuluşudur. Toplum yaşamından kopuk sahte mutluluklar barındıran bu programlar özünde kâr ve egemen siyasanın çıkarlarına hizmet ettiği için bu programlardan toplum yararına bir şeyler beklemek hata olur. Günün yarısını kaplayan sözde kadın programları ekran başında olan kadınlara çözümden çok çelişki yükleyerek, var olan sorunu çözmediği gibi derinleştirerek katılan, kadını acizleştirip, izleyen kadına da ibret örneği sunmaktadır. Hatta o kadar ileri gidiyor ki; içinde jüri, hâkim ve tanığın bulunduğu bir mahkeme programı düzenleyip sanığı cezalandırıyor. Söz konusu program, sanık sandalyesindeki kadına “neden bu adamla evlenmek istiyorsun?” diyor ve sanık kadın diğer sanık erkeğe dönerek “çünkü benimle yattı o, evlenecekti benimle” diyor, hâkim sanık kadını bundan dolayı aşağılayarak sanık erkeğe dönüp “o zaman evlenmen gerek” diyor ve erkek evliliği kabul etmeyince sanık kadının stüdyodaki ailesi kızlarının bekâretinin bozulduğunu öğrenince fenalık geçirip tehditler yağdırıyorlar. Sonrası malum, sahte programın sahte hâkimi aracılığıyla teşhir edilmiş bu durum, o sandalyedeki kadına daha fazla sorun, baskı yükleyerek rating almış ve kadınlara da namuslarını korumaları yönünde ders mahiyetinde bitiriliyor. Kadını hiçleştirilen, acizleştirilen ve kadının yaşadığı soruna sözde çözüm bulmak amacıyla yapılan bu programlar bırakın sorunu çözmemeyi kadının yaşadığı baskı ve edilgenliği daha da katmerleştirmekte, kadını birey kimliğinden daha da uzaklaştırmaktadır. Bugün gerçekten sorun çözüp yardımcı olunmak isteniyorsa, kadını geliştirecek, sosyal, kültürel vs. eğitim programlarının olması gerekiyor. Ancak sistemin sözcüsü, kuklası konumunda işlev gören ve egemenlerin en kârlı alanlarından biri olan medya, kâr hırsı nedeniyle bırakın bu programların niteliğini, içeriğini değiştirmeyi daha da cazip hale getirecek bin bir türlü yolu deneyerek kadını daha da mağdurlaştırmaktadır.

Sunulan haber programları ise çok daha ayrı bir

yerdedir. Sistemin bu öncü sektöründe haberin öznesinden çok haberin haber olma niteliği önem taşır. Bu da haberin getireceği kar değeriyle orantılıdır, bunun diğer adı ise ratingdir. Kadına uygulanan şiddet, taciz ve tecavüz bir haber malzemesi olarak sadece kadınların “düşürüldüğü” koşullar olarak görüntülenmektedir. Yapılan haber, taciz ve tecavüz olaylarında fail erkekleri değil, saldırıya uğrayan kadını teşhir ediyor, onları maruz kaldıkları cinsel şiddet için suçluyor, yaşanan bu cinsel şiddeti erotik bir dille aktarıp magazinleştiriyor. “Sanal savaşlar”, “naklen savaş” yanıltmacalarıyla halkları zehirleyen, vurdumduymazlığa ve ezilen diğer halklara karşı duyarsızlığa sürükleyen medya, timsah gözyaşları dökerek savaşın en çok yaraladığı kadın ve çocukları sözde habercilik anlayışıyla sömürmektedir.

Toplumsal mücadelenin düşük ivmede olduğu, sosyo-ekonomik yapının geri ve feodal baskılanmanın hâkim olduğu topraklarda kadın çifte sömürülmekte ve yok sayılmaktadır. Kendine gelişmiş diyen kapitalist ve emperyalist ülkelerde de bu durum çok farklı değildir. Birinde kadın menganelere sıkıştırılıp ezilirken, diğerinde ise her kolundan ve ayağından gerilerek parçalanmaktadır, yani baskı ve sömürü özünde aynı iken şeklen farklıdır. Kadın toplumsal mücadele içindeki yerini almadığı sürece bu değişmeyecek ve daha da artıp ağırlaşacaktır. Bugün kadını cinsel bir meta olarak egemenlerin çıkarı için kullanan medya karşısındaki çözüm gücü ise yine biz kadınlardadır. Kadının varolma mücadelesi birey olana dek ve bu bireyin yeni kadını yaratıp kadınları da sınırlayan bu sınıfların yok oluşuna kadar sürecektir. Kadın olmaktan, ulusal ve sınıfsal niteliğinden dolayı baskı gören, ezilen ve yok sayılan tüm kadınların varolma ve hak alma mücadeleleri yine kendi örgütlü gücüyle mümkündür.

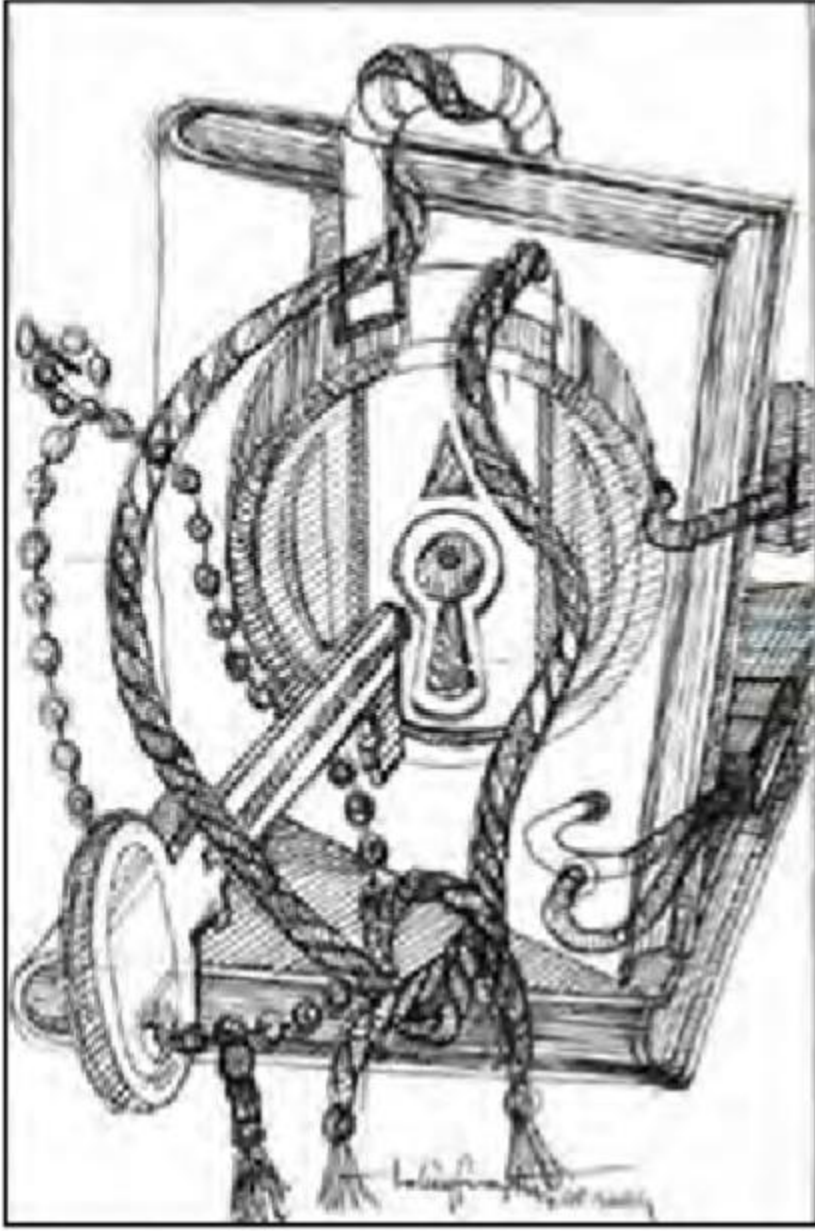
Bu “Namus”tur, Başka Bir şeye Benzemez(!)

Toplumsal değişimin gerçek anlamda cinsler arasındaki ilişki düzeyini değiştirmesi için bir alt-üst oluşa ve dolayısıyla bu amacı gerçekleştirecek projeler etrafında örgütlenmeye ihtiyacımız olduğu açık. Bununla beraber nihai sonuçlara ulaşmak için çaba sarf ederken belli değişimlerin gerçekleştiğini de gözlemlemekte fayda var. Ancak bu değişimler düzenin kadına biçtiği role bağlı olarak yani sistemin ihtiyacına göre de değişmektedir. Örneğin, şu anda töre ve namus cinayetlerine karşı hem bilinçlendirme çalışmaları hem de caydırıcılığı arttırmak için yasal düzenlemeler yapılıyor. Her yerde kadına yönelik şiddete karşı çalışmalar, kampanyalar yürütülüyor. Buna ilişkin filmler, diziler hayatımızın bir parçası haline geliyor. Ne yazık ki gösterilen tek çözüm: Zengin ol kurtul... Tüm bu gösterişli çabaların ise köylerimize uğramadığı ortada.

Siirt'te yeni evlenen bir genç kadının bakire çıkmadığı gerekçesiyle öldürüldüğüne dair haberi ve benzerlerini, başı taşlanarak ezilen, ailesinin

evine gönderilen kadınlarla ilgili gazetelerin üçüncü sayfa haberlerini, kadına yönelik şiddete karşı Askeri ve Emniyet Kurumları'nda eğitimler verildiğine dair baş sayfa haberlerini son zamanlarda peş peşe okuduk. Bir yandan da genç kızları kurtarma, okutma gibi benzeri medyatik kampanyaların reklamları devam ediyor. İnsanı çil eden çıkararak bu haberlerin tek gerçekliğinin namus anlayışı ve cinsel özgürlük meselesi olduğunu daha önceki birçok yazımızda değinmiştik. Ancak bu yazıda benzer tekrarlara düşmeden daha spesifik bir konu olan “bekaret” sorusuna, yazılı hukuktan daha etkin olan geleneksel gerici çözümleri içeren uygulamalara gelen hukuka değinerek tabuları biraz daha sarsmak istiyoruz. On yıl öncesine kadar, toplumsal düzenin ışığında, devletin resmi kurumları aracılığıyla yürütülen bekaret kontrolü uygulamalarından, kadın-kız ayrımları gibi yasalar önündeki eşitsizlikten şu an için bahsetmek mümkün değil. Bu konuda Yeni Türk Ceza Kanunu ile, en azından yazılı olarak, kadın ailenin ve kamunun namusu olarak yazılmıyor. Ancak “Bekaret Kontrolü” deyimini açıkça kullanılmamakla

birlikte, bu kavram yerine "genital muayene" terimi kullanılıyor. Bundan böyle, ancak bir suçun araştırılmasına bağlı olmak koşulu ile ve yargıç ya da savcı kararı ile bu tür muayene gerçekleştirilebilecek. Yetkili hakim ve savcı kararı olmaksızın, kişiyi genital muayeneye gönderen veya bu muayeneyi böyle bir karar olmaksızın yapan eylemci ceza görecektir. Ancak suçun araştırılması için bile olsa kişinin iznine bağlı tutulmaması önemli bir eksiklik.

"İnsanın biyolojik yapısının ahlâki değerlerle kurulan ilişkisini anlamak zordur. İnce ve yararsız bir zarın, kadın bedeninin en önemli kısmı sayılması, doğrudan ahlâki değerlerle ilgili. Söz konusu olan erkeğin namusunu, yakınındaki kadının zararının sağlamlığı ile ölçen, ikiyüzlü ölümcül bir ahlâk anlayışıdır. İlk cinsel deneyimin, evlilikte yaşanması yalnız kadına uygulanan toplumsal bir kuraldır. Bekaret ve kazandırdığı iffet, kadın için aranır bir özellikken, cinsel deneyime sahip olmak, erkek için övünç kaynağıdır. Ahlâka ilişkin

Geleneksel anlamda bakirelik, cinsel deneyimi olmamayı ifade ediyor. Bu tanım her iki cins için söz konusu olsa da, toplum, bekareti, yalnızca kadına yönelik olarak kutsallaştırmış. Kadının bakire olması, namus timsali olarak gösterilirken, erkeğin bakireliği küçümsenir, bir eksiklik olarak görünür. Adet görmeye başlayan genç kızlar, utanç duyup bunu gizlemeye çalışırken, erkekler için yedi düvele duyurulan sünnet törenleri yapıp toplumsal cinsiyet rolleri ve hakları belirlenir, pekiştirilir.

yasa ve standartlar, bütün insanlara eşit uygulanmadığı sürece, bu kurallar aslında ahlâk dışı olmaktadır..." (Yıldız Temürtürkan, Yeter, Bekaret Kontrolüne Hayır! Bedenimiz Bizimdir! Kampanyası Bülteni, Ankara 1990 s.1.)

Bir genç kızın aslında bakire olmasına rağmen "anatomik bakire" olduğu için durumunu ispatlayamaması nedeniyle öldürülmesi... Feodal-gerici namus anlayışının kadın üzerindeki en ağır yaptırım ve en somut ifadesi bekaret olsa gerek. Namusunun somut bir ifadesi, ispatı... Çoğu kadının çocuklukları anneleri tarafından anlatılan, bakire çıkmadığı için toplum dışına itilen genç kadınların korku dolu hikayeleri ile doludur. Ergenliğe geçişle birlikte polis ve jandarmaya gerek kalmadan bu kontrol, aile-komşu derken bir toplum tarafından zaten yapılıyor.

Geleneksel anlamda bakirelik, cinsel deneyimi olmamayı ifade ediyor. Bu tanım her iki cins için söz konusu olsa da, toplum, bekareti, yalnızca ka-

dına yönelik olarak kutsallaştırmış. Kadının bakire olması, namus timsali olarak gösterilirken, erkeğin bakireliği küçümsenir, bir eksiklik olarak görünür. Adet görmeye başlayan genç kızlar, utanç duyup bunu gizlemeye çalışırken, erkekler için yedi düvele duyurulan sünnet törenleri yapıp toplumsal cinsiyet rolleri ve hakları belirlenir, pekiştirilir. Kadının hayatında sadece bir erkek olabilir ki, o erkek de evleneceği bakireliğini sunacağı erkek olmalıdır... Erkeğin ise çapkınlık yılları olabilir, olmalıdır da, ancak sonunda bakire bir kadınla evlenmelidir. İktidarını baştan sağlayacağı, evlendiği kadının sadece ve sadece kendisine ait olduğu duygusunu tadacağı ve bir anlamıyla cinsel iktidarının güvencesi göreceği bir ispat aracı... Kanın akması... Ve bu kanın belli yerlerde sergilenerek, görece modernleşmiş yerlerde ise beyaz gelinliğe takılan kırmızı kuşak ve düğünle ilan edilmesi.

Aslında bakireymiş... Bakire olmasa bir nebze anlaşılacak. Belki de, ondan sonra, kiminle birlikte olmuş gibi ardı arkası kesilmeyen, bir insanın yaşamının lime lime edildiği meraklar, yargılar, saplantılar...

Bu konudaki temel anlayışımız kadınların cinselliği yaşamama hakları olduğu kadar yaşama hakları olduğunu bilmek, yaşadığı için yargılanmasına karşı çıkmak olmalıdır. Daha kadınların böyle bir hakkı olmadığı ya da bu hakkın sınırlı bir hak olduğu (evlilik kurumuyla) durumda "ama nasıl?" sorusunu tartışmak ve yine sınırlar belirlemek, bizi, bu düzen içerisindeki sınırlara götürecektir ki, bu da haksızlık olacaktır.

Mevcut yasaların, kampanyaların köyümüze uğramadığını söylemiştik. Burjuva-feodal sistemin, kendi kendini yeniden ürettiği toplumsal ilişkilerin çözülmesini istemeyeceğini görmek gerek. Uğruna ölümü ya da öldürmeyi hor görmeyen hatta "bu namustur, başka bir şeye benzemez"

diyerek övülen başka güçlü toplumsal bir mutabakat yoktur. Kadınların mutabakata sessiz bir şekilde uymaları için boyunları bükülüyor. Namusuz damgası yememek, ölmemek, kaçmamak için kabul etmek zorunda kalıyorlar, susuyorlar. Çünkü çok reklamı yapılan, kadını korumaya yönelik yasaların, sığınma evlerinin onları korumayacağını biliyorlar. Bu durumda kadına kaç, boyun eğme, kurtul demenin tek başına anlamı yok. Yeni bir yalnızlık üretmenin ve kadınları gerçeklikten uzak bireysel çıkışlara, hatta ne yazık ki, güvencesiz (kısa dönemde bile) çözümler vaad etmek doğru değil. Çünkü bu milyonların sorunu. Şu anda çocuk esirgeme kurumlarından, sığınma evlerinden kaçan çocuklar ve kadınlar, kendilerini ayrı bir bataklıkta buluyorlar. Tam bir kısır döngü..

Ancak bu kısır döngüyü parçalayacak, kadınları kendilerinin ve toplumun özgürlüğü mücadelesinde buluşturacak hem tarihsel hem de güncel deneyimler mevcut. Bugün Kürt illerinde, biraz olsun, denge, kadınlar lehine bozulmuşsa bunun tek nedenin kadınların savaşa aktif katılımlarıdır. Bugün Nepal'de, daha geri bir düzene isyanın, kadınlara-kadınların özgürlük mücadelesine neler kattığı, yaşamı erkeklerle beraber nasıl değiştirdikleri ve ürettikleri ortadadır. Değişim ve dönüşüm projeleri, özellikle kadın açısından yarını kucaklayacak ufka sahip olmalıdır.

Doğum Kontrol Yöntemleri

Sağlık...

Sağlık... Sağlık... Sağlık... Sağlık... Sağlık... Sağlık...

Gebeliği önleyici en uygun doğum kontrol yöntemini belirlerken sağlığınıza zarar vermemesi, kullanımının pratik ve rahat olması ve en önemlisi güvenilirliği bizim için tercih sebebi olmalıdır. Bu nedenle doğum kontrol yöntemimizi belirlerken bir hekime başvurmak gerekmektedir.

Doğum kontrol yöntemleri çok çeşitli olmasına karşın köşemizde özellikle ülkede ve dünyada en çok kullanılan yöntemler üzerinde duracağız.

1-Doğum Kontrol Hapları

Doğum kontrol hapları düzenli olarak kullanıldıklarında gebeliği başarılı bir şekilde önleyen ilaçlardır. Doğum kontrol hapları çok çeşitli markalarda kullanıma sunulmuş olup çoğu 21 tablet içerir. 1960 yılında ilk kullanıma sunulduklarında oldukça yüksek dozda hormon içeren haplar zaman geçtikçe değişime uğramışlar

ve 30 mikrograma kadar düşürülmüştür.

En düşük dozu içeren hapların daha yüksek doz içerenlere göre çok sayıda avantajı vardır.

Doğum Kontrol Hapları Nasıl Kullanılır?

İlk kutunun ilk hapi adet kanaması başlangıcının tercihen birinci günü, en geç beşinci günü alınmalıdır. Koruyuculuk, o ay, hapların düzenli olarak kullanılacağı varsayılırsa hemen başlar.

Kutunun içindeki ilaçlar 21 gün sonunda biter. Bir haftalık ara sonunda 8. günde diğer kutuya geçilir. Ara verilen süre içerisinde genellikle kutunun bitiminden iki gün sonra adet kanaması gerçekleşir. Adet kanamasının ne zaman gerçekleştiği önemli değildir ve 28 günlük düzenli bir adet döngüsünü oluşturmak açısından her zaman iki kutu arasında bir hafta ara verilir.

İlaç Kullanımının Unutulması Durumunda Yapılması Gerekenler:

- İlacın günlük dozu unutulduğunda ertesi günü iki adet birden alınmalıdır. Bu durumda koruyuculuk oranı azalmaz.

- İlacın iki günlük dozu birden unutulduğunda kullanımın ilk iki haftalık döneminde bulunuluyorsa iki gün üst üste ikişer adet alınır ve bir hafta boyunca ek bir yöntemle korunulur.

- İlacın iki günlük dozu birden unutulduğunda kullanımın sonuncu haftasında bulunuluyorsa veya herhangi

bir zamanda ilacın üç gün veya daha fazla dozu unutulmuşsa doktordan yardım istenmelidir.

Doğum Kontrol Haplarının

Olumlu Etkileri

- Adet döngüsünün düzenli olmasını sağlarlar.

- Adet kanamasının miktarını azaltarak gereksiz kan kaybını önlerler.

- Adet öncesi gerginlik belirtilerini azaltırlar ve bu etkileriyle PMS hastalığında (adet öncesi gerginlik sendromu) tedavi amaçlı olarak kullanılırlar.

- Adet sancısı, doğum kontrol hapi kullananlarda daha az sıklıkla görülür.

- Hap kullanan kadınlarda sivilce ve tüylenme daha az sıklıkla görülür.

- Uzun süreli doğum kontrol hapi kullanan kadınlarda rahim kanseri ve yumurtalık kanseri çok daha az sıklıkla görülür.

- Gebelik oluşma riskinin azalması

dış gebelik ortaya çıkma riskinin de azalmasını sağlar.

- Yumurtlama süreci baskılandığından hap kullanan kadınlarda işlevsel yumurtalık kistleri de daha az görülür. Bu etki düşük doz doğum kontrol hapi kullanan kadınlarda çok güçlü değildir.

- Hap kullanan kadınlarda meme sorunu daha az görülür.

- Hap kullanan kadınlarda mantara bağlı vajinit dışında kalan diğer vajinit türlerinin daha az sıklıkla görüldüğü saptanmıştır.

- Doğum kontrol hapi kullanımının miyomlara karşı koruyucu olduğu belirlenmiştir.

- Hap kullanımı damar sertliği gelişme riskini azaltır.

- Hap kullanan kadınlarda kemik yoğunluğu daha yavaş azalır. Bu etki düşük doz doğum kontrol hapi kullanan kadınlarda çok güçlü değildir.

Doğum Kontrol Haplarının

Olumsuz Etkileri

Damar tıkanıklığı, bulantı ve kusma, tansiyon, az miktarda ara kanamalar, depresyon, cinsel istek azalması, memelerde hassasiyet ortaya çıkması, mantar enfeksiyonu, yüzde lekelenme, sivilce ve tüylenme, baş ağrısı, rahim ağzı yarası vb.

Kimler Doğum Kontrol

Hapını Kullanamaz?

- 7 haftadan büyük gebelikler
- Spiral varlığı
- Dış gebelik varlığı
- Böbrek üstü bezi ile ilgili patolojilerin varlığı
- Kanı sulandıran ilaçların kullanımı
- Kanama sorunu olması
- Steroid kullanımı
- İlaç kullanımını takiben 2. ve 3. aşamalarda kontrole gelme olanağının olmaması
- Acil müdahale edilebilecek olanakların olmaması
- Kullanılan ilaçlara karşı bilinen bir alerji olması

2-Prezervatif (Kondom)

A- Erkek Prezervatif Kullanımı

Kondomun koruyuculuk oranı ön planda uygulama şekline, ikinci planda kondomun kalitesine bağlıdır. Bu nedenle kondom kullanımı her ne kadar basit gibi görünse de her çift aşağıdaki noktaları mutlaka dikkate almalıdır:

- Her ilişki esnasında yeni bir kondom kullanılmalı ve orgazm sonrası çıkarıldıktan sonra penis başında az miktarda da olsa sperm bulunabileceğinden penis kadının genital sisteminden uzak tutulmalıdır.
- Kondomun seçimi çok önemlidir. Üzerinde üretim tarihi ve son kullanma tarihi bulunan ve spermisit içeren kondomlar tercih edilmelidir.
- Kondom yalnızca "tehlikeli" günlerde uygulandığında koruyuculuk oranı düşer. Bu yüzden kadın adet döngüsünün hangi döneminde bulunursa bulunsun mutlaka her ilişkide kullanılmalıdır.
- En sık yapılan hatalı uygulamalardan biri de cinsel ilişkiye kondomsuz başlanması ve hemen orgazm öncesi dönemde takılmasıdır. Bu durum istenmeyen gebeliklerin oluşmasına neden olabilir. Çünkü erkekte uyarılma döneminde salgılanan sıvılarda az miktarda da olsa sperm

hücreleri bulunmaktadır.

- Cinsel ilişkiye geçmeden hemen önce erkek cinsel organına uygun bir şekilde takılmalıdır. Her kondom tek kullanımlıdır.

- Kadında ya da erkekte lateks ve/veya kondomun içerdiği spermisit ajanlara karşı aşırı duyarlılık olması durumunda kullanılmamalıdır.

Prezervatifin Gebelikten Koruma Dışındaki Yararları

- Kondom kullanımının en büyük avantajı düzensiz cinsel yaşamı olan çiftler için en uygun korunma yöntemi olmasıdır. Ulaşılması kolaydır ve ucuzdur.

- Gebelikten koruması dışında AIDS, Hepatit B ve C virüsü ve HPV (genital siğil) dahil tüm mikrobiyolojik etkenlerin cinsel ilişkide çiftin birinden diğerine bulaşmasını engeller. Bu özellik diğer korunma yöntemlerinin hiç birinde bulunmayan bir özelliktir. Ancak yukarıda sayılan enfeksiyon hastalıkların yalnızca genital temasla bulaşmadığı unutulmamalıdır (Hepatit B'nin öpüşmeyle bulaşması, HPV'nin prezervatifin kapamadığı bölgenin enfekte bölgeye temasla bulaşması gibi).

Dezavantajları ve Riskleri

Uzun süre kondom kullanan çiftlerde psikolojik cinsel işlev bozuklukları yaratabileceği söylenmesine karşın bu duruma ender rastlanır. İlişki esnasında prezervatifin yırtılma riski her zaman mevcuttur.

B- Kadın Prezervatifi (Kondom) Kullanımı

Kadın prezervatifi 17 cm. uzunluğunda, yumuşak ve ince bir poliüretan tabakasından yapılmış, vajinanın içini tümüyle kaplayan, tek tarafı kapalı silindir bir kılıf. Poliüretanın özelliği nedeniyle vajinanın içine yerleştirildiğinde kısa zamanda vajina duvarlarına sıkı bir şekilde tutunuyor ve vücut ısısı ile uyum sağlıyor. Kılıfın açık olan ucunun etrafını saran ve bir tane de kapalı olan ucun içinde serbest olarak bulunan bükülebilir iki halkası var. Kapalı

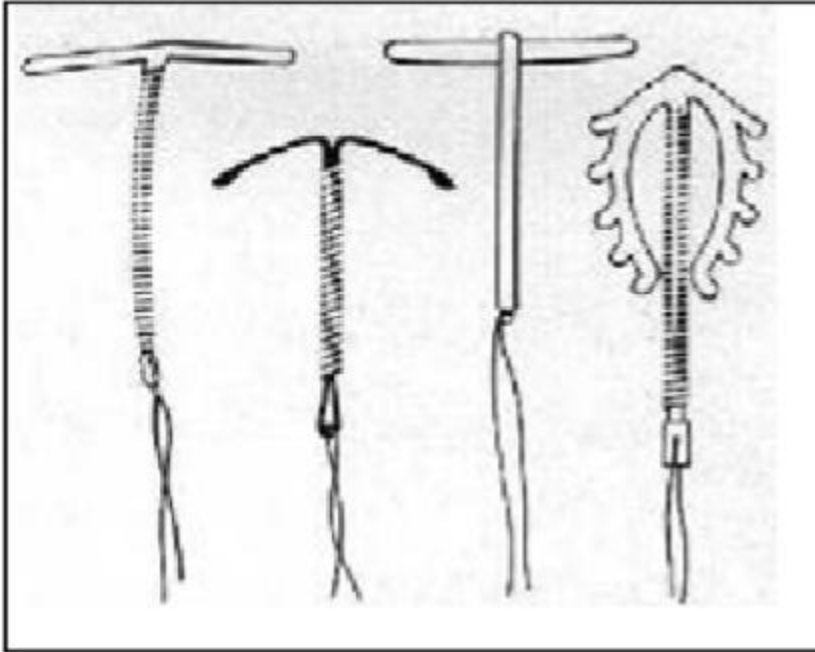
olan kısımdaki halka serviksi (rahimağzını) sararken, açık uçtaki halka kadının dış genital sisteminde kalıyor. Poliüretan yapı olarak erkek prezervatifinin yapı maddesi olan lateksten yaklaşık iki kat daha kalın ve laboratuvar deneylerinde virüslere geçirgenliği çok daha düşük bulunmuş bir madde. Kadın prezervatifinin avantajları erkek prezervatifi ile aynıdır.

Erkek prezervatifine göre dezavantajları

En büyük dezavantajı kadının bu prezervatifi takmakta zorlanmasıdır. Bu prezervatifi kullanmak için kadının kendi anatomisini iyi bilmesi gerekiyor. Doğru bir yerleştirme de tecrübe gerektiriyor. Diğer bir dezavantajı da fiyatının erkek prezervatifine göre nispeten daha pahalı olması.

3-Spiral (Rahim İçi Araç-RİA)

Spiral rahim içine yerleştirildiği andan itibaren burada yabancı bir madde olarak algılanır ve bölgede iltihabi bir reaksiyon oluşturur. Bu iltihabi reaksiyon rahim içine ulaşan spermlerin etkisiz hale gelmesini sağlar ve gebelik önlenir. Yumurtlama süreci devam eder. Spiral'lerin koruyuculuk

oranı oldukça yüksektir ve kullanan 100 kadından bir yılda ortalama yalnızca ikisi gebe kalır. Spiral takılmasına karar verdikten sonra dikkatli bir sorgulama ve jinekolojik muayene yapılır. Bu muayene

esnasında tercihen papsmear incelemesi (kanser tarama testi) de yapılır. Doktor değerlendirmesinde Spiral kullanımına engel olacak bir durum saptanmadığında Spiral'nın uygulanacağı gün belirlenir. Spiral, adet kanaması esnasında rahimağzı hafifçe açılmış durumda olduğundan kanamanın ilk günlerinde takılır.

Spiral'in Kimlere Uygulanması Sakıncalıdır?

• Spiral, takıldıktan sonraki ilk aylarda genital enfeksiyon görülme olasılığı yüksektir.

• Gebelik şüphesi Spiral uygulanmasına kesin bir engel teşkil eder. Gereklilik durumlarda uygulanan hassas testlerle gebelik olmadığı belirlendiğinde Spiral takılabilir.

• AIDS, uyuşturucu kullanımı ve kortizon tedavisi gibi vücut direncini düşüren durumlarda Spiral uygulanmaz.

• Normal dışı kanaması olan kadınlarda neden belirlenip tedavi edildikten sonra Spiral uygulanabilir.

• Herhangi bir nedenle kan pıhtılaşmasını azaltıcı ilaç kullanan kadınlar bakırlı Spiral kullanamazlar. Bu durumlarda adet kanaması miktarını azaltan hormonlu Spiral'ler kullanılabilir.

• Bakıra alerjik olduğu bilinen veya çok ender görülen bakır metabolizması bozukluğu kadınlar Spiral kullanamazlar.

• Muayenede rahimin çok ufak veya çok büyük olduğunun belirlenmesi Spiral kullanımına engel teşkil edebilir.

Spiral'in Yan Etkileri

Bakırlı Spiral'ler hemen tüm kadınlarda kanama miktarını ve gününü artırırlar. Adet döneminin daha ağırlı geçmesine neden

olabilirler. Bu her iki durum da Spiral kullanımının ilk aylarında nispeten sık görülür ve ağrı kesici ve iltihap giderici özelliğe sahip ilaçlarla giderilebilir. Bu ilaçların kullanılmasına rağmen şikâyetlerde azalma olmaması doktor kontrolü gerektirir. Adet kanaması miktarının artması ve adet sancısının artması Spiral'in kadın tarafından çıkarttırılmak istenmesinin ana nedenidir.

Bazı durumlarda Spiral takılmasından sonraki ilk haftalarda lekelenme tarzında ara kanamalar olabilir. Bu durum, özellikle enfeksiyon gelişmesi durumunda, sıklıkla ortaya çıkar ve antibiyotiklere cevap alınmadığında Spiral'in çıkarılması gerekebilir.

Spiral ipi doktor tarafından çok kısa kesildiğinde cinsel ilişki esnasında kadının eşinin penisinde batma hissi yaratabilir. Bu durumda Spiral'in ipinin daha da kısaltılması veya değiştirilmesi gerekebilir.

Spiral'lerin en büyük dezavantajları takıldıktan sonraki ilk aylarda genital enfeksiyonlara giriş kapısı açmalarıdır. Dikkatli değerlendirme sonucunda uygun kişilere takılan bir Spiral enfeksiyona nadiren neden olur.

Hormonlu Spiral'ler

Progesteron hormonu içeren Spiral'ler son yıllarda ülkemizde de kullanılmaya başlanmıştır. Bu Spiral'lerin bakırlı olanlardan en önemli farkı, bakırlı Spiral'lerin aksine kanama miktarını ve adet sancısını azaltmalarıdır ve bazı durumlarda yalnızca bu özelliklerinden faydalanmak için takılırlar.

4-Doğum Kontrol İğneleri

Dünya üzerinde yaklaşık 30 yıldır kullanımda olan doğum kontrol iğneleri üçer aylık ve birer aylık enjeksiyon şeklinde

uygulanmak üzere iki ayrı şekilde bulunur ve ülkemizde ikisi de mevcuttur. Bu iki yöntem de güvenilirlikleri doğum kontrol hapları ve tüplerin bağlanmasıyla karşılaştırılacak kadar yüksektir ve aynen doğum kontrol hapları kullanımında olduğu gibi geri dönüşümlü olan korunma yöntemleridir.

5- Cerrahi Sterilizasyon (Tüplerin Bağlanması-Kısırlaştırma)

Sterilezasyon yöntemi, hem kadın hem erkek için istendiğinde geriye dönüşü mümkün olmayan bir doğum kontrol yöntemidir. Kadınlar için uygulanan yöntem tüplerin bağlanması, erkekler için ise uygulanan yöntem ise üreme kanalının bağlanması adı verilir. Bu yöntem üzerinde çok düşünülmesi gereken bir yöntemdir. Eşlerin ya da kadının ileride çocuk isteyip istemeyecekleri noktasında iyi düşünmeleri gerekmektedir.

6- Ertesi Gün Hapları

İlişki sonrası alındığında gebeliği önleyen östrojen ve progestin hormonları içeren haplardır. Rahimin iç tabakasının gelişimini engelleyerek gebeliği önler. Yöntem, koruma olmadan gerçekleşen bir ilişkiden sonra oluşabilecek gebeliğin kürtaj yapılmasına gerek kalmadan engellenmesini amaçlar. Ertesi gün hapının ilişki sonrasında 72 saat içinde alındığında gebeliği % 97 oranında önleyici etkisi vardır. Doğum kontrol haplarının kullanımı ile ortaya çıkabilecek yan etkiler bu ilaçların kullanımında da yoğun olarak görülebiliyor.

Göğün yarısını ağlatanlar aynı göğün altında kalacaklar!!!

Bizler... Doğuran, besleyen, büyüten yani ana olanlar. Doğduğunda pek de sevinilmeyen, pembeler giydirilen, eline oyuncak bebekler verilen, evcilik oynatılanlar. Bulaşık yıkayıp yemek yapmanın, evi temizlemenin neden paylaşılmadığını düşünmeye fırsat kalmadan bu işlerle baş başa kalanlar. Çoğu yerde ve çoğu zaman okutulması gereksiz olanlar, erken yaşta kocaya verilenler. Olurda okur ya da çalışma hayatına katılırsak namusu sorgulananlar, her yerde olduğu gibi bu alanlarda da aşağılanan, hor görülen, tacize tecavüze uğrayanlar. Bizler, biz kadınlar...

Tüm bu yukarıda saydıklarımızı hatta daha fazlasını hepimiz bir biçimiyle yaşıyoruz. Bu sıkıntılar doğumumuzla başlıyor ve hayatımız boyunca bizi takip ediyor ve ne yazık ki birçoğumuz aslında bize ait olmayan birçok şeyi doğalmışçasına kabul ediyor ve kabullenen kız çocukları yetiştiriyoruz. Tüm bu sorunlar, şuan bu

yazıyı okuyanların pek de yabancı olmadıkları konular. Evet, bunları anlatan çok şey yazılıp çizildi ve yazılmaya da devam edecek. Sonuç ise aynı: Bu sistem kadını ezen, ikinci cins haline getiren bir sistem ve yok olmadıkça da bu durum şöyle veya böyle devam edecek. Bu konuda bizler de hemfikiriz.

Fakat, biz kendi yaşamlarımızdan örneklerle durumu biraz daha somutlaştırmaya çalışacağız.

Örneğin, bizim buralarda, özellikle de köylerimizde, okutulan kız çocukları çok azdır. Genelde belli bir yaştan sonra görücü usulüyle evlendirilirsin. Eşinse kısa bir süre sonra yurt dışına çalışmaya gider. Çünkü yaşadığın yerde, birçok yerde olduğu gibi, çiftçilik bir ailenin geçimine yetmez, şehirde ise iş bulmak zor ve verilen ücretler çok düşüktür. Bu durumda başlarsın beklemeye. Senede bir iki defa eşinle görüşebilirsen şanslısın. Kalırsın çocuklarıyla kayınvalidenin evinde, bir başına. Onların ise en temel görevleri dışarı giden evlatlarının bura-

da kalan "namuslarını" korumaktır. Öyle akrabalar dışında gezmeye gideyim, dolaşayım falan diyemezsin. Bir yere gitmek için yurtdışındaki eşinden izin almak zorundasındır. Çocukların babasız büyürler ve hem evin hem çocukların tüm sorumluluğu senin omuzlarındadır. Umutla dışarıdaki eşinin bir gün seni ve çocuklarını yanına almasını bekler durursun. Oysa bu durum, ne tek başına erkek olduğu için eşinin ne de senin suçundur. Erkeğin kadının üzerinde kurduğu haksız hâkimiyetin sebebi, erkeğin değil, bu hakkı tanıyan sistemin suçu değil midir? Eşinin yaşadığı topraklarda işsiz kalıp yurt dışında, en ağır işlerde çalışmasının ve orda da emeğinin tam karşılığını alamamasının asıl sorumlusu bu sistem değil de nedir? Bu şartlarda ev kadınlığı zor da okuyan kadın olmak kolay mı sanki? Okuyup okumaman pek de bir şey ifa-

de etmediğinden genel durumdan sıyrılıp okumayı başarabilmek zordur. Çünkü nasılsa, bir koca bulunacaktır sana. Buna rağmen okula gidersin. 11 yıl boyunca aldığın eğitim nedense(!) yetmez üniversiteyi kazanmana. Üstüne bir de dershaneye gitmen gerekir. Ve ekonomik durumun buna el vermiyorsa gidemeye de bilirsin. Liseden bin bir zorlukla mezun olan sen, başlarsın ÖSS maratonuna. Sıkı bir çalışmaya girmek zorundasındır ki bu bile özel okula giden birini geçmene yetmez çoğu zaman ve bu yoğunlukta bile evdeki erkek kardeşinin aksine evde annene yardım etmek zorundasındır. Kardeşin sırf "erkek" olduğu için bacaklarını uzatmış televizyon seyredirken, sen çalışılması gereken onca dersin arasında yemek hazırlamak, sofrayı kurmak-kaldırmak, bulaşık yıkamak olarak devam eden akşam seremonisinde saatlerini harcarsın. Ve zaten haksız bir maratona sokulmuşken bir de evde haksızlığa uğrarsın.

Diyelim ki, üniversiteyi kazandın. Bir kere aldığın eğitim hiç de bilimsel değildir ve amfilerde bilim anlatması gereken hoca, başlar öğüt vermeye: "Aman dikkatli olun. Gezilecek değil evlenilecek kız olun." Bekâret bu kez de amfilerde kutsanır. Okuduğun okul ailenle aynı şehirdeyse - ki çoğu zaman il dışı tercih yapman baştan yasaklanır. — okuldan eve evden okula geleneğini bozamazsın. Kaç yaşında olursan ol kadınsındır ve dışarıda gezip dolaşman "etrafça" hoş karşılanmaz. Hem sana güvenirlere ama "çevreye" güvenmezler. Bu yüzden belli bir saatten sonra bir kadının dışarıda dolaşması oldukça zor ve cesaret isteyen bir iştir...

Sen bu sorunlarla ve dahası okumaya devam etmeye çalışırken, birileri, sanki bu eğitim sistemindeki çarpıklıkların ve feodal değerlerin yıkılmamasının sorumluları değilmişçesine "haydi kızlar okula" kampanyaları başlatırlar. Seninse okuyamamanın başlı başına bir sistem sorunu olduğunu bilecek, acı bir tebessüm belirir dudaklarında. Sistem değil midir günümüzün en doğal hakkı olan eğitimin avuçlarımızdan kayıp gitmesine sebep olan ya da bin bir sınavla zorlaştıran ?!!!

Ev kadını olmak, okuyan kadın olmak zor dedik. Bunlar zor da, çalışan kadın olmak kolay olur mu? O da zor! Bu işin zorluğu çalışmaya başladığın an başlar zaten. Kimi ahlak timsalleri, sen daha işe gitmek için sokağa ilk adımı attığında, başlarlar dedikodunu yapmaya. İşe gidene kadar, özellikle, sabahın erken saatlerinde sokakta duyduğun lafların biri bin para. Toplu taşıma araçlarında taciz edilir ve olurda kızmaya kalkarsan karşında pişkin bir surat, yer olmadığından dem vurur. Ki çoğu zaman utanır, sesini bile çıkartamazsın. Yani, daha işe gitmeden bütün bir güne yetecek kadar dolarsın. Çalıştığın iş yerinde ise sektöre göre değişir yaşadıkların. Mesela, bir fabrikada ya da atölyede çalışıyor-

...Bizim buralarda, özellikle de köylerimizde, okutulan kız çocukları çok azdır. Genelde belli bir yaştan sonra görücü usulüyle evlendirilirsin. Eşinse kısa bir süre sonra yurt dışına çalışmaya gider. Çünkü yaşadığın yerde, birçok yerde olduğu gibi, çiftçilik bir ailenin geçimine yetmez, şehirde ise iş bulmak zor ve verilen ücretler çok düşüktür. Bu durumda başlarsın beklemeye. Senede bir iki defa eşinle görüşebilirsin şanslısın. Kalırsın çocuklarınla kayınvalidenin evinde, bir başına...

san ustabaşının rahat vermeme olasılığı yüksektir. Çünkü, o ve onun gibilere göre, bir erkeğin bir kadın üzerinde her türlü hakkı vardır. Ama aynı yaklaşım kendi eşlerine, kız kardeşlerine gösterildiğinde durum değişir. İş yerinde çalışan kadına sarkıntılık eden adam, karısının, kız kardeşinin yanında namus bekçisi kesilir. Bir mağaza veya benzeri bir yerde çalışıyorsanız, bu kez müşterilerden aynı aşağılanmayı görürsünüz. Bir de Konya'da, kimisi, sen hiç orda yokmuşsun gibi davranır. Eee ne de olsa kadın, şeytanla eş değerdir ve tüm günahların anasıdır. Bu yüzden en doğrusu onu yok saymak, yüzüne bile bakmamaktır(!).

Çalışan kadının sorunları bunlarla da bitmez. Çoğu zaman ekonomik şiddete maruz kalırsın. Durmadan bunca sıkıntıya göğüs gerer çalışırsın, ama kazandığın paranın yüzünü bile göremezsin. Diğer taraftan çalışıyor olman evdeki sorumluluklarını azaltmaz. Bütün günün yorgunluğu üstüne, evde seni bekleyen bir o kadar daha iş vardır. Yani toplumun kadına bakış açısı değişmedikçe, ekonomik özgürlük de seni kurtarmaya yetmemektedir ve bizler biliyoruz ki sırf farklı bir cinsten olduğumuz için bunca ezilmişliği hak etmiyoruz. Bizler de insanca yaşamak, üretmek, emeğimizin karşılığını al-

mak istiyoruz. Çocuklarımızın sorumluluğu yalnız bizim değil toplumun da sorumluluğu olsun, bunun için kreşler açılsın, nitelikli, yeteneklerine göre yönlendirecek eğitim kurumları olsun istiyoruz. Ortak çamaşırhaneler, yemekhaneler olsun, ev içi köleliğimiz ortadan kalksın istiyoruz. Kadın-erkek eşit şartlarda eğitim alalım ve eğitim almamızın önündeki tüm engeller kalksın istiyoruz. Kürt kadını olduğumuz için bir kez daha ezilmeyelim, halklar kardeşçe yaşasın istiyoruz. İsteğimiz dışında, büyükler uygun görmüştür diye, evlendirilmeyelim, aşkı da sevgiyi de, en yalın haliyle, özgürce yaşayalım istiyoruz. Üzerimizdeki erkek egemenliğinin son bulmasını istiyoruz.

Bizler yalnızca insan olarak, kadın olarak hakkımız olanı istiyoruz, daha fazlasını değil ve hakkımız olanı bu sistemin ortadan kalkmasıyla elde edeceksek, evet, biz bu sistemin değişmesini istiyoruz. Biz kadınları, yani göğün yarısını ağlatanların aynı göğün altında kalmasını istiyoruz. Ve o gün çok da uzak değil, biliyoruz!!!

KONYA'DAN KADINLAR

Bana **YENİ** Bir **BEN** Lazım...

Helin (Ayşe) Yeşil

Aramızdan ayrılışının 2. yılında seni, sevgiyle anıyoruz...

Yaşamda bazen, öyle olaylar olur ki, insan birdenbire içinde bulunduğu kalıpları ve bunların boğuculuğunu fark eder. Farklı bir bilincin eşliğine gelir. İnsanları çeşitli sorgulamalara iten, alışkanlıkları, kalıpları yıkmaya götüren bu olaylar, yaşamdaki “kırılma noktaları”dır. “Kırılma noktaları” son derece travmatik olabilir. Çok sarsıntılı ve acı verici olabildiği halde, beraberinde çok büyük bir olanağı da barındırmaktadır. Sözümlenmesi istediğim bu olanak “değişim” dir. Kimi insanın yaşamında değişim sürekli ve doğaldır, fakat kimileri için de sanki bu travmatik süreçlerin mutlaka yaşanması gereklidir.

Toplumlar için de benzer durumlar geçerlidir. Belki toplumsal değişimin gerçekleşmesi çok daha zordur. Değişim için, o toplumun bir bireyin-

de değil, çok sayıda bireyinde bir bilinç farklılığı gerçekleşmelidir. Bu durum bir bilinç sıçramasına ve beraberinde etkili bir dönüşüme neden olur.

Yaşananlardan ders almayı bilmeyen hafızası zayıf toplumlar, genellikle bu travmatik süreçleri çok fazla yaşarlar. Bizim ülkemiz de aynı kategoriye sokulabilir. Yönetim erkinde ve bu erkin kurumlarında yaşanan kimliksizlik, inisiyatifin tamamen kaybedilmiş olması çeşitli açılardan değerlendirilebilir. Fakat bu durumun, toplum üzerindeki etkileri son derece somut bir şekilde karşımızda durmaktadır. Sertap Erener’in söylediği “Bana yeni bir ben lazım” adlı parçanın bu kadar benimsenmesi de sanki toplumdaki değişim isteminin bir dışavurumu gibidir.

Tükenmişlik, umutsuzluk duygusunu değişimle, yeniliklerle aşmak isteyenler, hemen benimse-

diler bu parçayı. Bir karabasanın içindeyken, dibe vurmuşken, önlerini göremezken, her şeyle hesaplaşırken oluşan duygu ve düşünce yoğunluğu, bu parçadaki bazı sözcüklere kanalize oldu. Değişim ve yenilenme...

Bu iki sözcüğün taşıdığı anlam, insanların da, toplumların da bilinçaltılarında çok büyük etkiler yaratır. Değişim; var olanı bırakmak, gitmek, aramak, yolculuk, mevcut olanı sorgulamak gibi akla pek çok sözcüğü getirmektedir.

Tabi her sözcüğün başlı başına taşıdığı bir anlam vardır. Yeni ise, bir umudu da beraberinde taşımaktadır. Belki yeninin nasıl olacağı bilinmediğinden bir korku da yaşanmaktadır. Fakat değişim ve yenilenme isteği ne kadar kuvvetliyse korku da o kadar etkisizdir.

Toplumda yenilenmek, hatta değişmek istiyor. Belki de son yıllarda kendisine benimsetilmeye çalışılan tüm değerler, yaşanan tüm olaylara karşı bir değişim istiyor. Var olan anlamları genişletmek, yaşamında yeni anlamlar yaratmak istiyor. Toplum, farkına varılmak, inisiyatif kullanmak isti-

yor. Üzerine zorla giydirilmek istenen giysiden kurtulmak istiyor.

Toplum, artık bazı şeyleri de unutmak istiyor. Ekonomik krizleri, IMF' yi, Dünya Bankası'nı unutmak istiyor. Yaratılan sanal korkuları, var olan siyasi anlayışı, her yere sinen güvensizliği, nefreti ve sevgisizliği ortadan kaldırmak istiyor. Yoksulluğun, işsizliğin, yolsuzlukların bittiğini görmek istiyor. Savaş korkusu, deprem korkusu yaşamak istemiyor. Doların, Euro'nun, borsanın dışında sanattan, felsefeden, bilimden söz edilen bir ülkesi olsun istiyor.

Bundan sonra toplumun rotası bilgiden, sevgiden, yaratıcılıktan ve güvenden yana olmalıdır. Ve bu anlayış tüm kurumların, örgütlenmelerin, siyasi oluşumun temeli olmalıdır.

Yaşam Nedir?

Yaşamın tarifini yapmak için farklı yöntemler denesek de, her insan bu sorunun cevabını özelde kendisi için verirken farklı şeyler hissedecek ve düşünecektir. Uzun yıllar yaşayan ve farklı pek

çok şey görüp geçiren insanların, yaşam hakkında söyleyecek çok şeyi olduğu düşünülür ve onların deneyimlerine başvurulur. Ancak ben, yaşamın ne olduğunu anlamak için insanların çok uzun yıllar boyunca yaşamak zorunda olduklarını düşünmüyorum. Sonuçta deneyim, yaşadıklarımızdan ne anladığımız ile ilgilidir. Kimi insanın yaşadığı 10 yıl içinde yaşamdan öğrendiklerini, kimi insan 50 yıl yaşasa da öğrenemeyebilir. Herkesin yaşama dair farklı düşünceler içinde olabileceğini söylesek de; yaşamın güzel bir şey olduğu ve yaşamın kendisinin, insanların mutlu olması için yeterli olması gerektiğini herkes için söyleyebiliriz.

Özellikle yaşamın değerini anlamak için, onu kaybetme ihtimalinin ortaya çıkmasını beklemeden, yaşamı sonuna kadar yaşamak ve bundan mutlu olmak adına elimizden gelen her şeyi yapmalıyız. Yaşamın ne olduğunu sorgulamaktan kaçmadan her fırsatta “Yaşam nedir” sorusunu kendimize sormalı ve sorguladıkça yaşamın tüm sırlarını tek tek öğreneceğimizi ve onu daha iyi anlayacağımızı bilmemiz gerekir.

YAŞAMA KARŞI İLGİSİZİM, YAŞAM BENİM İÇİN HİÇBİRŞEY İFADE ETMİYOR, MUTSUZUM VE HEP MUTSUZ OLUCAM, KENDİMİ ÇOK YALNIZ HİSSEDİYORUM, BU İNSANLARLA HİÇBİR HALT OLMAZ, İNSANLAR NE KADAR KÖTÜ, KİMSE KENDİSİNİ GELİŞTİRMİYOR, ASALAKLAR ÜLKESİYİZ, BEN VERİCİ, KARŞIMDAKİ ALICI, vs.. Bunları çoğaltabiliriz. Peki, nedenler üzerine ne kadar kafa yorduk ve bu nedenleri ne kadar çözümleyebildik ya da çözmek istedik mi?

Hayır değil mi?!

Hayata karşı ilgisizim. Hayata karşı ilgili olmak için hayatla mücadele içinde olmamızı sağlayacak

bir şeye sahip olmamız gerekir. Eğer oturup hayatın önümüzden geçip gitmesini bekleyeceksek; bu durum bizim sadece sıkıcı bir hayata yol açmamıza neden olur, o kadar. İlişkilerimizde problemler yaşıyorsak, karşı taraf kötü niyetli olmadıkça, çözülmeyecek hiçbir sorunun olmadığını düşünmek, inanmak gerek. Yaşamımızda bir sürü olumsuzluklar yaşamış, hatalar ve çeşitli zafiyetler göstermiş olabiliriz ve hala da yaşıyoruz ve de yaşayacağız. Biz bunları mahkûm etme yerine nedenleri üzerinde ayrıntılı düşünmek, anlamak ve çözüm üretmek zorundayız. Ve ürettiğimiz çözümler üzerinde iradeler göstermek gerekir.

Olayları alırken sadece nedenleri ya da sadece sonuçları almamak gerekir. Bir bütün olarak alırsak sanırım daha çözümleyici olur. Birbirimize tahammül göstermemiz ve olgun hareket etmemiz gerekir. Bunları yazarken aslında acı bir şekilde gülüyorum. Çünkü hepimiz bunları biliyoruz. Ama hepimiz, bir diğerimizin kötü olduğunu, bir başkası da onun iyi olduğunu düşünür. Böyle düşününce de işlerin karmaşıklaştığını düşünürüz. Aslında çözüm çok basittir. Sorun, senin gibi düşünen insanların desteğini alıp karşıdaki insan için güçlenmek değil, sorunu çözmek üzerine adım atmaktır. Sanırım, işte o zaman, bu yaşamı çekilir hale getirebiliriz.

Yapamadıklarımız için kötü hissedeceğimiz günler geçirmek istemeyebilir, sakın sessiz bir hayat yaşamayı tercih edebiliriz. Bu durumu seçtiyseniz bir köşede sıkıntı içinde ölümü bekleme gerçeğini kabullenmemiz gerekir. Biraz acımasız olduğumu düşünebilirsiniz. Ancak bu durumu anlatmamın başka bir yolu yok. Yaşamamızda kırılma noktalarının işte bu noktada yaşıyoruz. Ya yaşanabilir bir hayat ya da yakınmadan mutsuz bir hayat. Ben yaşanabilir bir hayat diyorum ya siz?

Bu hayatı da tek başına yaşayabileceğime inanmıyorum, siz inanıyor musunuz?

Kütüphaneden...

Kadınların Özgürlüğü

K
Ü
N
Y
E

Kitabın Adı: Kadınların Özgürlüğü
Yazar: Aleksandra Kollontai
Yayınevi: Düşünen Adam Yayınları

"Kadınların Özgürlüğü" adlı kitap Aleksandra Kollontai'nin 1984 yılında Moskova'da basılan "Seçme Yazılar" adlı kitabında yer alan bazı makalelerinin kısaltılmış haliyle yer aldığı derlemelerden oluşmaktadır. Kitaptaki derlemelerin ilkinin Kollontai'nin 1908'de gerçekleştirilen 'Tüm Rus Kadınlar Kongresi' için yazdığı ve 1909'da 'Kadın Sorununun Toplumsal Temeli' adı altında yayınlanan kitabının giriş bölümünden oluşmaktadır.

Birinci Tüm Rus Kadınlar Kongresi, burjuva kadın örgütlerinin girişimiyle düzenlenir. Kırk beş kadın işçi olmak üzere toplam yedi yüz delegenin katıldığı kongrede feministlerin sloganı 'Kadın Hareketi Burjuva ya da İşçi Değildir, Aynı Ruhlu Taşıyan Ortak Bir Hareket'tir. Bu Yüzden Toplumun Tüm Sınıflarındaki Kadınlar Birleşiniz' şeklindedir. Kollontai, bu denemesinde, feministlerin bu sloganından yola çıkarak kadın sorununun kaynağını ve çözümünü ortaya koymaktadır. Öncelikle bazı temel ilkeleri ortaya koyan yazar; kadın sorununa bakılması gereken çerçeveyi de çizmektedir. Kadın sorununu, toplumsal sorunlarla bağını kurarak, toplumsal sorunların bütününden bağımsız, tümüyle kendine özgü, kadın sorununun olmadığını; kadının kadın olmasından kaynaklı yani doğal özelliklerinden ötürü ikinci cins olarak yaşamasına, bazı ekonomik unsurların neden olduğunu belirten Kollontai 'ye göre; "... ancak bu ekonomik unsurların tümüyle ortadan kalkması, bir zamanlar onların köleliğine neden olan ekonomik kalıpların evrimleşmesi, kadınların toplumsal konumunda kökten bir değişiklik sağlayabilecektir. Başka bir deyişle, kadınlar gerçekten özgür ve eşit bir duruma ancak dönüştürülmüş ve yeni toplumsal ekonomik ilkeler üzerinde kurulmuş bir dünyada kavu-

şabilirler. Bu düşünce, emek sorununun kökten bir çözüme ulaşması için var olan üretim ilişkilerinin tümüyle yeniden düzenlenmesi gerektiğini savunmakta, ancak sürüp giden sistemin çatısı içinde kadınların yaşamına ilişkin bazı sınırlı gelişmelerin sağlanabileceğini de göz ardı etmemektedir. Gene böyle, bir yaklaşım, proletaryanın ivedi çıkarlarının tatmin edilmesine yönelik reform çalışmalarını üzerinde yavaşlatıcı bir etki yapmaktan da kaçınır. Tersine, işçi sınıfının her yeni kazanımı, bağımsızlık ve eşitliğin geçerli olduğu bir düzene insanları ulaştıracak merdivende yeni bir basamaktır. Kadınların elde ettiği her yeni hak onları tam bağımsızlık hedeflerine biraz daha yaklaştırmaktadır."(sf;26,27)

Kollontai yine aynı makalesinde verdiği istatistik bilgilerle dünyada ve Rusya'da üretim güçlerindeki gelişiminin koşutu olarak işgücüne olan ihtiyacın arttığını, kadın işgücüne olan gereksinimin de bu gelişmelere bağlı olarak giderek yükseldiğini ortaya koymakta. Bu gelişme sonucunda burjuva ekonomistlerinin ortaya attığı, kadın işgücünün erkek işgücünün yerini aldığı, böylece kadının erkeğe rakip olduğu, bu nedenle kadın işgücünün genişlemesinin önlenmesi gerektiği yaklaşımlarının doğru olmadığını belirten yazar; proletarya içinde kadınların yalnız bırakıldıkları zaman erkek işçi için gerçek bir rakip olacağını altını çiz-

mekte; "Sermaye, kadın işçileri işçi sınıfının daha bilinçli ve örgütlü kesimi karşısında bir silah olarak kullanıyor. Ancak kadın işçiler örgütlü birer üye olarak işçi sınıfının bağımsızlık saflarında yerlerini aldıkları zaman, artık kadın işçinin erkek işçi için bir tehdit unsuru olduğu yolundaki görüş tümüyle geçersizleşecektir. Örgütlü bir proleter, ister kadın ister erkek olsun, sınıfdaşlarına zarar verebilecek bir konumdan çıkmıştır artık." (sf;33)

Rusya'daki kadın hareketlerini ve gelişim süreçlerini de değerlendiren Kollontai; başlangıçta yardımseverlik, hayırseverlik, eğitim hakkı için bir araya gelen feminist örgütlerin zamanla ülkedeki devrimci dalgalanmadan etkilenerek daha yaşamsal ve etkin bir nitelik kazandıklarının tespitini yapmaktadır. Kadın sorununun mücadelesi noktasında feminist örgütlerin, ilk olmasından kaynaklı, önemli olabilecek kazanım sağladıklarını fakat mevcut sistemin dışına çıkamadıklarını, dar bir çerçevede kalarak sadece burjuva kadınlara bazı kazanımlar sağladıklarını, "Tüm Sınıfların Kadınları Birleşin" sloganının ise gerçekte yaşam bulmasının zorluğunu belirtmektedir. Geçici bazı durumlarda tüm sınıflardan kadınların orta acil talepler doğrultusunda bir araya gelebileceklerini, ancak hareketin amacının ve bu amaca giderken izlenecek yolun birbirinden ayrılacağını belirtmektedir.

"Feministler için, kapitalist dünyanın çizdiği çerçeve içinde erkeklerle eşit haklara kavuşmak "son hedeftir"; proleter kadınlar için ise bu eşit haklar işçi sınıfının ekonomik köleliğine son vermek için sürüp gidecek savaşım da kullanılabilecek yeni bir silahtır sadece. Feministler için "baş düşman" tüm hakları kendisine alıp, kadınları bağımlı duruma düşüren erkek cinsidir. Feministlerin kazanacağı her başarı, erkeklerin bazı ayrıcalıklı haklarından vazgeçmeleri anlamına gelecektir. Proleter kadınlar ise tümüyle farklı bir yaklaşım içindedirler; onların gözünde erkekler bir düşman, bir baskı unsuru değil, tam tersine bu mutsuz dizgeyi kendileriyle paylaşan bir ortak ve aydınlık gelecek için savaşımında bir yoldaşlardır. Kadınları olduğu kadar erkek yoldaşlarını da köleleştiren aynı toplumsal ilişkilerdir; kapitalizmin aynı nefret bağları onları baskı altına almakta, yaşamın sevinçlerinden, zevklerinden koparmaktadır. Mevcut sistemin kendine özgü yönleriyle kadınları iki kat ağır bir baskı altına aldığı gerçektir. Ancak bir başka gerçek de, emek pazarında, kadın işçinin tehdit eden bir unsura dönüştürülebildiğidir. Ne var ki işçi sınıfı tüm bu olumsuzluklardan kimin sorumlu olduğunu çok iyi bilmek-

tedir." (sf;44,45)

Yaşamının büyük bir kısmını Sosyalizmin inşasına ve kadın hareketinin gelişmesine adanmış ve aynı zamanda da bir anne olan Kollontai'nin "Toplum ve Annelik" adlı kitabının önsözünün ve "Anneliğin Korunması Yolundaki İlk Adımlar" adlı iki tane kısaltılmış derlemesinin de yer aldığı kitapta Kollontai; annelik ve çocuğun bakımı sorunlarının üzerinde durarak, bu sorunları toplumsal bir sorun olarak ele almaktadır. Anne ve çocuğun korunmasının ve gözetilmesinin, devlet tarafından sahiplenilmesinin gerekliliğini ortaya koyan Kollontai'ye göre; anne ve çocuk sorunsalı sosyalizm için mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır.

Kollontai, Nadejda Konstantinovna, Yelena Stassova, Klavdia Nikolayeva, Inessa Armand gibi kadın yoldaşlarından bahsettiği "Ekim Devrimi Günlerinde Kadın Savaşçıları" adlı makalesinde "...Ekim Devrimi'nin kadın kahramanları koskoca bir ordu oluşturur ve adları unutulsa da bu kadınların, devrimin zaferindeki, bugünkü Sovyetler Birliği kadın işçilerinin haklarındaki, kazanımlarındaki büyük payları unutulmuyor" diye yazar.(sf;87)

Kitapta yine kısaltılmış şekliyle yer alan bir diğer yazı ise Kollontai'nin devrimin inşasında büyük bir yere sahip olan kadınların ülkeyi savunmasındaki oynadıkları rolü dile getirdiği "Sovyet Rusya'da İşçi ve Köylüler" adlı makalesidir. Yeni bir dünya kurma mücadelesinde yaşamını yitiren kadınlar için "... Bir gün tarihçiler, cephede ölen, Beyazlar tarafından vurulan ve devrimi izleyen ilk yılların sayısız yoksulluğuna katlanan bu adsız kahramanların adlarını yazacaklar" diye yazar.(sf;83)

Ayrıca son bölümde Aleksandra Kollontai'nin yaşamından bazı önemli tarih ve olayların yer aldığı bir yazı yer bulunmaktadır. Kitap, daha çok, Kollontai'nin bazı yazılarının kısaltılmış şekliyle oluşmuş bir derleme olmasına rağmen sosyalist bir toplumun inşası çalışmalarındaki kadınların katılımının sağlanması için verilen çabayı ifade etmesi açısından okumaya değerdir.

PERDEDEN YANSIYANLAR...

Bilgesu Erenus'un usta edebiyatçı Sabahattin Ali'nin üç ayrı öyküsünden esinlenerek beyaz perdeye aktardığı "Devlerin Ölümü" adlı film, kitabın edebi yönünü bozmadan beyaz perdeye yansımış nadir filmlerdendir.

Kadın erkek ilişkilerini tarihi bir süzgeçten geçiren film: "Çok çok eski zamanlarda, bundan yüz milyonlarca yıl evvel, dünyamız henüz bilginlerin 'İkinci devir' adını verdikleri çağlarda iken yeryüzünde bir takım kocaman korkunç devler yaşamaktaydı." cümlesiyle başlar.

Tarihsel akışı günümüze çevirerek "Yıl 1990... Yenedünyanın mekânı... Söz gelimi irili ufaklı devlerin ölmeyip halen yaşadığını düşünelim" diyen film, aslınsa hepsi aynı olan üç kadını: Çilli, Hanende Melek ve Yenedünya'yı aynı film kareleri içinde anlatmayı hedefleyen bir yönetmeni konu almaktadır.

Yönetmen, bu üç öyküde, üç ayrı kadının yaşamını, aynı kadının üç ayrı dönemi olarak düşünür. Çilli'yi büyük kent ve ticaret bulaşığı bir liman şehrine; Hanende'yi kendine kapışıyla bir kasabaya ve Yenedünya'yı çıkışsız bir köye benzetir. "Üçü ve hepsi" aynı olan kadınları mevsimlerle tanıttığında da sonuç değişmez onun için: "Çilli beklenmedik bir yaz, Hanende kısa ve de yenik bir sonbahar, Yenedünya uzun süren zorlu bir kış" tır onun gözünde...

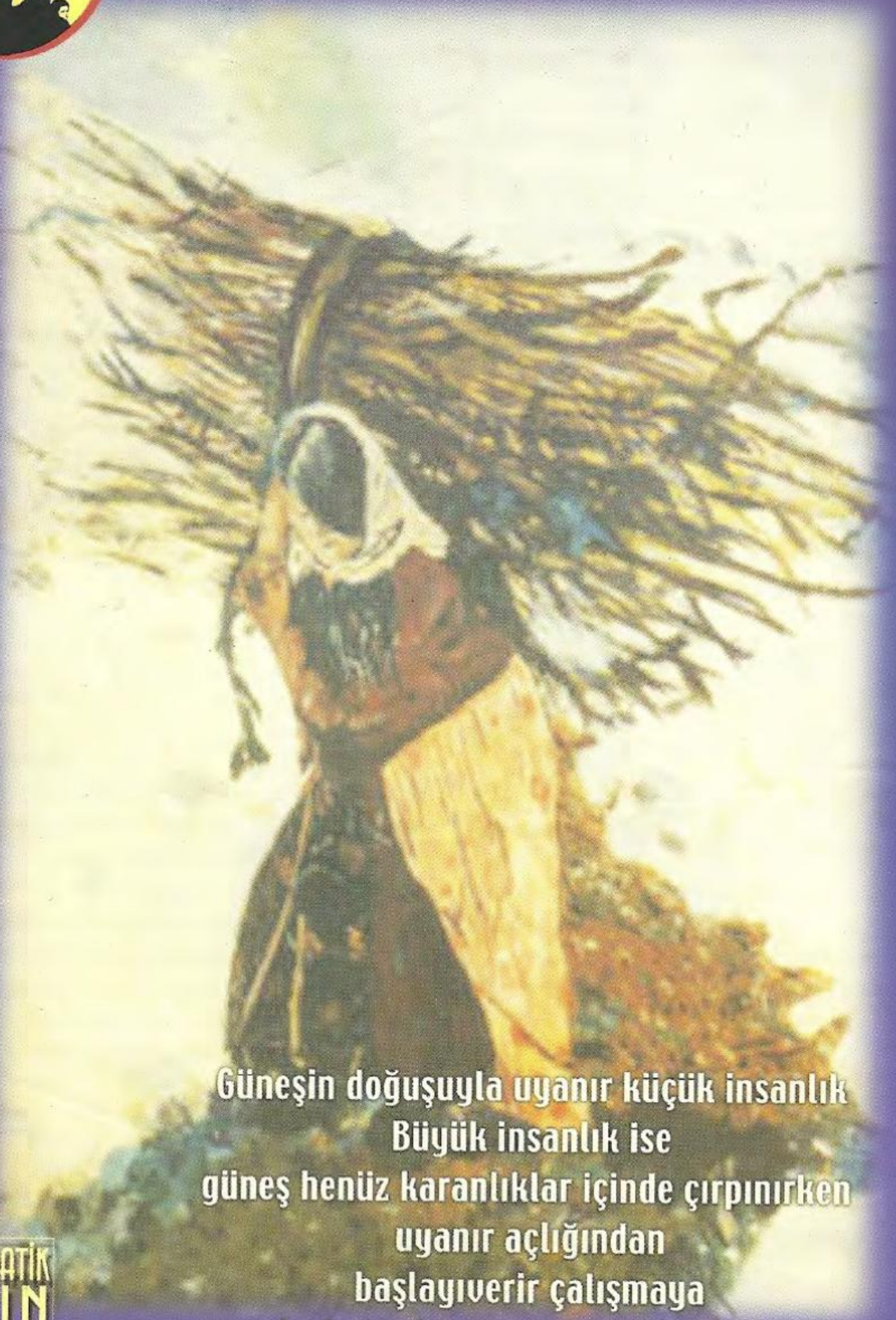
Geçmişten bugüne hiçbir şeyin değişmediğinin, kadının sürekli yazgısına terk edildiğinin, düşünce, üretim, yaratım ve seçme özgürlüklerinden yoksun bırakıldığının bir kez daha bilincine varan yönetmen, bunun yanında ne kadar uzun ömürlü olsa da bütün bunların ölümsüz olamayacağı gerçeğini de dile getiriyor.

"Üçü ve hepsi" aynı olan kadınların farklılaşmalarını Yeni İnsan'ın doğuşuna bağlayarak, akvaryumunda beslediği üç süslü balığı uçsuz bucaksız sulara salarak filmi sonlandırıyor.

"Dünyada zaman ileriye doğru işlemekte, bunu kimse durduramamakta ve geri çevirememektedir. Zaman ve doğa hükmünü sürerken, insan da her türlü güçlük ve zorla aklıyla mücadele ederek ayakta kalacaktır. İnsanın ve aklın üstünde bir güç yoktur. Aklın gücü kaba güç ve baskı karşısında galip gelecektir." mesajının verildiği Devlerin Ölümü adlı filmin arşivlerimizde yer alacak değerinde olduğu muhakkak!

Yapımcı-İrfan Tözüm
Senaryo-Bilgesu Erenus
Film Öyküsü-Sabahattin Ali
Müzik- Oğuz Abadan
Görüntü Yön.- Ertunç Şenkay
Kurgu-Sedat Karadeniz

KÜNYE

Güneşin doğuşuyla uyanır küçük insanlık
Büyük insanlık ise
güneş henüz karanlıklar içinde çirpınırken
uyanır açlığınan
başlayıverir çalışmaya
tarlada, fabrikada, evde sokakta
özcesi hayatı kucakladığı her yerde
sular alnından akan terle yaşamı...

DEMOKRATİK
KADIN
HAREKETİ
BÜLTENİ

e-posta: dkh.bulteni@gmail.com